

PROGRAMA MARC

ELECCIONS MUNICIPALS 2003

Coordinador: Josep Rovira

Aquest programa ha estat elaborat amb la col·laboració de les persones següents:

Teresa Aragonès, Manel Balcells, Jaume Campreciós, Miquel Casares, Pilar Dellunde, Marcel Escudé, Ramon Fontdevila, Alfons Garcia, Eduard López, Jaume Oliveras, Empar Pont, Pere Prat, Marc Puigdomènech, Quico Sala, Marc Sanglas, Anna Simó, Francesc Simó, Francesc Sutrias.

També cal agrair la col·laboració de:

Les JERC, la sectorial de Política Internacional, la sectorial de cultura, la sectorial d'ensenyament, universitats i recerca, la sectorial de política lingüística, la sectorial de societat de la informació, la sectorial d'indústria i energia, la sectorial de comerç i turisme, la sectorial de treball, la sectorial de medi ambient, la sectorial de sanitat, la sectorial de benestar social, la sectorial per a polítiques de gais i lesbianes.

ÍNDEX

| | |
|---------------------------------------|----|
| Presentació | 3 |
| Manifesta municipalista 2003 | 4 |
| L'ajuntament | 11 |
| Les hisendes locals | |
| Recursos humans i organització | |
| La ciutat sostenible | 19 |
| Urbanisme | |
| Medi ambient | |
| Habitatge | |
| Serveis viaris i transport públic | |
| La ciutat emprenadora | 48 |
| Comerç | |
| Turisme | |
| Promoció econòmica i ocupació | |
| Altres activitats productives | |
| La ciutat de les persones | 57 |
| Serveis socials | |
| Sanitat i salubritat pública | |
| Esports | |
| Educació | |
| Cultura | |
| Política lingüística | |
| Joventut | |
| Cooperació al desenvolupament | |
| Seguretat ciutadana i protecció civil | |
| La ciutat participativa | 98 |
| Participació ciutadana | |
| Informació i comunicació | |
| Noves tecnologies | |

PRESENTACIÓ

El programa electoral marc que teniu a les mans és fruit d'un treball de documentació i reflexió polítiques realitzat des de la Secretaria de Política Municipal del partit. L'objectiu ha estat el de furnir les diferents candidatures d'ERC de referències útils amb vista a elaborar les seves propostes d'actuació política respectives. No es tracta d'acollir-lo com un text tancat, llest per ser adaptat mecànicament sense cap anàlisi prèvia. Més aviat al contrari. De fet, un programa d'aquestes característiques només pot tenir èxit en la mesura que és capaç de connectar amb les preocupacions que es generen al territori. I és a cada municipi, naturalment, on això s'ha de posar a prova. És fonamental, en conseqüència, que cada grup municipal i cada secció local d'ERC faci un esforç per tal d'extreure i potenciar d'aquest programa general allò que observi que s'ajusta més a la problemàtica concreta de la seva ciutadania.

El *Manifest municipalista 2003*, donat a conèixer públicament a la darrera Escola de Tardor del partit, ha constituït el marc de referència inicial en l'elaboració d'aquest programa. Els quatre grans eixos que s'hi presentaven han estat la columna vertebral del text. Treballem per a una ciutat sostenible, econòmicament emprenedora, al servei de les persones i oberta a la participació ciutadana. Aquesta és la nostra carta de presentació. Per altra banda, en un pla més global, cal continuar defensant un increment de les competències dels ens locals i l'assoliment d'un nivell de finançament suficient. En un moment com el present, en què l'ofensiva centralitzadora del PP s'ha traduït en una retallada sense precedents de les possibilitats econòmiques dels ajuntaments, aquesta ha de continuar sent una reivindicació irrenunciable.

ERC, en definitiva, vol construir un model de ciutat republicana. Això significa que cal potenciar polítiques que, a partir d'una concepció de base igualitària de les llibertats dels ciutadans, prioritzin el bé comú i la participació de la gent en els afers públics. Els valors cívics a estendre socialment a partir de l'actuació institucional serien, doncs, el compromís, l'honestedat, la convivència i el respecte a les persones, la corresponsabilització en la presa de decisions i la implicació en la vida local.

Les eleccions del 25 de maig vinent obren grans possibilitats per a ERC. I no només en l'àmbit municipal. Els resultats que s'obtinguin en aquests comicis poden condicionar fortament les eleccions al Parlament de Catalunya. Del què fem als municipis en depenen, en bona part, les possibilitats que el partit esdevingui, amb tot el que això comportaria, una força de govern. El municipalisme, un dels eixos més definidors de l'ideari històric d'ERC, no pot quedar al marge d'aquesta situació. És per això que les eleccions municipals demanen de tots els candidats, si és possible, un particular esforç a l'hora de fer arribar a l'electorat la nostra proposta política. El programa marc és una modesta aportació amb vista a assolir aquesta fita, una eina al servei de la militància d'ERC i en benefici del conjunt de la ciutadania.

JAUME OLIVERAS
Secretari de Política Municipal

MANIFEST MUNICIPALISTA 2003

Els càrrecs electes locals d'ERC han demostrat des de fa temps, i especialment en els dos darrers mandats, que aquest partit constitueix una opció responsable i preparada per atendre les demandes i resoldre conflictes que es generen en la vida ciutadana. ERC ha estat decisiva en la formació de majories sòlides i estables que han contribuït a la bona governabilitat d'un número important d'ajuntaments. Tot plegat ha ajudat a la visualització per part de l'opinió pública d'una voluntat de govern que ha de seguir una línia ascendent en els anys a venir. Les properes eleccions municipals de maig de 2003 han de significar un pas endavant en aquesta direcció.

Els homes i dones d'ERC, bona part dels quals compten amb una àmplia experiència en l'àmbit local, representen una clara opció de futur. Es tracta de potenciar una nova manera d'enfocar l'acció de govern, que ja ha obtingut bons resultats en els municipis en què ERC ha pogut assumir responsabilitats importants. Cal acostar-se als ciutadans i ciutadanes a través de l'acció municipal per contribuir a resoldre els problemes col·lectius amb il·lusió i amb un tarannà enfocat a millorar els nostres pobles, viles i ciutats. Una aposta no condicionada pels vincles amb les poderoses maquinàries polítiques estatals ni amb els grans grups econòmics. Una alternativa allunyada d'aquests cercles de poder i protagonitzada per persones amb idees noves i capacitades per escoltar i atendre demandes i donar solucions per abordar la complexa realitat de la Catalunya del segle XXI.

Els més de 20 anys d'ajuntaments democràtics constitueixen una experiència globalment positiva. Els ajuntaments han esdevingut els protagonistes actius de la vida social i econòmica del país, han estat un factor de recatalanització i han posat en marxa molts dels serveis bàsics necessaris per a la població. L'etapa coberta fins ara presenta, però, dèficits importants que tenen el seu origen en els factors següents:

- a) la incapacitat per crear un model d'organització territorial propi, atesa la pervivència de la divisió provincial i d'institucions perifèriques de l'Estat
- b) la problemàtica que representa el nivell de despesa supletòria amb l'assumpció de competències impròpies i l'existència d'un marc competencial poc ajustat a la realitat
- c) les greus limitacions de les hisendes locals que afecten al volum de recursos econòmics i a la sobirania política alhora de modular impostos

És necessari, doncs, davant d'aquesta situació, superar el model territorial vigent. Aquesta problemàtica no es pot continuar mantenint en unes coordenades tan il·lògiques com les actuals. No té sentit que les delegacions territorials de la Generalitat estiguin desproveïdes de capacitat de decisió real, que les diputacions provincials actuïn en clau de contrapoder de la Generalitat i que els Consells Comarcals s'hagin configurat massa sovint com una realitat alternativa a la de la capital de la comarca.

ERC aposta per convertir Catalunya en província única com a primer pas per poder definir un model propi d'organització territorial. Cal ser conscients, malgrat tot, que la conversió de Catalunya en una sola circumscripció provincial aniria en detriment de la seva actual representació al Congrés dels Diputats espanyol, especialment en el cas del Senat. De tota manera, però, amb voluntat política i imaginació jurídica, aquest ha de ser un obstacle possible de superar. La província única suposaria disposar d'una major llibertat per impulsar una organització territorial ajustada a les necessitats reals del país i menys condicionada per l'Estat.

ERC defensa uns consells comarcals més municipalistes, amb un tractament heterogeni i diferenciat en el cas dels que estan inclosos en l'àmbit de la regió metropolitana de Barcelona, i uns ens supralocals, les regions, com a àmbit de descentralització de la Generalitat i també de cooperació local. Pel que fa als consells comarcals i al sistema d'elecció dels consells comarcals, ERC és de l'opinió que cal invertir el funcionament vigent passant, en ares a assolir una representativitat més apropiada a la voluntat ciutadana, a un esquema en el qual 2/3 dels consellers comarcals siguin escollits en funció dels vots totals i l'1/3 restant en funció del número de regidors. Es tracta d'incrementar el caràcter representatiu i de proporcionalitat electoral de l'ens amb un element de correcció, per tal d'afavorir els petits municipis. És, també, una qüestió cabdal la representativitat política de tots els municipis de la comarca. Pel que es pretén institucionalitzar la figura del consell d'alcaldes, i aconseguir que tots els municipis de la comarca, a través dels seus representants, tinguin la facultat d'intervenir en totes aquelles decisions més trascendents per al conjunt de la comarca.

D'altra banda, i pel que fa a les regions, aquestes han de tenir un paper primordial de suport per a tot allò al qual els municipis no puguin arribar en l'exercici de les seves competències. El component essencial de tot aquest sistema ha de ser el municipi. ERC fomentarà la cooperació entre ajuntaments però respectarà alhora l'actual mapa municipal de Catalunya. ERC s'oposarà a qualsevol canvi que no respecti la voluntat de les parts implicades, molt especialment en el cas dels petits municipis. Només a través de la voluntarietat i l'avenç cap un esquema en el qual la mancomunació de serveis sigui quelcom més freqüent i normalitzat que fins ara s'aconseguirà que el nou mapa municipal no grinyoli.

Per dotar de coherència i eficiència el sistema que es vol potenciar cal que els municipis disposin d'un marc de competències més ampli, que ha de representar un increment del pes dels ens locals en el conjunt de la despesa pública a Catalunya, sense que aquest increment es realitzi a costa de la fracció de despesa pública que en l'actualitat és gestionada per la Generalitat. Qualsevol reordenació territorial ha d'anar acompanyada d'una redistribució de competències entre les institucions esmentades. Aquesta redistribució s'ha de basar en els principis de subsidiarietat i cooperació. S'ha de dur a terme, a més, tenint en compte factors com el nombre d'habitants, el pressupost municipal, la capitalitat comarcal i la població estacional. Es tracta, conseqüentment, d'una assignació flexible i progressiva de competències, sobretot pel que fa a les necessitats més bàsiques de la població: serveis primaris i de sanitat, serveis socials, gestió de l'ensenyament infantil i primari i polítiques actives d'ocupació i d'habitatge. Tot plegat constitueix un acostament de les competències als nivells més pròxims al ciutadà. En el camp competencial, doncs, les propostes d'ERC passen pels eixos principals següents:

- Traspàs de competències sobre règim local de l'Estat a la Generalitat. El fet que el Parlament pogués legislar tenint en compte la realitat local de Catalunya facilitaria l'encaix dels ajuntaments en l'estructura del país.
- Modificació del règim competencial dels ens locals de Catalunya, seguint el principi de subsidiarietat. Cal atribuir més competències als ajuntaments.
- Impuls per facilitar que els ajuntaments rebin més recursos per tal d'implementar adequadament polítiques socials. És a partir d'aquí que els ens locals podran donar una resposta adequada a reptes tan importants com el tractament del fenomen de la immigració.
- Assumpció per part dels ajuntaments de més funcions en matèria de benestar social a través de delegacions del govern o dels consells comarcals.

- Establiment de mecanismes en matèria de polítiques actives per a l'ocupació per a que els ens locals tinguin més marge de maniobra a l'hora de definir quines prioritats d'actuació s'impulsen a cada municipi.
- Potenciació de mecanismes per tal que les entitats locals esdevinguin realment impulsores del procés de promoció d'habitatge públic.

Pel que fa a algunes matèries que no són competència dels ens locals o bé en què hi ha competències compartides de gran influència sobre la població, cal que els ajuntaments disposin de les mesures de control suficients per supervisar la seva aplicació:

- En el cas de les infraestructures, ja siguin de l'Estat o de la Generalitat, els ajuntaments han de poder controlar-ne l'estat i l'execució.
- En matèria de seguretat ciutadana, proposem que l'alcalde esdevingui un comandament de les forces de seguretat en el seu territori, superant l'actual figura de coordinador.
- En matèria de política mediambiental cal una major intervenció dels ajuntaments quan es tracta de la instal·lació d'indústries potencialment contaminants en zones limítrofes a la població, encara que es tracti d'un municipi veí.

Tota aquesta tasca no es pot articular sense un sistema de finançament satisfactori que doni resposta a les demandes del municipalisme. Des d'ERC considerem que el sector local, que actualment disposa d'una participació en la despesa pública al voltant del 12-13%, ha d'atansar-se a l'ideal de distribució del 30-40-30. Per assolir aquest objectiu cal, sens dubte, establir un nou esquema fiscal que giri sobre els eixos següents:

- Reforma en profunditat l'IAE, proposant una compensació de la seva capacitat recaptatòria per una fórmula que permeti mantenir la participació dels municipis en la fiscalitat generada per l'activitat econòmica en el seu territori. Seria positiva la seva substitució per una participació dels ajuntaments en un impost estatal fort. En el cas de Catalunya, n'hi hauria prou amb una participació del 6 % en l'IRPF o del 7 % de l'IVA per a compensar les recaptacions perdudes per la recaptació de l'IAE.
- Finançament de les noves competències a assumir pels ajuntaments, fonamentalment pel que fa a l'ensenyament, a partir de l'IVA o l'IRPF.
- Manteniment de l'IBI com a impost central de la hisenda municipal. Cal, però, millorar en la seva eficàcia recaptatòria, mitjançant la simplificació i l'agilització dels processos de revisió cadastral.
- Incorporació d'una participació municipal sobre el 10% de l'Impost especial d'hidrocarburs per als municipis de més de 50.000 habitants (que tenen com a obligatori el servei de transport públic).
- Increment de l'autonomia municipal en la determinació i gestió de la tributació municipal. Cal transferir als municipis la gestió cadastral.
- Introducció de l'impost sobre pernoctacions en establiments turístics, com a impost municipal de caràcter voluntari.

- Creació de figures tributàries, com les taxes ecològiques, orientades al finançament de les externalitats ambientals de l'activitat personal (residus domiciliaris, sanejament, etc.) i de l'activitat empresarial. El nombre d'aquestes figures hauria de ser el més reduït possible per tal de simplificar el conjunt actual de taxes locals.
- Revisió del marc regulador dels tributs aplicables a les empreses subministradores d'energia i serveis de telecomunicacions.

ERC és partidària que la Generalitat gestioni el repartiment del PIE (Participació en els Ingressos de l'Estat), per garantir la suficiència financera dels ajuntaments, als quals hauria de traspasar una part dels tributs cedits per part de l'Estat. És necessari, doncs, garantir el finançament dels ens locals en base als principis normatius d'autonomia municipal i suficiència financera; combinats, és clar, amb els de responsabilitat fiscal i equitat. Es tracta d'uns principis que han estat conculcats repetidament en la configuració i aplicació del model vigent i que ERC es compromet impulsar i defensar en tots els àmbits institucionals.

El model municipal que defensa ERC passa, doncs, a partir del seguit de reflexions exposades fins aquí, per impulsar polítiques que tinguin les prioritats basades en els eixos següents:

1.- La ciutat sostenible

Desplegar una política d'ordenació del territori entesa de forma transversal, com l'expressió espacial de la política econòmica, social, cultural i ecològica al servei de la col·lectivitat. Cal un creixement urbanístic racional i sostenible que tendeixi a millorar les condicions de vida del conjunt de la població. El planejament urbanístic ha de garantir la convivència d'usos, la recuperació i renovació d'espais públics i urbans i la potenciació de l'habitatge públic, fent ciutats i pobles accessibles i sense barreres arquitectòniques.

Incentivar una política de sostenibilitat que faci compatible el creixement econòmic amb la defensa del medi ambient i els recursos naturals. És necessari crear una nova cultura respecte als hàbits de vida i les formes de consum que eviti el malbaratament de recursos, com ara les polítiques de reciclatge. La defensa del medi ha de ser un dels principals referents d'actuació incloent mesures per aturar les agressions a l'entorn natural, relacionades amb els residus, d'estalvi energètic i mesures relacionades amb el cicle de l'aigua i el medi atmosfèric.

Cal, doncs, fer ciutats i pobles basats en el principi del desenvolupament sostenible i la cohesió social i territorial, prenent mesures per a:

- La protecció del sòl no urbanitzable i els espais d'interès natural
- La protecció dels centres històrics tot buscant solucions imaginatives per a corregir les discontinuïtats en el paisatge urbà
- La potenciació d'una vialitat que afavoreixi el medi ambient i l'accessibilitat

En aquest sentit, cal potenciar el transport públic de passatgers, potenciant la mobilitat en bicicleta i a peu als centres de les poblacions, creant, allà on sigui possible, eixos viaris de vianants o de carrils bicicleta amb restricció de trànsit rodat.

2.- La ciutat emprenedora

Fer dels ajuntaments una eina de desenvolupament i revitalització econòmica de la societat. Els municipis són espais d'activitat econòmica, però també de redistribució social, d'intercanvi cultural i qualitat ambiental. Cal fomentar

polítiques de reactivació econòmica enfocades a la creació d'ocupació i de desenvolupament del teixit productiu de la població, promovent la integració laboral dels col·lectius més febles socialment.

Els agents socioeconòmics locals (sindicats, organitzacions empresarials i entitats corporatives) han de tenir un paper clar i actiu en la formulació de les línies generals. Cal crear o consolidar les formes orgàniques que articulin aquesta participació, Consells Econòmics i Socials.

Recuperar i consolidar el model comercial propi de les ciutats de Catalunya, en una decidida aposta pel comerç urbà, afavorint el comerç de proximitat, vinculat a operacions de regeneració urbanística dels centres urbans.

Promoure, mitjançant la col·laboració dels ajuntaments amb altres institucions, i la coordinació amb la resta de municipis que integren un entorn econòmic, la realització de les infraestructures necessàries per al millor desenvolupament dels municipis en els camps econòmic, social i, globalment, en tots aquells que contribueixin a millorar la qualitat de vida de la ciutadania.

3.- La ciutat de les persones

Fomentar polítiques destinades a acabar amb els desequilibris socials i eradicar-ne les causes. Cal tirar endavant mesures imaginatives en els camps de l'educació, la salut, la promoció de la formació, l'accés a la cultura i en totes aquelles activitats que permetin el desenvolupament dels drets i l'activitat social del conjunt de la ciutadania.

Aconseguir el grau més alt possible de salut és un objectiu social de la màxima importància, la realització del qual exigeix la intervenció de molts altres sectors socials i econòmics, a més d'aquells més directament implicats amb la salut. Per això, cal l'atenció integral a l'individu, la família i la comunitat, mitjançant programes d'educació sanitària i promoció de la salut, prevenció, cura, rehabilitació i reinserció. Tot això suposa que els ajuntaments han de vetllar per la planificació i gestió dels serveis sanitaris i pel control ambiental i salubritat pública.

Garantir els drets dels joves, facilitant el seu accés en condicions dignes al mercat de treball i a l'habitatge. I, així mateix, s'han d'impulsar mesures de suport a la família, molt especialment pel que fa a les escoles bressol i a l'atenció a la gent gran.

Impulsar polítiques integrals per garantir la integració dels diferents col·lectius que conformen la societat catalana. Calen mesures d'ampli consens per garantir la cohesió social en base al respecte als drets humans, a la laïcitat en l'esfera pública, la llibertat de confessió religiosa i la igualtat de drets i deures per a tots els ciutadans.

Construir ciutats i pobles des d'una nova òptica per tal d'aconseguir una vivència lliure tant de la feminitat com de la masculinitat. Tot plegat en condicions d'igualtat d'oportunitats entre gèneres.

Millorar i reforçar el finançament municipal per tal de possibilitar una major capacitat de decisió per part dels ajuntaments a l'hora de dur a terme polítiques progressistes de reequilibri social. Caldrà que la població menys afavorida com a conseqüència dels desequilibris econòmics, culturals i/o demogràfics rebí els recursos adients. És imprescindible per portar a terme una autèntica política social endegar actuacions preventives i conèixer objectivament les necessitats de la població.

Demandar l'ampliació de les competències de l'administració local per tal de gestionar de manera més directa tots els aspectes relacionats amb l'ensenyament no universitari, públic o concertat, incloent-hi l'ensenyament d'adults i les escoles d'educació especial.

Promoure l'esport com a mitjà per aconseguir una qualitat de vida. Facilitant i potenciant la pràctica de l'esport de lleure a totes les capes de la ciutadania. Per tal d'aconseguir aquests objectius cal rendibilitzar socialment les instal·lacions esportives, augmentar la rigorositat en el manteniment, la neteja i promoure dels beneficis que per a la salut comporta la pràctica esportiva.

Entendre el fenomen cultural com un element integrador (que posi en contacte col·lectius d'un mateix municipi), de realització personal (vehicle de coneixement i creativitat), de dinamització social (potenciant l'associacionisme i la participació) i com un dret democràtic que ha de ser a l'abast de tothom, tenint present les línies de treball següents: equipaments, patrimoni històric, lectura pública, cultura artística (difusió i creació), cultura popular (festes) i cultura cívica.

Assolir la plena normalització de l'ús de la llengua catalana a les dependències municipals i estendre, de manera progressiva i ferma, l'ús del català a la població.

4.- La ciutat participativa

Aprofundir el principi de democràcia local. Els ciutadans i ciutadanes han de ser els protagonistes actius de la vida local. Els mecanismes de democràcia participativa són fonamentals com a complement de la democràcia representativa, fet que comporta informació i capacitats de control, per part dels ciutadans, de l'acció municipal.

Reforçar els diferents mecanismes que permeten innovar en el camp de la participació ciutadana: consells municipals participatius, estructures descentralitzades, nuclis d'intervenció participativa, consultes populars i, més en general, millora de la comunicació i la informació entre la població i l'ajuntament.

Mantenir un diàleg permanent entre l'administració local i la societat civil, especialment amb el teixit associatiu. Sense això és impossible apropar la política a la ciutadania i dignificar l'activitat pública. El municipi és un espai de convivència i un element bàsic per a la revitalització de la col·lectivitat.

Modernitzar l'administració municipal a partir del principi d'eficiència, transparència i agilitat. La ciutadania no pot veure l'ajuntament com un ens burocràtic i poc dinàmic sinó com una institució al seu servei. L'aplicació de les noves tecnologies ha de ser un component important per afavorir una relació de més qualitat amb la població.

En definitiva, ERC és la força més ben situada per protagonitzar aquest profund canvi en la manera d'entendre l'acció política i municipal com un servei als interessos generals i en conseqüència, també, com un compromís amb la reconstrucció nacional del país i a favor d'un futur sobirà per a Catalunya.

L'AJUNTAMENT

LES HISENDES LOCALS

El model de descentralització administrativa en tres nivells de govern (central, autonòmic i local), establert per la Constitució Espanyola, encara no ha trobat un model de finançament equilibrat, suficient i estable pels nivells subcentrals.

El sistema de finançament autonòmic de regim comú no satisfà ni les legítimes aspiracions de sobirania política en l'àmbit econòmic, ni les demandes ciutadanes pel que fa infraestructures i dotació de serveis. El seu efecte més contrastat, fins el moment, ha estat el de generar una redistribució de la renda territorial que

desincentiva el creixement de les CCAA més dinàmiques econòmicament, drenant recursos d'aquestes fins a límits que ultrapassen de llarg el concepte de "solidaritat interterritorial", per a fregar el límits de la confiscació. La darrera revisió del sistema de finançament autonòmic (2002-2006) suposa una millora respecte la situació anterior, però en tant que continuació del model precedent, no soluciona els problemes d'arrel ni, en el cas de Catalunya, compleix els requisits establerts per la Resolució del Parlament per tal d'assolir un sistema de finançament estable, suficient i amb un mínim nivell de sobirania.

Més de 20 anys després de la recuperació dels ajuntaments democràtics encara no s'ha assolit, tampoc, la fita de dotar els ens locals d'un sistema de finançament satisfactori o, si més no, capaç de donar compliment als principis d'autonomia local i suficiència financera (articles 140 i 142 de la Constitució Espanyola). En particular, la crònica insuficiència financera dels ajuntaments cal entendre-la en dos sentits: d'una banda respecte de les competències que la llei actualment els atribueix i, de l'altra banda, respecte de les legítimes aspiracions que les corporacions locals tenen pel que fa al paper que els hi pertoca dins de l'ordenament competencial d'una administració pública descentralitzada en tres nivells de govern. És de destacar, així mateix, que els municipis de Catalunya realitzen una important tasca de suplència en serveis i tasques que són titularitat d'altres administracions, cosa que els representa una important dedicació de recursos econòmics (entre el 15 % i el 28 % de la despesa municipal a Catalunya es destina a serveis de suplència).

La situació, avui, de les hisendes locals a Catalunya ve definida per tres vectors:

El reduït tamany econòmic del nivell local: en el procés de descentralització de l'administració pública de l'estat espanyol, l'increment de recursos gestionats pel sector públic no s'ha repartit, però, linealment entre els tres nivells administratius: tant el nivell central com l'autonòmic han guanyat pes econòmic a una velocitat netament superior a la del nivell local. Entre 1976 i 1996, les corporacions locals han quedat estancades en la seva participació de la despesa pública (al voltant del 12-13 %).

L'elevat grau de corresponsabilitat fiscal a través d'impostos deficients: a través del seu conjunt d'impostos, els governs locals de Catalunya han exercit un elevat grau de corresponsabilitat fiscal (al 1997, el 61,4 % dels seus ingressos era de naturalesa tributària), cosa que contrasta fortament amb la limitada corresponsabilitat fiscal del nivell autonòmic, que a Catalunya no arribà el mateix any al 26 % dels seus ingressos.

Manca de suficiència financera: la configuració actual de la Participació en els Ingressos de l'Estat (PIE), però, no garanteix, en absolut, al serveis públics locals un nivell de cobertura semblant al dels altres nivells de l'administració. Per la seva banda, la Generalitat, sota els governs de CiU, no ha contribuït de forma efectiva a la consolidació ni a la salut financera dels ens locals.

ERC veu necessària una reforma de l'actual sistema de finançament local que es fonamenti en els següents principis normatius, els quals estan àmpliament reconeguts en la teoria hisendística i, de fet, en l'ordenació jurídica actual de l'estat espanyol, però que han estat conculcats diverses vegades en la configuració i aplicació pràctica del model vigent:

Autonomia: reconegut en l'article 137 de la Constitució, implica que els governs locals han de gaudir de la suficient sobirania normativa per a decidir el nivell dels seus ingressos tributaris, les modulacions (exempcions, bonificacions, etc.) i la gestió dels mateixos.

Suficiència: establert a l'article 142 de la Constitució, implica que les corporacions

locals han de comptar amb un sistema de transferències dels altres nivells administratius que complementin de forma eficaç el sistema tributari local, actuï com a anivellador de la diferent capacitat fiscal dels territoris i reverteixi en els municipis una part de l'esforç fiscal que els seus ciutadans realitzen per a altres administracions. Aquest sistema ha d'evolucionar de forma dinàmica, de forma paral·lela als guanys fiscals de les administracions estatal i autonòmica.

Responsabilitat fiscal: ja s'ha esmentat abans l'elevat nivell de responsabilitat fiscal dels municipis, però és convenient remarcar la voluntat municipal de que una part significativa de llurs recursos tinguin el seu origen en figures tributàries directament vehiculades pels mateixos municipis.

Equitat: el sistema de finançament ha de garantir que, amb el mateix esforç fiscal i la mateixa població, els governs locals han de ser capaços de subministrar el mateix nivell de serveis públics, amb independència de la capacitat fiscal dels territoris i de la necessitat de despesa que, en cada un d'ells, comporti la prestació dels serveis.

Correspondència entre els principis impositius i la naturalesa dels serveis públics locals: els principis del benefici i de la capacitat de pagament, que fonamenten la major part dels sistemes tributaris, han de trobar, en el àmbit local, la formulació més adient en relació als serveis que presta l'administració. Així, els serveis públics de caràcter no personal, els serveis urbanístics i els que beneficien l'activitat privada, semblen connectar-se millor (en funció del principi del benefici) amb impostos sobre la propietat, les taxes i els preus públics; per contra, els serveis personals (en funció del principi de capacitat de pagament) semblen més relacionats a impostos sobre la renda o el consum.

Un nou model per als municipis catalans en el s. XXI: quatre objectius per a la reforma de les hisendes locals

Incrementar el pes del sector local dins de la despesa pública a Catalunya

Qualsevol increment significatiu de la despesa pública gestionada per les corporacions locals passa per l'assumpció de la competència sobre la gestió dels nivells d'ensenyament primari i inferiors, la qual significaria incrementar el nivell de despesa pública local al voltant d'un 3,6 % del total. Altres competències que, pel seu contingut, semblen assumibles per les entitats locals són les de política d'habitatge, polítiques actives d'ocupació i les polítiques de benestar social (les qual vindrien a representar un 3,5 % més). Amb aquest nou repartiment, l'acció dels ens locals representaria al voltant del 20 % de la despesa pública a Catalunya, nivell força equiparable al del context europeu.

En relació a l'anterior cal fer quatre puntualitzacions. La primera és que les competències proposades són actualment, a Catalunya, competències autonòmiques; la seva assignació als municipis no pot ser objecte de pacte individual sinó que ha de ser objecte de plasmació legislativa i, tanmateix, la configuració d'una nació globalment més autònoma en l'àmbit administratiu (i, per tant, en la suma dels dos nivells de govern estrictament catalans, la Generalitat i les corporacions locals) exigeix que l'increment del pes en la despesa pública dels ens locals no comporti reducció de la fracció de despesa pública que en l'actualitat és gestionada per la Generalitat; és a dir, que qualsevol traspàs de competències i recursos als municipis per part de la Generalitat ha de venir acompanyada d'un volum equivalent de transferències per part de l'estat central a la Generalitat. La segona és que, segurament, el conjunt d'aquestes competències és inasumible per part de tots els municipis i caldria, doncs, fer atribucions competencials flexibles en funció del nombre d'habitants del municipi, així com donar la possibilitat de que diverses fórmules de cooperació local

(mancomunitat, comarca, etc.) poguessin assumir la competència per a un conjunt de municipis petits. La tercera és que les competències proposades com transferibles s'han de considerar com un agregat de potestats normatives que no cal transferir en la seva totalitat; així, per exemple, pel que fa a l'ensenyament, possiblement la competència d'ordenació educativa, entre altres, ha de continuar en mans de la Generalitat, però no hi ha cap dificultat objectiva per tal de que la gestió de l'ensenyament es realitzi a escala local. La quarta, i última, és que el conjunt de competències proposades no és un conjunt tancat, es podria ampliar amb altres transferències, però insistim en que l'objectiu final és assolir un conjunt coherent de competències locals que incrementi de forma substantiva el pes del nivell local en el conjunt de la despesa pública.

Nou esquema fiscal

Proposem una reforma en profunditat del marc tributari municipal, definida pels següents punts principals:

Reformar en profunditat l'IAE proposant una compensació de la seva capacitat recaptatòria per una fórmula que permeti mantenir la participació dels municipis en la fiscalitat generada per l'activitat econòmica en el seu territori. Es considera particularment adient la seva substitució per una participació dels municipis en un impost estatal fort. Als efectes de la quantia, a Catalunya, sembla que una participació del 6 % en l'IRPF o del 7 % l'IVA serien suficients per a compensar les recaptacions (tant per ajuntaments com per diputacions) perdudes per la supressió de l'IAE. Les raons que aconsellen la seva substitució per una participació en un impost ja existent són, fonamentalment, dues: la primera és que a Catalunya hi ha una elevada concentració fiscal en impostos estatals (al voltant del 85 % dels diners recaptats en forma d'impostos corresponen a tributs estatals), per la qual cosa una participació local en un dels dos tributs importants contribuiria a una certa desconcentració; la segona, és que la substitució d'un impost local per una transferència, en comptes de la creació d'un nou impost, implicaria també la reducció del nivell de corresponsabilitat fiscal local, acostant-lo fins el 50 %. Tot i així, és convenient mantenir una imposició local sobre les activitats econòmiques, de capacitat recaptatòria baixa (es podria pensar en una figura semblant a l'antic impost de radicació), que tingui una funció més de caràcter censal que estrictament tributari, aquesta fórmula permetria garantir que els municipis continuïn disposant de la mateixa informació estadística que en l'actualitat proporciona l'explotació del padró de l'IAE.

El finançament de les noves competències, principalment en el cas de l'ensenyament, sembla coherent, en tant que servei de caràcter personal, tinguin el seu finançament associat a una participació local en un impost vinculat a la capacitat de pagament individual, fonamentalment l'IVA o l'IRPF; aquest tram s'afegiria al de compensació per la supressió de l'IAE.

L'IBI continuarà essent l'impost central de la hisenda municipal, els avantatges que representa en termes d'estabilitat han de ser complementats per una millora en la seva eficàcia recaptatòria, fonamentalment mitjançant una simplificació i agilització dels processos de revisió cadastral.

Incorporar una participació del 10 % sobre l'Impost especial d'hidrocarburs liquidat a la ciutat, per als municipis de més de 50.000 habitants (aquells que tenen com a obligatori el servei de transport públic).

Incrementar l'autonomia municipal en la determinació i gestió de la tributació municipal: atorgar més capacitat de decisió en la determinació de bonificacions i

exempcions fiscals, transferir als municipis la gestió cadastral.

Introduir l'impost sobre pernoctacions en establiments turístics, com a impost municipal de caràcter voluntari per als municipis, com a fórmula de garantir un finançament específic per als municipis turístics.

Habilitar figures tributàries del tipus taxes ecològiques, orientades al finançament de les externalitats ambientals de l'activitat personal (residus domiciliaris, sanejament, etc.) i de l'activitat empresarial. El nombre d'aquestes figures tributàries hauria de ser el més reduït possible a efectes de simplificar el conjunt actual de taxes locals.

Revisar i adaptar –inclosa la creació d'alguna figura nova– al nou marc tecnològic i regulador els tributs aplicables a les empreses subministradores d'energia i de serveis de telecomunicacions.

Integrar el marc tributari específic definit per al municipi de Barcelona, en l'Avant projecte de Carta Municipal, aprovat en el Consell Plenari d'aquesta Corporació..

Millora de les transferències de suficiència financera

L'objectiu del model que es proposa per a les hisendes locals es garantir una suficient capacitat recaptatòria dels municipis, a través d'unes figures tributàries sòlides, combinat amb un sistema de transferències intergovernamentals que asseguri la suficiència financera dels ens locals. Aquest sistema té com a principal objectiu garantir el fonament d'equitat que hem desenvolupat abans (el sistema de finançament ha de garantir que, amb el mateix esforç fiscal i la mateixa població, els governs locals han de ser capaços de subministrar el mateix nivell de serveis públics, amb independència de la capacitat fiscal dels territoris i de la necessitat de despesa que, en cada un d'ells, comporti la prestació dels serveis). El sistema de suficiència es configura avui en dos instruments: la Participació en els Ingressos de l'Estat (PIE), normativament en mans de l'estat tot i que és transferida mitjançant les CCAA., i els instruments catalans de cooperació local, fonamentalment el Fons Català de Cooperació Local i el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC).

En relació a la PIE es proposen les següents reformes:

Ampliar la base del sistema de la PIE, fins a un 50 % més dels recursos actuals (que suposarien al voltant de 125.000 milions de PTA per als municipis catalans).

Realitzar les reformes legislatives necessàries per tal de que la Generalitat pugui realitzar la gestió de la PIE.

Substituir l'actual sistema d'indicador dual d'increment anual de la PIE (PIB nominal o IPC) per un del sol (PIB nominal). Les raons són diverses: l'IPC no està connectat amb la naturalesa dels tributs locals i, d'altra banda, es coneix més tard.

Simplificar les variables de distribució a dues:

- a) La població (com a indicador de la necessitat de despesa), ponderada per estrats (com es fa ara), però reduint el salt dels municipis de més de 500.000 habitants (es passa de l'1,47 al 2,80).
- b) La inversa de la capacitat fiscal: la mesura de la capacitat fiscal s'hauria de fer sobre les bases imposables amb quotes bàsiques de l'IBI i l'IAE. Utilitzar liquidacions d'ingressos distorsiona el càlcul perquè fa intervenir les decisions fiscals del municipi (tipus) a més de la capacitat fiscal "bruta". La inclusió d'altres

impostos (IIVTNU i ICIO) introdueix factors de distorsió conjunturals dels impostos (són menys estables en el temps).

Revisar el criteris de participació de les províncies en els ingressos de l'estat de manera que s'incorpori l'especificitat de Catalunya pel que fa als instruments propis de cooperació local i la convenient unificació dels recursos d'inversió destinats pel conjunt de les administracions supramunicipals.

Fer possible la participació de la Generalitat en la determinació dels criteris de repartiment dels fons de la participació en els ingressos de l'estat dels ens locals; si més no, en un cert tram dels mateixos, el qual quedaria configurat, juntament amb el Fons Català de Cooperació Local com un instrument d'anivellament interterritorial (com el que existeix a Alemanya, entre altres), per tal de garantir nivells mínims de cobertura dels serveis públics locals.

Fer avançaments a compte de la PIE fins al 98 % (com tenen en l'actualitat les CCAA), en lloc del 95 % actual.

En relació als instruments catalans de cooperació local es formulen les següents propostes de reforma:

Dotació del "marc financer estable" que garanteixi als municipis una evolució dels recursos destinats a cooperació lligada l'evolució dels ingressos la Generalitat de Catalunya, tant propis com de participació en els ingressos de l'Estat, o millor a la variable de PIB nominal. Aquesta participació hauria d'estar reconeguda en la llei d'hisendes locals.

Incrementar les subvencions no condicionades, enfront de les condicionades, en la línia de respectar més l'autonomia local.

Garantir la participació de les entitats municipalistes de Catalunya en la determinació dels criteris de repartiment i d'evolució dels fons, els quals s'hauran de formular a partir dels principis de simplicitat, equitat, equilibri territorial i de renda.

Aprofundir en el tractament dels règims municipals especials (turístic, alta muntanya, nuclis agregats, etc.) en els instruments de cooperació local.

Reducció de les tuteles financeres

Els ens locals han vist encotillada la seva capacitat de recurs a l'endeutament, com a forma de finançament, molt més que cap altra nivell administratiu. Als successius retalls i garanties, establerts per les lleis d'acompanyament pressupostàries com a reforma de la llei d'hisendes locals, s'ha afegit en els darrers mesos la llei d'estabilitat pressupostària que, en l'objectiu genèric d'un desitjable sanejament de les finances públiques, introdueix limitacions arbitràries a la sobirania local que perjudiquen el nivell de prestacions als ciutadans que proporcionen aquesta ens.

Aquestes limitacions i tuteles financeres no tenen en compte, però, l'elevada contribució a la compensació de la inversió pública estatal que han fet els ajuntaments de Catalunya, ni el notable esforç de consolidació pressupostària practicat per el nivell local que entre 1991 i 1998 ha reduït la seva necessitat de finançament del 33,1 % al 2,4 % dels seus ingressos no financers. És, per tant, necessari la redefinició dels compromisos locals amb la consolidació pressupostària i, en especial, la reformulació de la llei d'estabilitat pressupostària.

El finançament dels ens locals supramunicipals

A Catalunya les entitats supramunicipals tenen un ampli ventall de formulacions jurídiques, les més substantives de les quals (comarques i províncies) es relacionen amb l'actual organització administrativa del territori; a l'espera d'un nou esquema d'organització territorial a Catalunya que permeti superar els tradicionals problemes de minifundisme local, definició d'un marc competencial més ampli i perfilat, establiment d'un sistema electoral dels òrgans secundaris amb una base democràtica més legitimada, està clar que el sistema de finançament d'aquests ens (principalment les comarques, atès que les diputacions provincials ja estan contemplades en la Llei d'Hisendes Locals de 1988) no pot passar per un increment de la responsabilitat fiscal d'aquests ens (recàrrecs sobre tributs municipals, etc.), perquè això aniria en contra de la vella màxima dels independentistes nord-americans ("No taxation without representation") i, per tant, caldrà buscar el fonament del seu sistema financer, provisional i viable, en els següents principis aplicables als instruments de cooperació local d'àmbit autonòmic amb les peculiaritats definides abans:

Ampliació del sistema de finançament de les comarques dins de l'àmbit de subvencions incondicionades per a la cooperació local de Catalunya (en paral·lel a l'assenyalat pels municipis).

Reforçament legal dels mecanismes per a garantir el compliment de les obligacions financeres assumides voluntàriament pels municipis en el marc de la cooperació comarcal.

Establiment d'incentius financers clars i potents per a la prestació voluntària i cooperativa de competències entre diversos municipis en el marc comarcal.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE L'HISENDA LOCAL

Reclamar al govern central que els Pressupostos Generals de l'Estat, provisionin les partides del fons d'anivellació, tal com estableix l'article 116 de LRHL, perquè els municipis puguin demanar l'utilització d'aquest fons per atendre les despeses extraordinàries, com poden ser els municipis turístics, municipis amb elevat percentatge d'immigració o fenòmens meteorològics no previstos.

Contenir en límits raonables la pressió fiscal Revisar el sistema de taxes i preus públics

Simplificar el sistema eliminant taxes innecessàries (principalment les vinculades a tràmits burocràtics d'abast general)

Acostar els preus públics al cost real en els ajuntaments amb més de 10.000 habitants.

Establir un sistema de tarificació social per a les taxes i preus públics municipals, que tingui en compte, de forma prioritària als col·lectius més desfavorits.

Simplificar, agilitzar i augmentar l'eficàcia del sistema tributari local

Introducció o extensió del sistema d'autoliquidació.

Com a mesura de millora de la recaptació amb període de voluntària, els municipis podrien establir diferents períodes de liquidació i premiar els ingressos en voluntària.

Realitzar un esforç de revisió padronal dels impostos per ajustar-lo a la realitat.

Revisar i reduir, si s'escau, la càrrega fiscal de:

Les explotacions agrícoles-ramaderes (en funció territorial i de la situació econòmica del sector).

Petit i mitjà comerç (en funció de la configuració urbana i la situació econòmica del sector).

Indústria sostenible (en funció de la creació de llocs de treball i vitalitat urbana).

Potenciar sistemes de recaptació per a municipis petits

Millorar l'accés dels municipis als fons europeus en aquelles zones que estan incloses en els objectius estructurals

Dissenyar i fer públic un programa d'inversions a 4 anys que contempli les actuacions a realitzar (cost íntegre inclòs manteniment) i el seu finançament

Afavorir el sistema de l'estalvi corrent (diferència entre despesa corrent -capítols 1 a 4 de les despeses- i ingressos corrents -capítols 1 a 5 dels ingressos-) com a fórmula de finançament de les inversions.

Coordinació del programa amb els plans de subvencions de capital de la Generalitat, l'Estat, la Diputació i els fons europeus.

Incrementar la inversió i el manteniment en infraestructures d'ús general i equipaments socials.

Rigor en la planificació i execució pressupostària

Elaboració dels pressupostos municipals en base zero

Evitar les partides d'ingressos inflades en el projecte de pressupostos.
Eliminar del projecte de pressupostos les inversions fictícies

Estricta respecte dels principis de contractació (tant pel que fa a la lletra com a l'esperit) per a l'adjudicació de les obres, subministraments i consultories.
Respectar el calendari d'aprovació dels pressupostos i de les liquidacions municipals

Adequar l'endeutament a les necessitats del municipi

Proposar una taxa de càrrega financera màxima assumible pels municipis

Gestió acurada de la tresoreria.

Millora dels terminis de pagament als proveïdors i contractistes.

Elaboració d'un programa de tresoreria anual amb revisió i actualització mensual

Reducció del cost de l'endeutament a curt termini.

Facilitar el pagament dels tributs municipals, introduint noves tecnologies.

Gestió eficient i racional del serveis municipals.

Reestructuració i agrupació homogènia dels serveis, eliminant duplicitats. Destinar els possibles excedents de personal a activitats que millorin la qualitat del conjunt de serveis.

Establir l'atenció al ciutadà com a valor prioritari de l'organització, introduir un sistema homologat de qualitat en servei públic en els municipis de més de 10.000 habitants.

Identificar els elements generadors de dèficit estructural. Redreçar els serveis econòmics indeficients, estudiar la seva possible privatització o concessió.

Fer un seguiment puntual de les concessions administratives existents i futures, amb la finalitat de fer complir els compromisos adquirits.

Informació i participació ciutadana en la gestió econòmica municipal.

Informació anual a tots els ciutadans de la situació econòmica municipal.

Creació d'un Consell Municipal, com a òrgan de participació ciutadana o vincular el consell de participació ciutadana existent en l'establiment de les ordenances fiscals i la gestió econòmica general.

Creació de l'Oficina del Contribuent, com a òrgan encarregat de desplegar en l'àmbit municipal l'estatut del contribuent i garantir els seus drets.

Augmentar la transparència i qualitat de la documentació i informació econòmica subministrada als càrrecs electes municipals.

RECURSOS HUMANS I ORGANITZACIÓ

La legislació catalana dibuixa, a trets generals, l'organització municipal i el seu funcionament però deixa a cada administració municipal mecanismes importants per regular-se i desenvolupar-se com pot ser el Reglament Orgànic Municipal (ROM), preveient fórmules de descentralització territorial i sectorial que busquen agilitzar la capacitat i adaptabilitat a la realitat de la gestió municipal. No obstant això, és important que la flexibilització i diversificació de l'organització municipal s'utilitzi prescindint de la tendència en l'esfera pública a utilitzar acríticament procediments similars als de la gestió empresarial privada. La necessària modernització de l'estructura municipal ha de comptar amb el reforçament dels mecanismes d'informació, comunicació i participació ciutadana, aconseguint una administració socialment garantidora de l'equilibri i la justícia social, econòmicament potenciadora de riquesa i políticament compromesa amb el municipi i el país.

Això implica, en conseqüència, una administració àgil, descentralitzada, dinàmica, competencial, diligent i experta, enquadrant al personal en unitats administratives el més funcionals possible, adaptades a les diverses àrees de servei que aquesta presta. Cal, malgrat tot, evitar la duplicitat d'esforços i potenciar el treball transversal tot implicant les àrees corporatives en el grau que hi puguin col·laborar.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DELS RECURSOS HUMANS I L'ORGANITZACIÓ

Implantació de noves fórmules de relació i tendència a la desaparició de l'actual

model ministerial que en els ajuntaments es coneix com a regidories tot potenciant un treball polític transversal

Compromís de donar a conèixer a tots els treballadors, comandaments i directius els nostres objectius estratègics per al mandat, tant si governem com si no, i en especial en aquelles àrees de les que ens responsabilitzem directament.

Fomentar les interrelacions i el coneixement mutu entre els comandaments i els treballadors dels serveis centrals i els dels serveis d'atenció directa al ciutadà.

Impulsar polítiques de personal de qualitat, on els serveis centrals incorporin en la seva cultura organitzativa el concepte dels serveis finalistes com a clients seus per facilitar la solució de les seves necessitats d'assessorament jurídic i econòmic, informàtiques, de seguretat, de rendibilització del patrimoni i totes aquelles altres que puguin ser millor gestionades des de serveis comuns a tota l'organització.

Reforçar el paper gestor dels serveis centrals amb l'objectiu de millorar, agilitzar, descentralitzar i convertir en més dinàmica i diligent el conjunt de la corporació a partir del seu ús i coneixement dels circuits i dels mecanismes administratius de contractació material i de recursos humans de que són responsables.

Potenciar la formació dels càrrecs electes i a tot el personal dels ajuntaments.

Potenciar les polítiques de comunicació, com a eina de relació entre els ciutadans i l'ajuntament.

LA CIUTAT SOSTENIBLE

Les poderoses eines culturals i tecnològiques posades en joc des dels principis de la revolució industrial han transformat el món. El creixement demogràfic ha intensificat la pressió sobre els recursos naturals, el medi habitable ha estat substancialment modificat a una velocitat fins aleshores insospitada i els sistemes que mantenen la vida sobre la Terra han estat objecte de tota mena de canvis i tensions. Les taxes de creixement, si vénen acompanyades d'un nivell d'explotació incontrolat com l'actual, fan pensar que els recursos ambientals seran insuficients en un futur proper.

Aproximadament el 20% de la població mundial, en la seva majoria habitants de nuclis urbans de les àrees geogràfiques més desenvolupades, consumeixen el 80% dels recursos naturals. I les previsions indiquen que als voltants de l'any 2025 el percentatge de població urbana podria arribar al 75% de la població mundial, en contraposició al 50% actual i al 10% de començaments de segle. La ciutat pateix en la seva pròpia estructura les agressions realitzades al medi i és, alhora, una eina fonamental per a un desenvolupament sostenible.

La sostenibilitat, terme que la Conferència de Río de 1992 va popularitzar, s'ha d'entendre en termes de reacció contra la degradació i contaminació ambientals, l'excedent demogràfic desequilibrat i la injustícia social. El seu objectiu és garantir que la satisfacció de les necessitats del present no comprometí la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves. La sostenibilitat no és cap dogma, sinó més aviat un procés en desenvolupament constant que s'introdueix a totes les activitats humanes, i disciplines com la planificació i el disseny urbans que no en són una excepció.

Donat que els sistemes urbans i les xarxes industrials i de serveis que generen al seu voltant són els elements que impliquen un major impacte sobre la Terra, es configuren

com el principal objectiu de les decisions a prendre. És fonamental, doncs, desenvolupar actuacions municipals que facilitin l'aplicació de criteris de sostenibilitat, tant en l'edificació com en la resta d'activitats. En aquest sentit, cal destacar la importància de la Carta de les Ciutats Europees cap a la Sostenibilitat, coneguda com la **Carta de les Ciutats Europees**.

Ara com ara, els nuclis urbans importen una quantitat ingent de recursos, la majoria dels quals no són renovables i procedeixen de llocs allunyats. La incorporació de criteris de sostenibilitat al seu desenvolupament obliga a considerar noves premisses: per una banda, les matèries primeres no haurien de ser utilitzades més enllà del límit que fixen les seves possibilitats de restitució; d'altra banda, a més de garantir el subministrament d'aigua, energia i materials, cal abordar temes com el transport i la mobilitat, els residus i les telecomunicacions, tots ells lligats al consum energètic i a la contaminació atmosfèrica.

El model de **ciutat compacta** s'apunta com el que consumeix un menor nombre de recursos i facilita el transport i la mobilitat. Tot i això, el seu desenvolupament s'ha de reforçar amb la recerca de noves solucions per a l'estalvi d'aigua i energia i la gestió dels residus. Això fa imprescindible l'adopció de mesures concretes, tant en la planificació urbanística com en el disseny encaminat a minimitzar el **consum energètic**. És per això que cal establir i aplicar uns mínims principis orientadors:

Vertebrar territorialment la ciutat per fer front als costos del creixement difús, mitjançant polítiques de sòl, d'infraestructures i de planejament que garanteixin la convivència d'usos.

Defensar amb polítiques eficaces de serveis socials i d'habitatge el dret a gaudir de la ciutat d'aquells que tenen menys capacitat per viure-hi.

Assegurar, amb polítiques prioritàries de transport públic i de gestió unitària, l'eficiència i sostenibilitat de les xarxes que integren el sistema urbà (inclosa la telemàtica).

Recuperar la qualitat ambiental no solament a través de mesures pal·liatives (sanejament, residus) sinó propiciant un canvi de cultura respecte dels hàbits i formes de consum i de defensa dels espais no urbanitzats.

La problemàtica de la ciutat actual a Catalunya

Ens situem en el marc de les ciutats catalanes mitjanes.

En aquest marc podem indicar cinc tipus de problemes que serviran per il·lustrar el panorama actual:

Degradació física, funcional i social dels nuclis antics, tant dels centres històrics medievals com de les trames urbanes del segle XIX:

La població ha anat envellint, o bé s'ha anat substituint per població immigrada de renda baixa. La propietat immobiliària no té cap estímul per invertir, per la congelació de lloguers i per la manca de rendibilitat. Les actituds clàssiques, artesanals, indústries petites, ... no són competitives al mercat actual. La degradació física, la més aparent, que ha estat justificada històricament per la congelació del arrendaments, suposa també una facilitat per la substitució, per la remodelació i, en definitiva pel canvi social.

Congestió del trànsit i de la mobilitat. Dèficit funcional del sistema viari i de comunicacions:

Problema directament relacionat amb el model de transport prioritari a les nostres ciutats (el privat) i amb la forma extensiva de creixement. L'equilibri entre estructura

viària, activitats i població és una de les assignatures pendents a les nostres ciutats. Només una opció clara pel transport públic pot invertir la tendència a la congestió i a la pèrdua de qualitat de vida.

Situacions deficitàries en el sistema d'espais lliures i el d'equipaments col·lectius, així com també en les infraestructures urbanes:

Si bé a les noves àrees de creixement això ja no es planteja, sí que persisteix encara a la ciutat construïda, a la qual resulta difícil i molt car trobar l'espai necessari per millorar els equipaments i els espais lliures. El dèficit no és únicament quantitatiu. També ho és funcional, ja que en la mesura que la societat avança també a qualitat dels equipaments urbans ha d'avançar (accessibilitat, dimensions, arquitectura, relació amb l'entorn...). Darrerament estem assistint a una discussió preocupant sobre el caràcter públic o privat d'aquests sistemes, que ajuda poc a entendre el paper de l'urbanisme en la solució del problema. Per això interessa deixar clar des de quin punt de vista estem parlant:

- a) Els espais lliures i els equipaments s'han de fer sobre sòl públic.
- b) El planejament urbanístic ha de preveure les reserves de sòl necessàries per a la comunitat, hi ha d'arbitrar les actuacions per obtenir-les.
- c) El planejament urbanístic ha de determinar les condicions que han de satisfer els elements que formen aquest dos sistemes.

I tornant a la discussió a què ens referíem, podríem esmentar, pel que fa als espais lliures, el de l'aprofitament del seu subsòl, i pel que fa als equipaments, la creixent permissivitat en la confiança en la titularitat i gestió privades.

Apropiació privada desequilibradora de les noves centralitats creades pel creixement i la transformació d'usos de la ciutat. Substitució de les funcions urbanes pobres i/o productives (indústria, residència social) per funcions d'alta rendibilitat (oficines, superfícies comercials, habitatge d'alt nivell):

Tant les àrees històricament constituents del centre de la ciutat com les que s'han anomenat nova centralitat es veuen sotmeses a la pressió del mercat immobiliari. Mercat que veu en les activitats terciàries i comercials l'ús més rendible dels que es poden donar a la ciutat. La substitució de l'habitatge pels usos terciaris i comercial al centre de la ciutat comporta i és la base de la tendència a la desertització, a la pèrdua de vida urbana del centre. L'aposta per la creació d'àrees de nova centralitat, aprofitant buits urbans (estacions, indústries, etc.) no ha tingut l'efecte desitjat per no anar acompanyada de mesures de foment de l'habitatge al centre. En canvi, sí que ha creat problemes d'implantació a l'entorn d'aquestes àrees, de diàleg i harmonia amb el teixit urbà i social. I això tant per l'activitat dominant, la manca de residència i la densitat excessiva, com també l'arquitectura per les arquitectures utilitzades, alienes a l'entorn urbà i de vegades al cultural.

Alt percentatge d'habitatges que no reuneixen condicions dignes d'habitabilitat. Encariment del preus. Manca de política social:

L'habitatge segueix sent el problema més important a la ciutat, l'assignatura pendent de tota política urbanística que pretengui millorar les condicions de vida a la ciutat. Les dades sobre el parc d'habitatges no utilitzat, l'increment dels preus dels habitatges, tant de nova construcció com de segona mà, quan els increment dels costos de la construcció són, molt més moderats, la irrellevància de la promoció pública per atendre les necessitats de la població amb menys recursos econòmics, són dades que permeten afirmar que el problema de l'habitatge, lluny d'estar en vies de resolució, porta camí d'agreujar-se en els propers temps. Les rendes de posició i la poca incidència de la planificació urbana i territorial en la dinàmica sempre alcista del mercat del sòl, en que agents públics com l'INCASOL no són capaços d'incidir-hi de manera decisiva malgrat la importància quantiativa de la seva actuació, mantenen, si no agreugen, els desequilibris interns de les ciutats i del territori.

La consideració de l'habitatge de promoció pública (en venda o de lloguer) com una dotació social, i per tant, les reserves de sòl destinades a aquest ús pel planejament, hauria de ser una prioritat en les reformes necessàries del marc legislatiu urbanístic, davant la tendència contrària vigent de donar encara més protagonisme al mercat, gens preocupat pel compliment del dret constitucional a un habitatge digne.

Pel que fa a la recuperació del parc d'habitatges heretat, es manté en general la dinàmica defensiva de les administracions davant les situacions problemàtiques que es presenten, i es resisteixen a abordar la remodelació urbana encara que objectivament resultés més racional i econòmica. Per contra, s'han esmerçat recursos importants en diners i esforços de gestió en la rehabilitació en la reparació dels dèficits constructius dels edificis i habitatges del "desarrollismo" (dècades dels anys seixanta i setanta), malgrat que no milloren substancialment les condicions urbanístiques ni dimensionals dels habitatges, més que no pas en la rehabilitació profunda dels teixits urbans històrics, sovint excessivament epidèrmica.

Ciutat compacta i difusa: cap a un planejament sostenible

S'ha de veure les ciutats en elles mateixes com a sistemes ecològics i aquesta actitud ha de regir el nostre plantejament de dissenyar ciutats i de controlar l'ús que fan dels recursos. Cal que qualsevol figura de planejament inclogui la idea de la sostenibilitat del territori sobre el qual actua.

La sostenibilitat ambiental es defineix i s'entén com el manteniment i preservació del capital natural, és a dir, que el nostre ritme de consum de recursos materials hídrics i energètics renovables no superi la capacitat que tenen els sistemes naturals de reposar-los i que el ritme de consum dels recursos no renovables no superi el ritme de substitució d'aquests per recursos renovables. A més a més, la sostenibilitat comporta que el ritme d'emissions de contaminants (contaminants atmosfèrics, residus sòlids o aigües residuals) no superi la capacitat de l'aire, l'aigua i el sòl d'absorvir-los i processar-los.

Planificar la ciutat sostenible requereix la més àmplia comprensió de les polítiques entre ciutadans, serveis, polítiques de transport i generació d'energia, així com del seu impacte total sobre l'entorn local i l'àmbit geogràfic més ampli. Si una ciutat ha de crear una veritable sostenibilitat, tots aquests factors han d'estar entrelaçats.

La destrucció del paisatge, la suburbialització dels pobles i ciutats, el creixement de les perifèries urbanes, i l'extensió desmesurada de terreny urbanitzat no són només conseqüència d'accions especulatives, sinó també de l'aplicació de criteris, molt sovint ben intencionats per part de l'administració, per resoldre uns problemes socials d'accés a l'habitatge i d'altres econòmics de finançament dels municipis. Les fileres de cases aparellades sense entitat urbana, els polígons industrials i les instal·lacions ramaderes esquitxades sobre el territori sense ordre, i la destrucció de paisatges costaners i d'alta muntanya no són només producte de la iniciativa privada, sinó la conseqüència d'una teoria contra la ciutat compacta, definida en els seus límits i llegida a través dels seus carrers i les seves places.

La majoria de les vivendes es construeixen allunyades de les ciutats, densificant les àrees metropolitanes i creant un model que depèn del transport privat en la seva majoria. Les polítiques actuals van encaminades a incentivar la construcció ocupant cada cop més sòl i patrimoni natural.

La població va abandonant els centres històrics de les ciutats i es desplaça cap a unes noves àrees cada cop més allunyades. Aquest model destrueix la vida urbana per a col·locar a les persones en reduïdes allunyats de la ciutat sense personalitat.

Així doncs, cal canviar aquesta perspectiva urbanística dels darrers 20 anys per evolucionar cap a un model de desenvolupament que permeti a les ciutats créixer en complexitat sense la necessitat d'ocupar més territori i construir nous eixamples residencials. Cal retornar, en definitiva, al model mediterrani de ciutat compacta i complexa.

Podríem afirmar que la ciutat mediterrània tradicional es correspon amb aquest model.

Es caracteritza per la mixtura d'activitats i serveis, facilitant els desplaçaments a peu i l'intercanvi i relació entre els seus habitants. Criteris com la diversitat d'usos a diferents zones de la ciutat, la proximitat entre funcions, la contigüitat de les edificacions, així com el disseny d'edificis flexibles i capaços d'absorbir diferents activitats (habitatge, comerç, oficines, indústries netes) són la base de les ciutats eficients.

El planejament urbà avançat no es limita a "penalitzar" l'ús del cotxe particular i a fomentar el transport públic i la circulació vianant i en bicicleta, sinó que va més enllà i redueix la necessitat d'usar qualsevol transport motoritzat.

Ciutat compacta no vol dir ciutat inhòspita. La proximitat de funcions, activitats i serveis inclou el verd urbà que, per sobre del seu evident valor ornamental, té funcions urbanístiques bàsiques. A més de poder actuar com a pantalla acústica, absorbeix partícules i elements químics contaminants. Cal assenyalar que, en un any, un arbre consumeix, de mitjana, 9,1 Kg de CO₂ (una quantitat semblant a la produïda per un cotxe en un viatge de 18.300 Km) i proporciona l'oxigen necessari per a l'oxigenació d'una família de quatre persones en el mateix període. I, d'altra banda, realitza una funció microclimàtica imprescindible: al nostre clima, l'ombra és una necessitat, tant per als vianants com per a les construccions.

Els espais naturals i agrícoles

La urbanització del territori ha suposat la pèrdua de bona part del seu potencial ecològic. Si bé es cert que les necessitats del creixement econòmic poden explicar en part aquesta situació, no cal perdre de vista que la qualitat de l'entorn natural i agrícola ha esdevingut darrerament una exigència social.

Per tot això, el planejament urbà ha de considerar la protecció del territori com a principal objectiu de la seva funció, davant determinades concepcions de la urbanització que comporten la degradació dels espais naturals i agrícoles que posen en perill les seves possibilitats de desenvolupament sostenible.

Al mateix temps, la intensificació de les pràctiques agrícoles i ramaderes, lligada a la transformació industrial del sector, ha suposat l'aparició de fenòmens de degradació que alteren els productes alimentaris i la qualitat dels recursos disponibles. Problemes ambientals com la contaminació dels sòls i les aigües, la sobre explotació dels recursos hídrics, la pèrdua de productivitat del sòl, etc...

En una societat sostenible l'activitat agrícola i ramadera ha d'aturar el deteriorament de les condicions ambientals que genera, derivat per l'ús irracional de l'aigua, d'adobs químics, de productes fitosanitaris, de l'abocament de purins al sòl, per reduir els costos de producció i augmentar la productivitat a curt termini, sense pensar en els problemes del futur.

Construcció sostenible

La definició d'uns criteris que determinin les característiques constructives d'un edifici medi ambientalment sostenible pot convertir-se en un treball sense límit: els paràmetres que s'han d'analitzar són molt nombrosos. No obstant, alguns d'aquests paràmetres tenen una incidència més important que d'altres, tal i com es dedueix dels estudis d'Anàlisi de Cicle de Vida (ACV) realitzats.

La coherència amb aquests estudis previs ens porta a definir algunes premisses de fàcil aplicació per al projectista. Si s'adoptessin les solucions recomanades, el tipus d'edifici que en resultaria hauria de tenir un impacte medi ambientalment significativament inferior als habituals.

Els tres paràmetres més representatius són:

a) Consum d'energia

Es tracta de reduir l'impacte derivat del consum d'energia al llarg de la vida útil de l'edifici (donat que sol provenir de fonts no renovables) així com disminuir l'emissió

de CO₂ i de substàncies tòxiques (NO_x, SO_x) a l'atmosfera. Aquestes emissions es produeixen, sobretot, quan l'energia s'obté de la combustió de combustibles fòssils. L'increment de l'aïllament en l'edificació, la ventilació natural i la utilització d'energies renovables redueixen l'impacte d'aquest consum.

b) **Durabilitat i transformabilitat de l'edificació**

La major durabilitat dels edificis disminueix l'impacte ambiental relatiu, en funció de l'increment de la seva vida útil. La durabilitat depèn de diversos factors i no únicament de la qualitat de la construcció. També hi incideixen decisivament les característiques tipològiques i constructives que determinen l'adaptabilitat física i funcional de l'edifici a les necessitats canviant d'espai i ús dels habitatges i, encara més, en els edificis amb usos no domèstics.

c) **Materials i residus de construcció**

Han d'evitar-se els materials de construcció potencialment perillosos per a la salut o el medi ambient i, especialment, tots aquells que, a més, generen residus tòxics o contaminants.

Així mateix, cal minimitzar els residus inerts que innecessàriament van a parar als abocadors, mitjançant una doble estratègia: reduir els residus que s'originen i fomentar-ne el reciclatge. En aquest sentit, l'edificació lleugera origina residus fàcilment reciclables, tot i que cal considerar la seva repercussió en el comportament energètic de l'edifici (inèrcia tèrmica).

Malgrat tot, només podrem arribar a explotar els avantatges d'aquestes característiques materials, si des del projecte s'adopten criteris que facilitin el desmuntatge i la separació selectiva dels residus sobrers en el futur, durant els processos de rehabilitació i demolició de l'edifici.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE L'URBANISME

Des del punt de vista jurídic, l'activitat urbanística, la regulació de la qual és l'objecte del dret urbanístic (Lleis del sòl i disposicions sobre matèria urbanística), fa referència als aspectes següents:

a) Règim urbanístic del sòl:

La competència urbanística relativa al règim del sòl té per finalitat assolir una utilització congruent amb la utilitat pública i la funció social de la propietat, tot garantint la justa distribució de beneficis i càrregues derivats del planejament i assegurar la participació de la comunitat en les plusvàlues generades per l'acció urbanística.

b) Planejament urbanístic:

La competència urbanística concernent al planejament comprendrà la formulació dels diversos instruments que assignen l'ús del sòl i estableixen les condicions d'edificació en el territori.

c) Execució de l'obra urbanitzadora:

La competència urbanística referent a l'execució de l'obra urbanitzadora confereix les facultats de comandament, realització i control, amb inclusió de les expropiacions i altres actuacions necessàries.

d) Foment i intervenció en l'exercici de les facultats dominicals relatives a l'ús del sòl i l'edificació:

La competència urbanística en aquest camp es refereix a aspectes que incideixen directament en l'exercici del dret de propietat del sòl, prèviament configurat mitjançant el planejament i el règim urbanístic: controls administratius, cessions obligatòries de sòls, terminis d'urbanització i d'edificació, prohibicions d'usos contraris al planejament, etc.

e) Intervenció en la regulació del mercat del sòl:

La competència urbanística relativa a la regulació del mercat del sòl confereix les següents facultats: regular el mercat de terrenys urbans i urbanitzables com a garantia del dret constitucional d'habitatge digne, adquirir terrenys i construccions per constituir patrimonis públics de sòl, gestionar aquests patrimonis, cedir terrenys edificables i

drets de superfície sobre els mateixos, exercitat els drets de tempteig i retracte en el termes establerts per la legislació, ... Des del punt de vista formal, l'activitat urbanística és el procés de transformació de la realitat rural en realitat urbana o, dit en altres termes, és el conjunt de processos que condueixen a la formació de la ciutat o nucli urbà (en la seva concepció moderna). Aquest conjunt de processos, que regulen la formació de la ciutat, s'apleguen sota el nom d'urbanisme o urbanística.

Fases de l'urbanisme

L'urbanisme està format per tres fases perfectament diferenciades, que responen a la reflexió o planificació, l'execució i el control de l'activitat urbanitzadora. Utilitzant la terminologia de la legislació urbanística, aquestes fases són les de Planejament, Gestió i Disciplina:

- a) El planejament urbanístic: consisteix en el procés intel·lectual d'anàlisi de les necessitats i tendències d'evolució que té un àmbit territorial global o concret i, prèvia la diagnosi de la situació actual i futura, dissenyar la corresponent ordenació i ocupació del territori.
- b) La gestió urbanística: comprèn totes aquelles operacions tècniques, jurídiques i materials encaminades al desenvolupament pràctic del planejament, mitjançant l'execució de les obres d'infraestructura i l'establiment dels sistemes d'actuació adients per a la transformació del sòl en parcel·les edificables o espais de cessió obligatòria destinats a l'equipament comunitari.
- c) La disciplina urbanística: comprèn, un cop acabats els processos de planificació i execució, les mesures de protecció de la legalitat urbanística i de control de l'ús del sòl i l'edificació mitjançant dos instruments bàsics d'intervenció en l'activitat dels particulars: la llicència urbanística i l'ordre d'execució.

La primera consisteix en la comprovació que allò que pretenen fer els particulars s'ajusta a les determinacions del planejament. La segona consisteix en la capacitat de l'administració d'obligar els propietaris a complir les normes en matèria de salubritat i seguretat en les edificacions. I, en el cas que es produeixi una infracció, la disciplina urbanística estableix el procediment sancionador i de reposició de la legalitat.

El marc legal de l'urbanisme

Com ja s'ha esmentat abans, l'objecte de la legislació urbanística és la regulació de l'activitat urbanitzadora o, en altres paraules, de l'establiment de competències sobre el règim urbanístic del sòl, el seu planejament, execució i ús. El Govern de l'Estat constituït després de les eleccions generals de 1996 inicia un canvi en la política urbanística que té una primera manifestació en la Llei 7/1997, de 14 d'abril, de mesures liberalitzadores en matèria de sòl i col·legis professionals i que culminarà després amb la Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre règim del sòl i valoracions i el posterior Reial Decret 4/2000, de mesures urgents de liberalització en el sector immobiliari i de transports. Amb aquest nou procés que s'inicia a l'ombra de l'informe del Tribunal de Defensa de la Competència, elaborat l'any 1993, l'Estat ha aconseguit una capacitat d'interferència substancial en la potestat d'intervenció i regulació en la matèria per part de les comunitats autònomes, que ha estat suficient per canviar el model d'ocupació del territori en un sentit clarament liberalitzador. En conseqüència, s'ha posat en qüestió les possibilitats dels municipis per regular polítiques favorables a un model de creixement sostenible i, de retruc, s'ha posat en perill la mateixa preservació de bona part del territori nacional. Tot plegat ha comportat la imperiosa necessitat de reconsiderar la legislació catalana (Decret Legislatiu 1/1990), que just és remarcar-ho, estava fonamentada encara en una legislació (text refós de 1976) anterior a la promulgació de la Constitució de 1978.

La redacció de la nova Llei 2/2002, de 14 de març, d'urbanisme, no ha estat una simple adaptació del Decret Legislatiu 1/1990 als postulats de la Llei estatal 6/98 sinó: a) una aposta per la sostenibilitat territorial i la protecció del sòl no urbanitzable; b) la

defensa de l'urbanisme com a element d'interès públic i unit al planejament del territori; c) la creació d'un nou sistema d'instruments de planejament; d) una millora de la promoció de l'habitatge de protecció pública i millora del deure de conservació dels edificis; e) la millora dels procediments d'informació pública i dels mecanismes de participació ciutadana; f) una aposta per l'augment competencial de les administracions locals amb el Programa d'Actuació Urbanística Municipal com a peça clau de la concertació interadministrativa; g) una gestió urbanística àgil i eficaç, i h) una millora de la protecció de la legalitat urbanística amb una nova classificació de les infraccions.

La Llei 2/2002 preveu el següent règim transitori per a la seva adaptació:

- a) Mentre no es produeixi l'adaptació a aquesta Llei del planejament general vigent, el sòl urbà inclòs en virtut d'aquest planejament en polígons o unitats d'actuació i en sectors de desenvolupament mitjançant un pla especial de reforma interior o altres tipus de planejament derivat passa a tenir la condició de sòl urbà no consolidat, i també passa a tenir-la el sòl urbà que, amb la finalitat de poder ésser edificat, ha de cedir terrenys per a carrers o vies. És sòl urbà consolidat tot el sòl en el qual concorren les condicions establertes per l'article 30.
- b) El sòl urbanitzable programat i el sòl apte per a ésser urbanitzat passen a ésser sòl urbanitzable delimitat des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.
- c) El sòl urbanitzable no programat passa a tenir la condició de sòl urbanitzable no delimitat des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. A aquest efecte, fins que el planejament general no s'hagi adaptat a les determinacions d'aquesta Llei, és obligatòria la consulta regulada per l'article 73 abans de la tramitació del pla parcial de delimitació, amb vista a constatar l'adequació de la proposta a les determinacions del planejament de rang superior i a les determinacions que estableix l'article 3.
- d) El planejament urbanístic general vigent en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'hi ha d'adaptar quan, en virtut de les previsions pròpies, o bé anticipadament, en els supòsits regulats per l'article 93, es faci la revisió del dit planejament o del programa d'actuació urbanística corresponent (*disposició transitòria segona*).
- e) Els projectes de planejament general i de delimitació de sòl urbà o de llurs revisions que estiguin en tramitació en el moment de l'entrada en vigor de la Llei present s'han d'adaptar a les determinacions d'aquesta, si encara no n'ha estat lliurat l'expedient complet a l'òrgan competent per a acordar-ne l'aprovació definitiva (*disposició transitòria tercera*).
- f) Des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els ajuntaments poden formular i tramitar programes d'actuació urbanística municipal.

El planejament

La legislació urbanística fa distinció entre tres nivells de planejament:

- a) Directiu (o de coordinació territorial)
- b) General (o de regulació urbanística)
- c) Derivat (o de desenvolupament)

que, a més, es refereixen normalment a àmbits de diferent extensió i es distingeixen bàsicament pel caràcter de les seves pròpies determinacions:

- a) Directiu

Són els plans que coordinen les grans infraestructures i els usos principals a que s'han de destinar les diferents àrees que configuren el territori comprès.

Totes les determinacions d'aquests plans han de ser observades pels instruments que desenvolupen el planejament general dels municipis. També haurà d'ajustar-se a les

determinacions d'aquests plans qualsevol execució d'infraestructures territorials (carreteres, ports, ...). Aquest nivell de planejament permet articular la cohesió necessària entre la planificació física i les de caire econòmic i sectorial. També cal remarcar la importància de la funció coordinadora d'aquest nivell de planejament com s'esmenta a la Carta Europea de l'ordenació del territori, aprovada per la Conferència de ministres responsables del Consell d'Europa l'any 1983. A Catalunya el planejament directiu es desenvolupa i regula per la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial i els seus instruments:

- *El Pla Territorial General (PTG)*
- *Els Plans Territorials Parcial (PTP)*, que:

Són el marc orientador de totes les accions amb incidència territorial dins d'un àmbit com a mínim comarcal. La definició d'aquests àmbits va ser establerta per la Llei 1/1995:

- Àmbit metropolità de Barcelona
- Camp de Tarragona
- Terres de l'Ebre
- Comarques de Ponent (subdividit pel Decret 201/2001 en Plana de Lleida, Alt Pirineu i Era Val d'Aran)
- Comarques centrals i
- Comarques gironines.
- *Els Plans Territorials Sectorials (PTS)*, que:

Tenen per objectiu la planificació d'aspectes específics en el conjunt del territori de Catalunya.

b) General

Són tots aquells instruments, de més o menys complexitat, que tenen per finalitat regular l'ordenació urbanística en la totalitat del territori d'un o més municipis complets, d'acord amb les indicacions del planejament directiu.

L'ordenació urbanística municipal es portarà a terme, segons els casos, mitjançant els següents instruments de planejament:

- Plans Directors
- Plans d'Ordenació Urbanística Municipal
- Normes de Planejament
- Complementats pels Programes d'Actuació Urbanística Municipal

Tots aquests instruments tenen per finalitat regular el creixement i l'edificació en cada terme municipal. S'ha establert, així doncs, un nou sistema d'instruments de planejament urbanístic municipal, substituint les figures del Pla General, les normes subsidiàries de tipus A i B i els projectes de delimitació del sòl urbà, per una única figura de planejament general: el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Des d'ara tots els municipis disposaran de la mateixa eina de planejament.

Reservat exclusivament a aquests instruments del planejament urbanístic, és la seva capacitat per classificar el sòl, amb l'establiment de les següents categories:

- Sòl urbà consolidat i no consolidat
- Sòl urbanitzable delimitat i no delimitat
- Sòl no urbanitzable

Un altre aspecte que comparteix el planejament general amb determinades figures del planejament derivat o executiu (plans especials urbanístics, plans de millora urbana i plans parcials urbanístics) és la qualificació urbanística del sòl: la qualificació té per objecte assignar a cada part del territori usos i, si és el cas, intensitats i/o condicions d'edificació, en desenvolupament dels drets i deures establerts pels instruments de planejament general mitjançant la classificació del sòl. Així doncs, la naturalesa

jurídica de la qualificació és idèntica a la de la classificació ja que ambdós són instruments de definició del dret de propietat del sòl, si bé la qualificació concreta, en el marc del planejament, l'ús i el destí dels terrenys i edificacions. Finalment, a més, l'existència del planejament general és requisit indispensable per al desenvolupament d'altres plans derivats (plans parcials, plans especials,...); i per a la seva formulació o redacció no precisen de l'aprovació prèvia d'altres plans de rang superior (Plans Territorials, ...), però en el cas d'existir aquests s'hauran d'ajustar a les seves determinacions.

- *Els Plans Directors:*

Coordinen el planejament urbanístic, concreten l'emplaçament de les grans infraestructures, protegeixen el sòl no urbanitzable, inclouen determinacions sobre desenvolupament urbanístic sostenible i programen polítiques supramunicipals de sòl i d'habitatge, que s'han de concertar amb els ajuntaments en la tramitació específica.

- *Els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM):*

Són l'instrument flexible de planificació urbanística integral del municipi, i són més o menys complexos en funció de les necessitats i peculiaritats municipals i en funció de l'estratègia que defineixi cada ajuntament. Els POUM han de reservar, com a mínim, per a la construcció d'habitatges de protecció pública, el sòl corresponent al 20% del sostre que, per a l'ús residencial de nova implantació, es qualifiqui tant al sòl urbà com al sòl urbanitzable.

- *Les Normes de Planejament:*

Són competència del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, per a complementar o substituir els plans d'ordenació urbanística municipal en els supòsits que s'estableixen per Llei.

- *Els Programes d'Actuació Urbanística Municipal (PAUM):*

Els ajuntaments han de decidir si incorporen o no incorporen a llur planejament general un programa d'actuació urbanística municipal. Si la decisió és positiva això determina el grau màxim d'exercici de competències urbanístiques en matèria de planejament derivat i d'instruments de política de sòl i d'habitatge.

c) Derivat

És el format per els instruments que tenen per objecte l'ordenació de l'edificació i la xarxa d'espais públics en les àrees que s'han d'urbanitzar i incorporar a la ciutat o nuclis de població existents.

- *Els Plans Parcial Urbanístics (PPU):*

Tenen per objecte, en sòl urbanitzable, de desenvolupar el planejament urbanístic general i contenen totes les determinacions pertinents per a l'ordenació urbanística detallada dels sectors que abasten, de conformitat amb el règim del sòl urbanitzable.

- *Els Plans Especials Urbanístics (PEU):*

Si són necessaris, en desenvolupament de les determinacions contingudes en els plans territorials parcials i sectorials i en el planejament urbanístic general, per a l'ordenació de recintes i conjunts artístics, per a la recuperació i millora del paisatge urbà, per a la protecció dels espais fluvials, per a la protecció addicional del paisatge i de les vies de comunicació, per a la millora d'àmbits rurals, ordenació del subsòl, implantació de càmpings, equipaments comunitaris, etc.

- *Els Plans de Millora Urbana (PMU):*

En sòl urbà no consolidat, completen el teixit urbà o bé aconsegueixen les operacions de rehabilitació, de reforma interior, de remodelació urbana, de transformació d'usos, de reurbanització o altres similars. En sòl urbà consolidat, completen o acaben l'urbanització i regulen la composició volumètrica i de façanes.

Com a novetat important, se suprimeixen els estudis de detall, el planejament pot regular, d'una manera alternativa, l'ordenació de volums, i es resol l'ordenació definitiva en l'execució urbanística. També es modifica el concepte dels projectes

d'urbanització, que, en desenvolupament de les dades fixades pel planejament, són objecte d'un projecte complementari que els ajuntaments aproven sense que sigui preceptiva la informació pública, llevat de determinats supòsits d'expropiació. Es tracta que el planejament incorpori directament el detall suficient de les obres d'urbanització definides com a bàsiques per tal que el projecte complementari les desenvolupi i les obres d'urbanització es puguin executar més ràpidament.

Els avenços de planejament es configuren com l'instrument per a plantejar les consultes prèvies a la presentació a tràmit dels plans parcials de delimitació, per al sòl urbanitzable no delimitat. Els informes emesos tenen efectes administratius interns i preparatoris del planejament ulterior.

La legislació administrativa i sectorial d'actuació sobre el territori.

Abans d'acabar els temes referents al planejament urbanístic ens cal fer esment en darrer terme d'aquelles disposicions legals que per via administrativa o sectorial tenen una incidència més o menys gran, però ineludible, sobre el territori. Cal destacar les disposicions sectorials següents:

Àmbit sectorial de les infraestructures de comunicació:

- *Carreteres*

Llei 25/1988, de 29 de juliol, de carreteres de l'Estat.

A Catalunya la regulació de les carreteres no reservades a l'Estat és establerta per la Llei 7/1993, de 30 de setembre, de carreteres. A més la legislació catalana regula la figura del Pla de Carreteres de Catalunya, aprovat l'any 1985 i que té el rang de pla territorial sectorial.

- *Vies fèrries*

Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres a l'Estat

Àmbit territorial especial d'aigües continentals i costes:

- *Aigües continentals*

Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'aigües

A Catalunya la Generalitat té competència exclusiva en matèria d'aprofitaments hidràulics, canals i regadius, quan les aigües discorren íntegrament per dins del territori català. Són d'aplicació les lleis següents: Decret legislatiu 1/1988, de 28 de gener, de refosa dels textos legals vigents en matèria hidràulica a Catalunya. Llei 19/1991, de 7 de novembre, de modificació de determinats aspectes relatius al sanejament de les aigües. I Llei 10/2000, de 7 de juliol, d'ordenació del transport en aigües marítimes i continentals.

- *Costes*

Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes de l'Estat

A Catalunya són d'aplicació el Decret 55/1992, de 10 de febrer, pel qual s'atribueixen competències al Departament de PT i OP en la zona de servitud de protecció de la Llei de costes i el Decret 248/1993, de 28 de setembre, sobre la redacció i l'aprovació dels plans d'ordenació de platges i plans d'usos de temporada. També és d'aplicació la Llei 5/1998, de 17 d'abril, de Ports de Catalunya, que estableix l'organització portuària de la Generalitat i regula la resta d'aspectes dels ports, marines interiors i construccions nàutiques que siguin competència de la Generalitat.

Àmbit de protecció del patrimoni arquitectònic i el medi ambient:

- *Patrimoni arquitectònic*

Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Medi ambient

Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.

Llei 12/1981, de 24 de desembre, de normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives

Decret 343/1983, de 15 de juliol, sobre normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives

Llei 2/1983, d'alta muntanya.

Llei 3/1998, modificada per la Llei 1/1999 i la Llei 13/2001, d'intervenció integral de l'administració ambiental, que estableix el sistema d'intervenció administrativa de les activitats susceptibles d'afectar el medi ambient, la seguretat i la salut de les persones, en l'àmbit territorial de Catalunya.

Àmbit de la promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques
Llei 20/1991, de 25 de novembre de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques

Processos i instruments de la gestió del planejament

Gestió urbanística

El conjunt dels diversos mecanismes i tècniques que la legislació urbanística instrumenta per a l'aplicació, el desenvolupament i l'execució de les previsions dels plans, és el que conforma la gestió del planejament o gestió urbanística. Resulta difícil precisar quan s'inicia la gestió d'un pla urbanístic, ja que normalment cal establir i organitzar els mecanismes de la seva gestió ja durant el procés d'elaboració del planejament. Si un pla ha estat concebut sense preveure paral·lelament les pautes per a la seva execució, esdevindrà fàcilment irrealitzable a la pràctica i, fins i tot, un element pertorbador del desenvolupament urbà. La gestió urbanística i la del planejament en particular, com tota l'activitat urbanística, es desenvolupa sota la direcció de l'Administració. En qualsevol cas, la gestió pública ha de promoure la iniciativa privada i substituir-la quan aquesta no assoleixi els objectius assenyalats. La gestió de les actuacions urbanitzadores s'inspira bàsicament en dos principis:

Afectació de les plusvàlues al cost de la urbanització

Això implica que el propietari dels terrenys a urbanitzar s'ha de fer càrrec del cost de la seva urbanització i cedir gratuïtament els terrenys estipulats per la legislació, com a compensació de l'augment de valor del sòl originat pel planejament, de manera que una part de la plusvàlua generada reverteixi sobre la comunitat.

Distribució justa de beneficis i càrregues derivats del planejament

L'actuació urbanística ha d'impedir l'atribució desigual dels beneficis i càrregues entre els propietaris afectats per les actuacions urbanístiques i imposar-ne una distribució justa. Per assolir-ne la màxima equitativitat, la legislació estableix els següents instruments i tècniques:

La reparcel·lació, o agrupació de les finques incloses en un polígon o una unitat d'actuació per a la seva nova divisió ajustada al pla, amb l'adjudicació de les parcel·les resultants als interessats, en proporció als seus drets respectius. Aquest procés implica la redacció d'un projecte de reparcel·lació d'acord amb el planejament vigent.

L'aprofitament mitjà, o instrument de gestió mitjançant el qual es calcula un valor abstracte per a cada sector d'actuació sobre la base d'homogenitzar les distintes situacions d'usos, intensitats, repercussions, etc que permet la comparació de les diverses expectatives en quant a les possibilitats d'aprofitament urbanístic. El planejament, si és el cas, ha de fixar l'aprofitament mitjà de cada sector de sòl urbanitzable programat o apte per a ser urbanitzat. L'execució dels plans parcials

urbanístics i dels plans parcials de delimitació s'ha de realitzar per polígons o per unitats d'actuació, malgrat que es tracti de l'execució directa dels sistemes generals o d'algun dels seus elements mitjançant actuacions aïllades. S'entén per polígon: la unitat territorial en el marc de la qual té lloc la gestió de l'actuació urbanística, i on es pugui assumir les cessions de sòl derivades de les exigències del planejament, sigui possible la distribució equitativa de beneficis i càrregues i es justifiqui tècnicament i econòmicament l'autonomia de l'actuació. Hi ha dos maneres o sistemes per a l'execució dels polígons i unitats d'actuació: per reparcel·lació i per expropiació.

- *El sistema de reparcel·lació:*

És el denominador més comú dels que concorren en les diferents modalitats que ofereix l'actuació urbanística no expropiatòria. Té distintes modalitats:

- a) *Compensació bàsica:* per dur-la a terme n'hi ha prou amb la iniciativa de propietaris que representin més del 50% de la superfície del polígon o el sector. Perquè aquesta modalitat sigui viable no cal que la junta de compensació exproïi els propietaris que no s'hi hagin adherit, atès que tots queden afectats per la reparcel·lació i, conseqüentment, malgrat que no siguin membres de la junta, tenen també l'obligació de contribuir a les despeses d'urbanització.
- b) *Compensació per concertació:* poden prendre la iniciativa propietaris que representin, com a mínim, el 25% de la propietat de la superfície del sector, que han d'atorgar un conveni urbanístic amb l'ajuntament, el contingut del qual ha d'incloure el projecte de bases per al concurs d'adjudicació de la gestió urbanística integrada. L'Administració ha de fer l'expropiació dels propietaris no adherits al conveni, la beneficiària de la qual és la persona concessionària que, prèviament, ha d'haver redactat el projecte de taxació conjunta, el de reparcel·lació, i, fins i tot, la figura de planejament corresponent
- c) En la modalitat de *Cooperació*, l'associació administrativa que es constitueix pot redactar, també, el projecte de reparcel·lació i l'ajuntament pot decidir sotmetre a concurs la gestió urbanística integrada, i la persona concessionària és igualment beneficiària de l'expropiació dels terrenys dels propietaris dels quals no s'hi adhereixen.
- d) *El sistema d'expropiació:* Consisteix en l'expropiació sistemàtica de tots els béns i drets inclosos en polígons o unitats d'actuació. En aquest sistema la iniciativa és totalment de l'Administració actuant. La delimitació dels polígons o unitats d'actuació a expropiar ha d'anar acompanyada d'una relació de propietaris i de béns i drets afectats, d'acord amb allò que disposa la legislació d'expropiació forçosa. L'expropiant podrà optar entre seguir l'expropiació individualment de cada finca o aplicar el procediment de taxació conjunta.

Les mesures de control de l'edificació i l'ús del sòl

Tot aquest conjunt d'instruments de planejament i de gestió, que hem anat veient i, que s'estableixen amb l'objectiu global d'assolir l'ordenació urbanística de tot el territori, pot esdevenir absolutament ineficaç si, a la pràctica, les lleis urbanístiques i els plans no es compleixen o no són respectades les seves prescripcions. Per aquesta raó, una part de la legislació urbanística va adreçada a l'establiment de mesures d'intervenció i control sobre l'ús del sòl i l'edificació, i també a la restauració de la legalitat urbanística en aquells casos que hagi estat alterada, i a l'establiment dels mecanismes sancionadors d'aplicació als responsables. Totes aquestes matèries conformen el que hom denomina disciplina urbanística. El camp de la disciplina urbanística es desenvolupa en tres figures bàsiques:

- La llicència
- L'ordre d'execució i
- La sanció

Cadascuna d'elles respon a una determinada situació, però és freqüent que en una mateixa circumstància es donin dues o totes tres.

Recordem que, en la fase de Planejament el protagonista era l'Administració i

subsidiàriament, en el planejament secundari o parcial, podien ser-ho els promotors privats. En la Gestió, el protagonisme podia ser assumit per l'Administració i pels particulars en proporcions variables. En el camp de la Disciplina, la relació existent és sempre bilateral Administració-particular, i sempre ha d'existir una acció o omissió del particular (cal tenir en compte però que l'Administració també comet infraccions).

L'acció dóna lloc a la llicència o la sanció, segons que l'actuació sigui ajustada o no a dret, i l'omissió dóna lloc a l'ordre d'execució, destinada a impulsar el particular a complir amb les seves obligacions.

Perquè es produeixi una actuació en el camp de la Disciplina urbanística és indispensable que existeixi una norma prèvia. L'activitat de la Disciplina urbanística és una activitat reglada i per tant no té sentit sense unes regulacions prèvies en base a les quals s'examinarà l'activitat dels particulars, ja que el dret sancionador, en totes les branques jurídiques, parteix del principi: no hi ha pena sense llei.

La llicència urbanística

La llicència és la forma més corrent d'intervenció de l'Administració en l'activitat dels particulars. Aquesta intervenció és una intervenció prèvia, és a dir, es produeix abans de l'actuació. La concessió de llicència urbanística és un acte administratiu reglat, no arbitrari, en el qual els únics criteris aplicables són els de la legalitat vigent i mai els d'opinió i d'oportunitat, sinó que les llicències cal atorgar-les o no segons que l'actuació que s'ha projectat sigui o no d'acord amb l'ordenació urbanística proposada pel planejament. Tots els actes que es vulguin realitzar damunt del territori i que impliquin la seva utilització urbanística són sotmesos a obtenir prèviament llicència municipal. Per utilització urbanística hem d'entendre tota aquella actuació que bé modifiqui físicament la configuració del sòl o bé comporti la utilització del sòl per a una activitat diferent de la que naturalment se li pot donar. A tots els ajuntaments és l'alcalde l'òrgan competent per a l'atorgament de les llicències urbanístiques (aquesta competència es pot delegar total o parcialment en altres òrgans). Com sigui que la llicència urbanística és un acte reglat, la resolució per la qual s'atorga o es denega ha d'estar motivada per un informe tècnic (i jurídic si escau) preceptiu. La llicència haurà d'establir els terminis d'inici i final d'obres. De no fer-ho específicament, la legislació ho fa amb caràcter general: un any per a iniciar i tres anys per acabar, comptats a partir de la notificació de l'atorgament de la llicència. El termini màxim per a l'atorgament o la denegació d'una llicència varia segons sigui el tipus d'actuació que es pretén realitzar:

- Si es tracta d'una obra major és de 2 mesos
- Si es tracta d'una obra menor és d'1 mes.

La distinció entre si una obra és major o menor fa referència tant al seu volum com a la complexitat que requereix la seva tramitació.

Les ordres d'execució

Per tal de fer complir el deure i l'obligació que tenen els propietaris a mantenir els immobles en bon estat de conservació des del punt de vista de la seguretat, la salubritat i l'ornat públics, els ajuntaments i altres organismes competents disposen d'un instrument anomenat ordre d'execució, mitjançant el qual poden ordenar, d'ofici o a instància de qualsevol interessat, als propietaris de terrenys, urbanitzacions, edificacions i rètols l'execució de determinades obres de conservació, reforma i millora.

En el cas que el propietari no compleixi l'ordre, havent-se prorrogat o no el termini d'execució, l'Ajuntament ha d'actuar per dues vies (que una no exclou l'altra, sinó que s'han de seguir les dues):

- Incoar un expedient sancionador per l'incompliment de l'ordre.
- Executar subsidiàriament les obres ordenades, amb càrrec al propietari.

Infraccions urbanístiques i sancions

Segons la legislació té la consideració d'infracció urbanística tota vulneració de les prescripcions contingudes a la legislació, als plans, programes, normes i ordenances. Així doncs, infraccions urbanístiques són totes les accions i les omissions que vulnerin les prescripcions contingudes en la legislació i el planejament urbanístic, que estiguin tipificades i sancionades. Comporten sempre la imposició de sancions i el restabliment dels perjudicis causats.

Les infraccions es classifiquen en molt greus, greus i lleus. La competència per imposar les sancions o multes correspon als alcaldes i a la Generalitat en funció d'una escala de quanties segons la gravetat, l'entitat econòmica de la infracció, la reiteració, etc, i les circumstàncies agreujants o atenuants. La interposició de recursos no suspendrà, en cap cas, l'obligació d'executar la multa.

Prescripció de les infraccions urbanístiques

La prescripció de les infraccions urbanístiques té lloc al cap de 2, 4 o 6 anys des de la data en què s'haguessin produït, dependent de la seva classificació en lleus, greus o molt greus. Si aquesta és desconeguda es comptabilitzarà des del moment de l'aparició de signes externs de la infracció. Quan les infraccions derivin d'una activitat continuada, la data serà la de la finalització de l'activitat. Cal dir, per últim, que aquesta prescripció no és aplicable als terrenys qualificats com a zona verda o espai lliure i també els que es duguin a terme en terrenys classificats com a sòl no urbanitzable. Qualsevol infracció realitzada en ells pot ser restaurada i sancionada sempre.

Eixos fonamentals

La tasca política fonamental dels regidors i regidores d'Urbanisme d'ERC ha d'estar orientada a la recuperació del Planejament com a arma cívica al servei de la ciutadania i amb un fort contingut de lluita contra l'especulació i de treball per a la recuperació d'espais lliures i de reserves de sòl per a equipaments públics i serveis col·lectius. Cal, doncs, combatre amb decisió el progressiu declivi de la política d'esquerres en el camp de l'urbanisme i la gradual imposició de la lògica del mercat per damunt del model d'equilibri dissenyat en el Planejament, fet ben constatable a través de les constants modificacions dels Plans Generals. És per tot això que la política d'Urbanisme d'ERC s'ha de basar en els eixos següents:

Criteris per a una ciutat sostenible

Afavorir un planejament urbanístic adequat a les necessitats de cada població en concret.

Evitar la proliferació d'urbanitzacions ja que provoquen un creixement desordenat i dispers i tenen un cost de manteniment molt alt per al conjunt de la població.

Protegir el sòl no urbanitzable i els espais d'interès natural.

Elaborar un catàleg del patrimoni natural

Recuperar les façanes fluvials i marítimes amb criteris d'integració territorial i de recuperació i protecció dels seus ecosistemes.

Crear parcs agraris i ordenar l'horta marginal

Mantenir un sistema de connexió entre els espais oberts, l'espai construït i les masses forestals.

Prendre mesures de protecció per als centres històrics de les poblacions.

Potenciació d'una vialitat que afavoreixi el medi ambient i l'accessibilitat.

Redactar un pla municipal d'accessibilitat

Planificar zones d'aparcament als afores de les poblacions.

Evitar la proliferació dels grans superfícies alienes al teixit comercial autòcton.

Buscar solucions imaginatives per corregir les discontinuïtats en el paisatge urbà.

En l'urbanisme sostenible no hi ha espais buits, sinó que assumeix les interdependències entre els diferents usos del sòl (urbans, periurbans, agrícoles, forestals, ...) i entre les diferents activitats (residencial, industrial, serveis, lleure, ...).

La forma de la ciutat ha d'estimular una cultura urbana que generi ciutadania. El domini públic té un paper essencial per estimular la cultura urbana i la creació de ciutadania. El domini públic no només són els espais urbans com ara les places, amb funcions socials i simbòliques, sinó també la culminació d'una jerarquia d'espais que va des del carrer local, l'enllaç de casa a l'escola i de les botigues a la feina. Aquest espai públic té una funció d'integració i cohesió social.

La interrelació de funcions és fonamental, l'excessiva especialització ve donada per la privatització de l'espai públic. La ciutat no pot ser un conjunt d'àrees temàtiques.

L'espai públic ha d'estar sotmès a la regulació de l'administració pública, ha d'organitzar el territori, ha de tenir diversitat de funcions, complir un paper de socialització i fomentar la identitat i la consciència ciutadana.

L'excessiu consum de sòl que es produeix en els entorns metropolitans i turístics fa necessari l'aplicació del concepte de sostenibilitat com a eix central del creixement urbà. El territori és un bé escàs i cal fer compatible la urbanització (la ciutat) amb el seu entorn.

Vertebrar territorialment la ciutat per fer front als costos del creixement difús, amb polítiques que garanteixin la convivència d'usos.

Recuperar els antics traçats dels carrilets i la seva infraestructura.

Mantenir, completar i recuperar la xarxa de camins rurals

Elaborar una ordenança municipal de protecció del medi natural i urbà, i de defensa del paisatge.

La participació ciutadana

La sostenibilitat s'ha de basar en la participació. La concurrència de la ciutadania i dels agents socials i econòmics a l'hora de modificar l'actual model de consum, de producció i d'estructura dels nostres pobles i ciutats.

És molt important la participació ciutadana en el planejament urbanístic, especialment en el moment on encara no s'han concretat les determinacions. Aplicant l'actual legislació: auditories ambientals, auditories urbanístiques, consells assessors municipals de planejament, programes de participació ciutadana i control del ciutadà sobre les infraccions de l'administració)

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DEL MEDI AMBIENT

Les Agendes 21 Locals

A la conferència celebrada a la ciutat d'Aalborg (Dinamarca) entre els dies 24 i 27 de maig de 1994 s'aprovà la Carta de les Ciutats Europees cap a la Sostenibilitat. El seu objectiu és instar els governs locals a concretar les pautes polítiques necessàries per avançar cap al desenvolupament sostenible, de manera que les ciutats, les regions i les unitats territorials d'Europa es comprometin a participar en les iniciatives i a recolzar l'anomenada Agenda 21 local.

L'agenda 21 va ser un dels documents aprovats i adoptats pels representants dels governs dels estats assistents a la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament a Rio de Janeiro el 1992, coneguda com a Cimera de la Terra. Es tractava d'un pla d'acció global amb la finalitat d'afrontar els problemes més crítics que afecten avui la humanitat. La Carta d'Aalborg estableix les bases per elaborar l'Agenda Local 21 mitjançant els plans d'acció local vers la sostenibilitat. Les prioritats són:

- a) Invertir en la conservació del capital natural existent: aigües subterrànies, sòl, hàbitats faunístics i vegetals autòctons, ...
- b) Creixement del capital natural amb la reducció de l'actual grau d'explotació, amb energies renovables.
- c) Alleugerir la pressió sobre els béns naturals amb parcs per l'esbarjo dins la ciutat.
- d) Eficiència en la utilització final dels productes: edificis energèticament eficients o transport urbà no perjudicial pel medi ambient.
- e) Els indicadors de sostenibilitat s'agrupen en 7 àrees:
 - Demografia: la sostenibilitat es basa en poblacions humanes, depèn més de la pressió de la producció sobre el territori que de la pressió de la població sobre el territori.
 - Planejament i usos del sòl: potenciar la reurbanització i reaprofitament del sòl urbanitzat amb una visió integradora dels diferents usos del sòl.
 - Mobilitat: depèn del mitjà de transport
 - Recursos: utilització eficient, els recursos renovables han de substituir les no renovables.
 - Residus: potenciar la minimització, la reutilització i el reciclatge.
 - Contaminació: limitada a uns nivells acceptables.
 - Medi natural: valoració i protecció de la biodiversitat.

Actuacions en l'àmbit de l'Agenda 21 local:

Constituir el Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat. El Consell és un grup de treball estable que procura ser representatiu dels diferents sectors de la població, hi participen representants d'entitats i col·lectius locals, persones a títol individual, així com l'Ajuntament. El Consell té la funció de discutir, deliberar i fer recomanacions sobre les línies d'intervenció ambiental, les polítiques ambientals de l'Ajuntament, i acostuma a tenir la finalitat de consensuar els projectes ambientals.

Elaborar l'Auditoria Ambiental Municipal. Les Ecoauditories municipals són una de les eines que hi ha per tal de conèixer els problemes ambientals del municipi i per identificar les fórmules i accions que cal aplicar per resoldre'ls o, com a mínim,

reduir-los. Alhora, en preveure la participació ciutadana en la seva realització, esdevenen un instrument d'implicació dels ciutadans i de difusió de noves mentalitats ambientals.

Els residus

La generació d'escombraries domèstiques per habitant i dia a Catalunya se situa al voltant d'uns 480Kg/any. Això equival a uns 2.8 milions de tones de residus municipals anuals, de les quals la meitat, aproximadament, són matèria orgànica, 1/5 de paper i cartró, i la resta, per aquest ordre, plàstic, vidre, metalls, tèxtils i altres. D'altra banda, també la presència de residus domèstics de caràcter especial, com medicaments, pintures, bateries, piles, dissolvents, olis, o electrodomèstics que, per la seva toxicitat, són una font de contaminació intensa. Per evitar el malbaratament de recursos i les greus conseqüències ambientals que suposa la gestió i tractament dels residus en abocadors i incineradores, l'única alternativa ecològicament viable és reduir la perillositat i quantitat de residus que produïm, amb l'ajut de la recollida selectiva integral en origen (paper, vidre, matèria orgànica, medicaments, i voluminosos, que suposen més del 70% del pes dels residus). El desenvolupament de la recollida selectiva integral va lligat a l'objectiu de minimitzar i/o evitar els residus innecessaris (plàstics i embolcalls), reutilitzar tot allò que pot tornar a fer servei i, per últim, reciclar tot el que es pot transformar per un altre ús, amb l'objectiu de reduir al mínim el fluxe de residus que van a un tractament finalista (abocadors i incineradores).

Instaurar la recollida selectiva integral de les deixalles. La recollida selectiva permet reduir la quantitat de residus que van a l'abocador o a la incineradora. Amb aquest objectiu els ciutadans separen la brossa orgànica, els envasos i embalatges, el paper i el cartró, el vidre i els voluminosos. Tots aquests materials són tractats posteriorment en plantes de compostatge, de triatge i a la deixalleria municipal. En funció de l'urbanisme i de la tipologia dels habitatges cal estudiar quin és el model de recollida selectiva que s'adapta millor a cada poble i ciutat.

Construcció d'una deixalleria. Les deixalleries permeten valoritzar i reutilitzar els residus que tenen més possibilitats de comercialització, i concentrar els materials que han de tenir tractaments específics. Les deixalleries es poden gestionar de forma directa, en règim de concessió, mancomunada amb altres ajuntaments, etc., tot tenint en compte els aspectes econòmics, els equipaments, els materials recollits i el manteniment de la instal·lació.

Construcció de plantes de triatge i compostatge. Hi ha molts materials presents a les escombraries que són reciclables (paper, vidre, metalls, roba, matèria orgànica), la manera de recuperar la major quantitat possible d'aquests materials és passant les escombraries que no han estat separades en origen (rebuig) per plantes de triatge. Per altra banda, per tal de reutilitzar la matèria orgànica com a adob per a l'agricultura o la jardineria cal compostar-la en plantes de compostatge. Tant les plantes de triatge com les de compostatge es poden gestionar de forma mancomunada entre diferents ajuntaments tot tenint en compte els aspectes econòmics, els equipaments, els materials recollits i el manteniment de la instal·lació.

Iniciar una campanya per a la reducció de residus d'envasos i embalatges. Els envasos i embalatges d'usar i llençar són la causa principal de l'augment de la quantitat de residus. L'objectiu de la campanya és aconseguir reduir la producció de d'aquests residus a partir de la col·laboració dels establiments comercials i dels ciutadans amb un consum més responsable i ecològic. Es tracta de promocionar una compra sense tants residus: escollint productes en envasos retornables; anant

a comprar amb bosses de roba, el carretó, el cabàs i carmanyoles; i creant una xarxa local de comerços respectuosos amb el medi ambient.

Incentivar fiscalment la recollida selectiva i l'ús de la deixalleria. Als ciutadans, establiments comercials, i petits industrials productors de residus inorgànics domèstics o assimilables a domèstics que acreditin un ús regular de la deixalleria municipal, amb un número determinat de visites a l'any i sempre que no sobrepassin els límits de volum i pes establerts en l'ordenança vigent d'ús de la deixalleria, poden rebre una bonificació del % que estableixi cada ajuntament de la taxa municipal d'escombraries.

L'aigua

És probable que l'aigua sigui el factor limitant del desenvolupament de molts municipis. Des d'una perspectiva ecològica sembla que seria raonable abandonar les propostes que permeten fuges endavant, tenint en compte només l'existència o no d'aigua com a criteri, i prescindint dels cicles i el funcionament dels ecosistemes. Les solucions respecte a l'ús o pèrdua de la qualitat de les aigües han de venir per la via de l'ordenació del territori i per la instauració d'una nova cultura de l'aigua per gestionar-la d'una forma més racional i sostenible, basant-se en l'estalvi i en la reutilització. Els principals problemes plantejats actualment sobre les aigües continentals tenen el seu origen en la sobre explotació que pateixen rius, pous i aqüífers, la salinització d'aquests, la destrucció dels boscos de ribera i de les zones humides, la construcció d'obres que en destrueixen o alteren les lleres, i la contaminació resultant dels diferents processos industrials, agrícoles i domèstics. En un país amb un clima com el nostre, l'aigua és un recurs escàs i que, per la seva distribució en el temps i en l'espai, fa imprescindible elaborar una política de gestió basada en la sostenibilitat, l'estalvi i l'ús racional.

Fomentar l'estalvi en l'ús domèstic de l'aigua. En la gestió de l'aigua a nivell domèstic es poden assolir grans estalvis si s'introdueixen mecanismes d'estalvi i eficiència a les vivendes, de manera que es puguin realitzar les mateixes tasques domèstiques però disminuint el consum d'aigua. Existeix un equipament bàsic d'estalvi d'aigua format per: sistema de buidat del WC que permet regular la quantitat d'aigua, i unes gomes d'airejat per a les aixetes i flexos que permeten estalviar aigua (l'estalvi pot superar el 20%). L'ajuntament pot comprar aquests equips (12 EU aprox.) i repartir-los entre la població.

Fomentar el canvi d'aforament a comptador. Els aforaments proporcionen més aigua de la que els usuaris necessiten i l'aigua sobrant es llença a les clavegueres pels sobreexidors dels dipòsits. La instal·lació de comptadors permet als usuaris pagar només per l'aigua que gasta i no es llença aigua a la claveguera que no ha estat utilitzada. El canvi generalitzat a comptador suposa un estalvi molt important en el consum d'aigua del municipi. Per tal d'ajudar a fer el canvi a comptador es poden posar a l'abast dels ciutadans diferents facilitats: finançar el canvi a través d'una línia de crèdit; aplicar un descompte a través d'un conveni amb els instal·ladors locals; l'obtenció de beneficis fiscals en les llicències de renovació d'instal·lacions d'aigua; i reduir la tarifa mínima de consum d'aigua per comptador i incrementar les tarifes d'aigua per aforament per fer més atractiu el canvi.

Reduir el consum d'aigua en els edificis públics, en el manteniment dels parcs i jardins, i en la neteja de la via pública. Els ajuntaments han d'instal·lar els mecanismes d'estalvi d'aigua en els edificis públics, i fer les inversions necessàries per aprofitar les aigües, subterrànies, pluvials i/o les procedents de les depuradores d'aigües residuals per al rec de parcs i jardins, i la neteja viària. Per

altra banda, l'establiment d'espècies vegetals poc exigents amb l'aigua poden ajudar a reduir l'aigua destinada al reg.

Elaborar una ordenança municipal per a l'estalvi d'aigua. En la urbanització de nous sectors, i la construcció i rehabilitació d'edificis s'han de tenir en compte mesures per a l'estalvi de l'aigua. L'ordenança ha de recollir l'obligatorietat d'instal·lar els mecanismes d'estalvi d'aigua d'ús domèstic, mecanismes de recollida i aprofitament de les aigües pluvials per al rec de jardins públics i privats, i la instal·lació d'una doble xarxa de clavegueram que separi les aigües residuals de l'aigua de pluja.

Elaborar un Pla municipal d'usos de l'aigua. En la planificació del municipi seria convenient disposar d'un pla municipal d'usos de l'aigua que contempli els recursos d'aigua disponibles i el repartiment de l'aigua entre els diferents usos. Amb aquest Pla es determinaria quantes piscines particulars hi caben, quanta gespa es rega, quanta aigua es perd per la xarxa, quants nous habitatges es poden construir, la qualitat de l'aigua que es necessita per a cada ús, etc.

L'energia

El desenvolupament de les energies netes és clau per a la consolidació d'un model de desenvolupament sostenible i és necessari avançar cap a una nova economia energètica que maximitzi els nivells d'eficiència i descentralitzi els sistemes de generació d'energia, qüestió fonamental per reduir la dependència de les grans empreses del sector. L'objectiu és cobrir, a curt termini (2010), amb energies renovables el 30% de la demanda d'energia primària en els països mediterranis. Aquest percentatge, però, resulta sens dubte insuficient si es considera la tendència actual de creixement del consum d'energia i l'evolució de les emissions degudes a la utilització de combustibles fòssils, raó per la qual també s'han de prendre mesures per utilitzar amb més eficiència els recursos energètics actuals. Un objectiu és potenciar els recursos propis. En el cas de Catalunya, on el 68% del consum d'energia primària prové dels recursos fòssils, i un 15% de les centrals nuclears, sembla doncs imprescindible centrar els esforços a fomentar la utilització d'energies renovables, més encara quan el país és una zona privilegiada pel que fa a la presència de recursos energètics renovables, com el sol, el vent, l'aigua o la biomassa. L'estalvi energètic és bàsic per reduir la dependència que té la nostra societat dels combustibles fòssils i de l'energia nuclear. Fins ara, la majoria dels esforços per fer un millor ús de l'energia s'han centrat en el transport, però cada cop són més els experts que reclamen actuar en el camp de la construcció i la vivenda.

Elaborar un pla municipal d'estalvi energètic. Reduir el consum energètic dels edificis, instal·lacions i enllumenat ha de ser una prioritat. Les companyies elèctriques que actuen en el municipi, l'Ajuntament, el servei d'enllumenat públic, i les entitats i associacions locals, han d'elaborar un Pla d'estalvi energètic que fixi els objectius a assolir i les formes d'arribar-hi.

Eficiència energètica de l'enllumenat públic. Introduint en l'enllumenat públic aparells que detecten quan es fa fosc i encenen les llums automàticament, i canviant les làmpades de vapor de mercuri per làmpades de vapor de sodi. Amb aquestes mesures es pot arribar a estalviar el 30% del consum i recuperar la inversió en 4 o 5 anys.

Elaborar una Ordenança Solar. Tant en els edificis públics, com en les construccions de nous habitatges o rehabilitacions importants cal introduir la

obligatorietat d'instal·lar plaques solars per a la producció d'aigua calenta.

Promoure la construcció de parcs energètics de consum local. Per descentralitzar la producció d'energia elèctrica del país i evitar la construcció de grans centrals tèrmiques i/o eòliques cal promoure la producció energètica i el consum local. Els espais reservats per a equipaments municipals i el sòl industrial es poden destinar per a la construcció de parcs de producció elèctrica provinent del sol (tèrmica i fotovoltaica), de la biomassa i del vent.

Promoure la construcció d'edificis amb criteris ambientals. Assumir els criteris bioclimàtics en les construccions dependents de l'administració, tant en edificis públics com en habitatges, suposa un estalvi energètic i d'aigua molt important, i un augment del cost econòmic no superior al 10%.

Fomentar l'ús de vehicles que utilitzin combustibles renovables i menys contaminants. El transport és un dels sectors que més energia consumeix i més contribueix en l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. L'ús de vehicles que utilitzen com a combustible el biodiesel, el biogas, i el gas natural és un avenç important en el camí d'anar reduint l'emissió a l'atmosfera d'elements contaminants, per altra banda, s'han de promoure les infraestructures necessàries per poder cobrir la demanda d'aquests combustibles.

HABITATGE

L'accés a un habitatge digne i en condicions és una de les principals preocupacions ciutadanes com es posa de manifest en els debats públics dels darrers anys. En els darrers temps, durant el 2002 aquest debat, les dificultats per tal que el mercat garanteixi el dret constitucional a gaudir d'un habitatge digne com a requisit bàsic per a l'emancipació de les persones, i les limitacions i fins i tot fracàs de les polítiques públiques dissenyades per a garantir l'esmentat dret han tornat a la primera pàgina.

La liberalització del sòl com era d'esperar no ha suposat cap baixada del cost final de l'habitatge ni del propi sòl com a element conformador del preu final, atès que l'augment de sòl disponible ha suposat major pastís pels fluxos financers que inverteixen en el sector immobiliari. La major oferta de sòl que s'ha traduït en un gran nombre de vivendes iniciades que no s'adiu a la corva demogràfica, no ha suposat cap rebaixa, ni del preu de la vivenda ni del sòl. A l'inrevés. Segons dades les dades d'experts i informació econòmica existent per cada vivenda construïda per a satisfer les necessitats d'habitatge se'n construeix una i mitja com a inversió el que explica l'alt Índex de vivenda desocupada, al voltant del 15%. (La mitja europea és de construcció de 4,3 vivendes/ 1000 habitants; a Espanya 10/1000 habitants. A Catalunya de les 70.000 vivendes construïdes el 2002 només 30.000 responen a necessitats d'habitatge principal). Només accedeix a l'habitatge qui ja en té un per millorar o qui inverteix. El diferencial de creixement de preus en relació al que han crescut les rendes de treball en els darrers 8 anys ha estat del 300%, el que ha comportat un augment de l'endeutament de les famílies al voltant del 80% de la seva renda bruta disponible, quant a l'any 1990 era el 40%. El 20% e la inversió estrangera a Espanya l'any 2001 va ser en renda immobiliària. Declaracions de participants a la darrera edició del "Meeting Point" que assenyalaven Espanya coma paradís per a la inversió immobiliària. Inclús l'estalvi familiar de famílies catalanes gestionats en forns d'inversió col·labora a l'establiment de l'actual dinàmica de preus.

El nou pla de l'habitatge 2002-2005(RD 1/2002 d'11 de gener i D157/2002 d'11 de juny) com a eix vertebrador de l'acció de les administracions públiques amb l'aposta per actualitzar preus màxims que estaven desfasats i que no feien rentable la implicació dels privats en la construcció d'habitatge protegit de promoció privada, causa última de la davallada en la quota d'habitatge protegit a partir de la segona meitat dels noranta, han tornat a quedar desfasats per la dinàmica del mercat. Amb el

que ara i avui tornen a ser insuficients.

Així mateix els programes d'habitatge continguts a la Llei de l'Habitatge a que s'ha fet esment resten inèdits tota vegada que el Programa d'Habitatge i Sòl 2001-2003 no és altre cosa que un catàleg de sols urbanitzables actualment existents a desenvolupar en concertació amb els ajuntaments, en cap cas els programes de promoció quadriennal planificant concertadament amb els ens públics territorials els habitatges anuals de promoció pública i el seu finançament.

En el fracàs de les polítiques públiques també cal fer esment a factors culturals com la tendència a la compra com a règim de tinença de l'habitatge, afavorit per polítiques fiscals i creditícies que ho han fet històricament possible, el que comporta l'existència d'un dels índexs més baixos del nostre entorn europeu de parc de lloguer tant públic com privat. Les darreres dades de la Cambra de Comerç situen el parc de lloguer a l'Estat Espanyol en un 14% del total enfront la mitjana europea del 39%, amb una gradual disminució des del 50% de l'any 1960. Pel que fa al lloguer social tot just és del 2% del total enfront el 35% Holandès o el 17% francès. En aquest sentit, la nova Llei d'Urbanisme estableix sòl públic destinat a habitatges de lloguer per un període no inferior a trenta anys (article 155.2 Llei 2/2002).

La política d'habitatge ha de ser, per definició, transversal i concertada pel que fa als actors (conjunt dels poders públics) i per l'objecte, atès que implica polítiques de sòl, fiscals, l'assistència social, la intermediació no lucrativa...

Les lleis del mercat s'han mostrat insuficients per a donar resposta als problemes plantejats. Els sectors socials d'economies més deprimides en general, i els joves en particular, són els que resulten més afectats per aquesta dinàmica econòmica i social. Cal mobilitzar totes les eines a l'abast dels ajuntaments per disposar de la suficient capacitat per influir de forma decisiva en el mercat immobiliari. D'altra banda, les corporacions locals estan obligades per la llei a desenvolupar una política pròpia d'habitatges i de sòl, ja que aquesta és la funció bàsica dels patrimonis municipals de sòl que deriven de les actuacions urbanístiques (l'actual Llei d'Urbanisme de Catalunya enforteix aquesta posició). Aquest terreny queda regulat per un marc competencial propi.

La Llei Reguladora de les Bases del Règim Local inclou entre els sectors d'activitat administrativa la regulació sectorial dels quals ha d'atribuir competències als ajuntaments, la promoció i la gestió d'habitatges. Així mateix, l'habitatge també està inclòs a l'article 28 de la mateixa llei, entre els sectors d'activitat en relació amb els quals la legislació bàsica de règim local reconeix als ajuntaments la capacitat de prestar serveis i activitats complementàries a les de les altres administracions públiques. Pel que fa a la legislació sectorial, la norma més significativa que hem de tenir en compte és la Llei 24/1991, de 29 de novembre, de l'habitatge. Segons aquesta llei, els ajuntaments poden assumir els tipus de funcions següents:

- a) Funcions de control de les condicions d'habitabilitat dels habitatges, que es concreten en l'atorgament de la llicència de primera ocupació i en les seves facultats d'inspecció, amb la possibilitat de declarar, si s'escau, l'estat de ruïna.
- b) Els ajuntaments, igual que la Generalitat, tenen competències en matèria de foment amb la finalitat de facilitar als ciutadans l'accés efectiu a un habitatge digne i adequat, tal com proclama la Constitució. Aquestes mesures de foment es poden concretar en la promoció pública de sòl, en la promoció pública d'habitatges i en l'establiment d'ajuts i beneficis fiscals.

En definitiva, la legislació vigent reconeix un cert paper per als ajuntaments en matèria d'habitatge. De totes maneres, cal ser conscients que amb un tipus de competències tan obertes com les que s'han esmentat i amb l'escassa capacitat econòmica dels ajuntaments és poc el que poden fer aquestes entitats davant una demanda cada vegada més intensa d'habitatges a preu assequible.

Tipologia d'habitatges de promoció pública

Habitatge de protecció oficial general

Habitatge de promoció pública de superfície màxima 90 m² destinat a persones amb ingressos no superiors a 5,5 vegades el salari mínim interprofessional que no siguin propietaris d'un altre habitatge de protecció oficial o d'un habitatge lliure en la mateixa població. El preu de venda, per metre quadrat, no pot ser superior a 1,2 vegades el salari mínim interprofessional.

Habitatge de protecció oficial especial

Variació del supòsit anterior destinat a persones amb ingressos inferiors a 2,5 vegades el salari mínim interprofessional (són promocions adreçades a obtenir el primer habitatge per a joves). El preu de venda, per metre quadrat, no pot ser superior d'una vegada el salari mínim.

Patrimoni municipal del sòl

Els ajuntaments que comptin amb un Programa d'Actuació Urbanística Municipal han de constituir llur patrimoni municipal de sòl i d'habitatge. També el poden constituir els ajuntaments que ho acordin voluntàriament. Aquest patrimoni tindrà per finalitat preveure, posar en marxa i desplegar tècnicament i econòmicament l'expansió de les poblacions, i s'adscriurà a la gestió urbanística per a la immediata preparació i alienació de solars edificables i reserva de terrenys de futura utilització.

Aquests ajuntaments han de preveure específicament en els seus pressupostos les partides per a la constitució, conservació i ampliació del patrimoni municipal del sòl. La quantia d'aquesta despesa no pot ser inferior al 5% del total consignat en els capítols I i II del pressupost municipal.

L'adquisició de terrenys per formar reserves de sòl es podrà efectuar mitjançant expropiació.

Tota cessió de terrenys a títol gratuït precisarà que siguin destinats per atendre necessitats d'habitatges de caràcter social o finalitats d'equipament comunitari, en les condicions i amb les formalitats establertes reglamentàriament.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE L'HABITATGE

Conèixer les necessitats d'habitatge del municipi i dins aquestes les que requeriran ajut públic per raó de l'estructura de rendes de la població. El coneixement d'aquestes variables permetrà:

Conèixer les necessitats globals d'habitatge, tenint present les noves formes de vida que comporten fonamentalment que a igual població més necessitat d'habitatge al baixar l'ocupació (famílies monoparentals, gent que viu sola)

Percentatge de població que per raó de l'estructura de rendes o per formar part de col·lectius específics requerirà algun tipus de protecció. Els actuals plans de l'habitatge marquen llindars de 21.035€ (3.5 MPTA) i 15.025€ (2,5 MPTA) als efectes d'ajuts públics.

El sòl necessari per poder fer front a aquestes necessitats i fer a tal efecte les actuacions urbanístiques adequades en fase de planejament i gestió.

Dissenyar les polítiques de concertació urbanística tendents a la implicació dels privats en el desenvolupament de les tipologies necessàries més enllà de les obligacions legals estrictes de cessió d'aprofitament, o de destinar un 20% del sostre dels plans parcials a habitatge protegit com diu la nova Llei 2/2002 de

l'Urbanisme.

Determinar quina part és proveïda directament per la promoció pública.

Decisió de quines tipologies són les més adequades, superfícies, règim d'ús (compra o lloguer) o utilització d'instruments com drets de superfície o vendes a carta de gràcia.

Utilització als efectes de l'anterior planificació dels instruments previstos a la legislació urbanística

En concret, la nova Llei 2/2002 de l'urbanisme reforça els mecanismes legals per a l'obtenció de sòl, amb la delimitació de reserves de sòl, potenciació dels patrimonis públics, delimitació d'àrees de tempteig i retracte, la vinculació de les cessions d'aprofitament residencial a l'habitatge, i el reforçament del Registre de Solaris. En funció de les variables de cada municipi amb aquesta reserva de sòl es pot procedir directament a la promoció d'habitatge protegit, o mitjançant algun tipus d'operació concertada amb la Generalitat o d'altres administracions.

Així mateix és convenient l'adscripció dels béns que conformin el Patrimoni Municipal de Sòl un cop creat a les Societats Municipals d'Habitatge que com a Entitats Urbanístiques Especials es creïn amb la finalitat d'augmentar la capitalització de la societat permetent-li assumir més risc financer i com a mecanisme pràctic d'evitar la venda de bens patrimonials susceptibles de ser gestionats dins les polítiques d'habitatge per finançar despesa corrent. L'actual LUC enforteix aquesta posició, prevista d'altre banda als articles, 276 i 280 de la Llei del Sòl de 1992 vigents i 14 del reglament de Patrimoni.

La creació d'oficines de rehabilitació

Fomentar la rehabilitació estructural i funcional dels habitatges, delimitar Àrees de Rehabilitació, fer un cens de l'estat del parc d'habitatges, fer el seguiment dels habitatges buits per tal que rehabilitats siguin posats al mercat, desenvolupant la tasca derivada de l'aplicació de l'ordenança de rehabilitació i "ITV" d'edificis proposada, la gestió dels crèdits i subvencions establertes així com la vinculació dels habitatges rehabilitats a la borsa de lloguers, i atendre la problemàtica social derivada de les dificultats de real·lotjament.

Vetllar pel reciclatge del sòl urbà i la rehabilitació. Amb això s'aconsegueix una millor gestió del parc construït i la posada en circulació d'habitatges desocupats disminuint la necessitat d'obra nova contribuint com a valor afegit a la millora del paisatge urbà.

Cercar convenis amb els promotors privats amb l'avantatge que suposa que l'intervenció municipal és decisiva en l'aprovació de PERI(s) i PPD(s).

Cercar iniciatives per actuar en barris degradats (nuclis antics, etc) utilitzant la fórmula de compra-reforma-lloguer al mateix propietari, garantint la millora d'una zona urbana i la creació d'una bossa d'habitatge. Les reformes les poden realitzar empreses de caràcter social.

Activitat instrumental: Activitat de foment, fiscalitat local i intervenció administrativa

És convenient desenvolupar les possibilitats d'exempcions i bonificacions previstos en la legislació reguladora dels diferents tributs locals que afecten l'habitatge per afavorir la promoció de l'habitatge protegit, el lloguer i la

rehabilitació. Ens referim a l'IBI i a l'ICO.

D'altra banda, per fomentar l'habitatge protegit, la rehabilitació i també la millora del paisatge urbà o catalanització de rètols en els comerços, es poden establir subvencions en les taxes de llicència, amb la corresponent dotació pressupostària, regulant el procediment d'atorgament de les subvencions en una ordenança específica.

En funció de les disponibilitats pressupostàries és pot completar mitjançant subvencions els límits legals existents, molt escadussers, per atorgar bonificacions quan sigui d'interès municipal.

Elaborar una ordenança de rehabilitació que obligui a tots els edificis a partir de determinada edat a passar una "ITV" i eventualment a ser rehabilitats. Ajuntaments com Montcada, Premià o Rubí tenen mecanismes d'aquestes característiques.

Les ordres d'execució i els procediments administratius que deriven de l'aplicació de l'ordenança són instruments útils per fer seure a la taula la propietat.

Vinculat a aquesta intervenció administrativa s'ha d'oferir assessorament per gestionar les ajudes del Pla de l'Habitatge i beneficis fiscals municipals, així com d'altres programes que s'estableixin a cada municipi, com per exemple programes de microcrèdits concertats amb la Generalitat de Catalunya o programats per l'Ajuntament directament, a canvi de la cessió temporal de l'habitatge a l'Administració per la seva inclusió dins la bossa d'habitatge de lloguer per joves o d'altres col·lectius específics.

Evitar l'especulació dels solars no edificats i dels habitatges desocupats amb mesures directes fiscals (a través d'ordenances concretes).

L'assistència social i la intermediació no lucrativa adreçada a col·lectius específics (joves, immigrants)

Partint dels antecedents i èxit del programa "borsa jove d'habitatge" de la Generalitat que suposa una iniciativa d'API social adreçat a obtenir pisos de lloguer per a joves amb garantia pública es pot entendre la iniciativa a d'altres col·lectius. Per tant cal posar en funcionament l'esmentat servei adreçat fonamentalment als joves en una primera fase, però amb l'ambició d'ampliar-se a d'altres col·lectius. La funcionalitat és facilitar l'accés al mercat, informant dels ajuts vigents, creant i mantenint una bossa d'habitatges, tramitant els contractes, mediant amb els propietaris i esdevenint en definitiva l'administració garant davant la propietat, mitjançant l'assumpció de les despeses d'una assegurança multirisc i de caució.

Específicament pel que fa als joves es pot convenir la participació municipal en el programa "borsa jove d'habitatge" de la Generalitat adreçat a joves de 18 a 35 anys.

D'altre banda en funció del tamany del poble o ciutat la política d'adquisició d'habitatges en el mercat secundari o de creació de parcs públics de lloguer ha d'estar adreçada en part a la resolució d'estats transitoris de necessitat social en el marc de les polítiques generals d'assistència social que es desenvolupin.

El lloguer com a prioritat

Els parcs públics de lloguer seguint el model europeu han de ser les prioritats dels

ajuntaments. La rotació dels ocupants permet accedir al màxim nombre de població possible, l'habitatge només s'utilitza en els períodes en que es justifica l'ajut públic i permet rescatar les plusvalues que genera la producció d'habitatge per sota mercat que són capitalitzades pel beneficiari en cas de venda.

A efectes de gestió el lloguer té la dificultat afegida del finançament malgrat el finançament de part del cost del sòl amb càrrec al pla d'Habitatge, tota vegada que la inversió no es recupera fins als 10 o 25 anys ocasiona problemes de tresoreria que no es donen en les promocions destinades a la venda. És per això que es poden fer promocions "instrumentals" de renda lliure i destinar les plusvalues obtingudes a aquest tipus de promocions de finançament més complicat.

La creació d'una societat municipal d'habitatge com a entitat urbanística especial

La LUC atorga la condició d'entitat urbanística especial a les societats municipals d'habitatge de capital públic. L'esmentada qualificació jurídica suposa determinats avantatges competencials en matèria de gestió urbanística que s'afegeixen als propis de la legislació mercantil pel que fa a la virtualitat d'aquestes societats pels aspectes propis de la promoció d'habitatge protegit, constitució de reserves de sòl, redacció de projectes de compensació, condició d'administració actuant, etc. D'altra banda, l'actuació municipal mitjançant una societat municipal no deixa de tenir la consideració de gestió directa a efectes del que estableix el ROAS per la qual cosa totes les iniciatives polítiques i tota l'activitat que realitzi l'Ajuntament en matèria d'habitatge, ja tingui la consideració de servei públic en sentit estricte o no, es pot canalitzar a efectes de la seva gestió mitjançant la seva societat municipal d'habitatge. El servei d'intermediació, l'oficina de rehabilitació... poden ser negociats o departaments de la societat.

A on les polítiques de les grans Administracions no arribin, crear empreses privades municipals per gestionar el patrimoni. Oferir habitatge de qualitat a preus més baixos que el mercat per influir en l'economia especulativa.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DELS SERVEIS VIARIS I EL TRANSPORT PÚBLIC

La via pública té una importància fonamental per a la col·lectivitat perquè és el lloc on, en definitiva, es produeix bona part de la seva vida quotidiana. És per això que ERC ha de fer un esforç per repensar aquest espai des d'una perspectiva d'esquerra progressista.

En el període obert des de l'adveniment dels ajuntaments democràtics s'ha avançat considerablement en l'ordenació del territori municipal i en la concepció que carrers, places, parcs i boscos urbans han de tenir un tractament singularitzat en les polítiques públiques. Amb tot, la cultura de l'automòbil continua generant greus problemes, alguns de molt difícil solució, sobretot per aquells ajuntaments amb limitacions d'espai.

Cal avançar en la formulació de solucions alternatives, que no poden venir d'altre lloc que de la revalorització dels drets del vianant i de la potenciació de la xarxa de transports públics urbans i interurbans. No es tracta de reclamar un impossible retorn a èpoques passades sinó de ser capaços de saber planificar el creixement dels municipis amb criteris d'equilibri territorial i posar per damunt de qualsevol altre criteri la millora de la qualitat de vida de la població.

Això passa també, evidentment, per combatre amb decisió l'especulació del sòl, la causa principal de la manca d'espai públic per a gaudi de la gent. I és que més densitat d'habitatges equival, entre moltes altres coses, a menys places públiques, menys equipaments i carrers més estrets i mal urbanitzats.

Serveis viaris

La LBRL inclou l'ordenació del trànsit de vehicles i persones en les vies urbanes entre les matèries sobre les quals els municipis han de tenir, en qualsevol cas, competències (art. 25.2). Això els permet el control i l'ordenació del trànsit en les vies urbanes de titularitat municipal, la regulació dels usos de les vies urbanes, la retirada de vehicles en vies urbanes, l'autorització de proves esportives quan discorren íntegrament pel nucli urbà (excepte les travessies) i declarar el tancament de les vies urbanes quan sigui necessari. La legislació sobre cossos i forces de seguretat, per la seva banda, complementa aquestes previsions. En aquest sentit, la Llei 16/1981 de policies locals de Catalunya disposa que corresponen a aquest cos les funcions de dirigir i vigilar el trànsit dins el nucli urbà, d'acord amb el que disposin les normes de circulació. Els municipis poden desenvolupar i aplicar la normativa general esmentada mitjançant ordenances o reglaments que poden ser generals (per exemple, una ordenança de circulació) o específiques (per exemple, una ordenança d'aparcaments).

Transport públic

Pel que fa al transport públic de viatgers, la LBRL estableix que és una competència tradicional dels municipis. En aquesta línia, estableix que els municipis exerciran competències en matèria de transport col·lectiu de viatgers en els termes de la legislació sectorial corresponent i marca que, en les localitats de més de 50.000 habitants, l'existència d'aquest servei ha de tenir un caràcter obligatori.

La finalitat del transport consisteix a satisfer la demanda de mobilitat de tots els ciutadans (professionals, estudiants, dones, disminuïts, nens, avis, etc) que genera l'activitat socioeconòmica de la ciutat. La mobilitat obligada és la que genera més impactes sobre l'entorn, inclou tots els desplaçaments de la població per a realitzar les seves activitats bàsiques (professionals, comercials, empresarials o d'estudi), a causa que es realitza principalment en transport privat: el cotxe. Avui ja ningú creu que el cotxe pugui solucionar per si mateix la necessitat múltiple i complexa que els ciutadans tenen de moure's per la ciutat. Quan es traspasa un cert llindar en la relació nombre de vehicles/espai per on circulen, el sistema entra en contradicció profunda amb els objectius que el mateix transport hauria d'afavorir. La majoria de les ciutats estan congestionades pel trànsit rodat i la major part de la seva superfície es troba en el punt de saturació. Les solucions per facilitar el pas a un nombre major de vehicles (cinturons, grans aparcaments, eixamplament de les vies i reducció de les voreres, etc...) han fet disminuir la qualitat de la ciutat per la contaminació atmosfèrica, el soroll, la despesa energètica, els accidents de trànsit, i la pèrdua d'espais naturals. L'objectiu és arribar a viure en una ciutat més tranquil·la, amb menys soroll, menys pol·lució, menys cost energètic, menys accidents, més espai per passejar, menys barreres pels vianants, etc...garantint un adient nivell de vida individual i col·lectiu. Cal una discriminació positiva dels que menys danyen el medi a la vegada que es responsabilitza als usuaris del transport privat de les despeses que aquest suposa per a tota la col·lectivitat. Durant massa temps s'ha privilegiat el mitjà de transport més contaminant i car.

Instaurar el camí escolar. Els camins escolars són unes vies de circulació preferent, escollits entre els recorreguts més utilitzats pels nens i nenes per anar al col·legi. Aquests camins permeten que anar a l'escola sigui una activitat agradable i segura. Promouen que els nens i nenes s'hi desplacin a peu sense l'acompanyament necessari d'un adult.

Promoure el transport públic municipal i intermunicipal. El transport públic a

banda de donar un servei a les persones que no disposen de vehicle privat, pot servir per a pacificar el trànsit i reduir el número de vehicles que circulen pels carrers. Alhora també es poden reduir els problemes ambientals que ocasionen els vehicles: soroll, contaminació, despesa energètica, etc.

Elaborar estudis per millorar la mobilitat de les persones. Aquests tipus d'estudi de mobilitat permeten detectar els problemes de mobilitat de les persones i, també, planteja solucions a curt i a llarg termini. La finalitat d'aquests estudis és elaborar un pla municipal de mobilitat.

Promoure la creació de zones de prioritat invertida. En aquestes zones els vehicles circulen a una velocitat compresa entre 10-20Km/h, ocupen un lloc secundari respecte als vianants i ciclistes, i no hi ha cap separació física entre els usuaris.

Promoure l'ús de la bicicleta en la trama urbana. S'ha constatat que la bicicleta és un mitjà de transport més ràpid que el cotxe, si es calcula el temps de porta a porta. Això no obstant, mentre que a moltes ciutats europees més del 25% dels seus ciutadans fan servir diàriament la bicicleta, menys d'1% dels desplaçaments a Catalunya es fan en aquest mitjà. Per promocionar el seu ús cal només millorar la seva infraestructura i els espais viaris compartits proposats als ciclistes mitjançant la planificació d'una xarxa coherent i segura que tingui en compte la continuïtat dels itineraris.

Promoure el CarSharing (compartir el vehicle privat). La creació d'una xarxa ciutadana de cotxe compartit consisteix en què un grup de ciutadans comparteix una flota de vehicles que s'adapta a les demandes de cada client. L'operador gestiona la flota de vehicles, assigna els serveis en funció de les demandes i manté la flota en perfectes condicions de funcionament. Els costos de funcionament són transparents, ja que l'empresa gestora factura cada servei als socis. Aquest sistema permet una disminució del consum de carburant per persona que pot arribar fins el 57%, i una persona pot estalviar al cap de l'any uns 2000 EU. en mobilitat.

Establir xarxes per a vianants que connectin els espais verds i de lleure a l'aire lliure de les diferents zones del nucli urbà.

Relligar els barris en l'espai urbà articulant l'estructura viària i de serveis. Millorant la xarxa de transports públics per a reduir els temps de desplaçaments.

Potenciar les distàncies curtes per fer les funcions de la gestió domèstica i tot allò imprescindible per a una organització digna i sostenible de la vida quotidiana.

Assegurar un mínim d'espais verds degudament repartits i equilibrats en el conjunt del teixit urbà.

Potenciar els pàrquings dissuasoris perimetrals als espais més cèntrics.

Potenciar el transport públic de passatgers.

Potenciar la mobilitat en bicicleta i a peu als centres de les poblacions.

Creació d'aparcaments per a bicicletes i vehicles de dues rodes, repartits estratègicament.

Establir franges de protecció en els traçats de vies de ferrocarrils, carreteres i autopistes i en les conduccions d'alta tensió elèctrica.

Disposar de seveis sanitaris i telèfons públics a les terminals d'autobusos, tren i en zones de gran afluència turística.

Garantir una retolació viària coherent, tant pública com privada.

Delimitació i protecció dels parcs infantils per tal que els nens i nenes no hagin de compartir el mateix espai amb animals domèstics de companyia.

Estudiar la possibilitat que, en carrers de 6 metres d'amplada o inferior, se suprimeixi totalment la circulació de vehicles a motor o siguin de preferència per a vianants. En tots els casos cal garantir que, almenys un terç de l'espai sigui irrenunciable.

Afavorir que les amplades de les voreres siguin proporcionals a l'amplada dels carrers, en tot cas no inferiors a 1,5 metres a cada costat.

Racionalitzar el mobiliari urbà pensant en facilitar la mobilitat de les persones discapacitades o amb dificultats de moviment.

Disposar d'espai suficient d'aparcament i parada per a discapacitats, transport escolar i de passatgers en general, taxis, veïns amb infants, malalts i gent gran.

Preveure espai suficient per a càrrega i descàrrega de mercaderies i contenidors per a la recollida selectiva d'escombraries.

Prohibir la circulació motoritzada en zones pròximes a rius i rieres o en indrets d'alt valor ecològic.

Reforçament dels serveis extraordinaris de transport públic en horari nocturn, pensant sobretot en les necessitats de la gent jove.

LA CIUTAT EMPRENADORA

Des de fa alguns anys, estem assistint a una tendència creixent de globalització de les economies locals. En aquest context es certifica la creixent competència i rivalitat entre municipis, que es manifesta, entre altres coses, en la divisió espacial del treball i del consum amb fortes repercussions sobre el mercat local de treball i els nous perfils professionals.

La vitalització i potenciació del desenvolupament social i econòmic necessita eines que permetin el desenvolupament socioeconòmic de l'àmbit local d'acord amb les necessitats i potencialitats de la Ciutat, que superin les desigualtats i desequilibris existents, dinamitzin el teixit econòmic industrial, comercial i de serveis, facilitin la integració de tots els col·lectius al mercat de treball, ajudin a crear condicions que possibilitin innovar i ser més competitius a l'empresa local, propiciïn acords permanents dels agents socials en la recerca d'aquests fins, i ajudin així al creixement harmònic i integral del municipi.

La política de promoció local constitueix, doncs, una peça fonamental de la política municipal pel que fa a l'acció transformadora de l'entorn. Per aquesta raó constitueix un marc ampli en el que cal situar aspectes comercials, de promoció econòmica i ocupació, de turisme i altres activitats productives que creen un determinat model de municipi.

El comerç

Catalunya disposa actualment d'11.048 botigues que ocupen més de vuit milions de metres quadrats, una per a cada 56 habitants, aquestes xifres indiquen clarament que el món del comerç català està integrat majoritàriament per micro, petites i mitjanes empreses. Aquest model comercial català ha estat posat en qüestió amb la creixent gran distribució derivada de la proliferació d'empreses de capital estranger amb explotacions de gran superfície comercial amb ubicació perifèrica. Aquest nou model comercial ha facilitat la concentració d'oferta en l'espai i ha introduït nous instruments d'atracció de la demanda, els quals han provocat una creixent mobilitat del consumidor. Davant d'aquesta realitat, cal apostar per la recuperació i consolidació del model localitzat en trama urbana, integrat per petites i mitjanes empreses, treballadors autònoms i autòctons del municipi, que són la base del teixit econòmic i social, i que conformen un model de societat propi de les ciutats i municipis de Catalunya.

El turisme

Constitueix també un eix de desenvolupament fonamental que representa un segment econòmic que mereix una especial atenció. El turisme genera el 10% del PIB català i representa el 2% del total del mercat turístic internacional.

La innovació tecnològica ha propiciat un canvi d'hàbits dels turistes-consumidors que comporta nous plantejaments. És en aquest entorn que l'oci adopta un paper més important, d'entreteniment i d'educació.

A Catalunya no hi ha un model turístic únic sinó models diferents, complexos i vinculats a molts escenaris diferents. Cal integrar l'espai, el patrimoni i la població dins del territori. La bona conjunció d'aquests elements configura la identitat del producte turístic del país. El futur del turisme, però, demana la solució d'un problema recurrent: el finançament dels municipis turístics, que pateixen un desequilibri financer endèmic. Cal tenir en compte que la política turística és essencialment una política local, de competència municipal. Els municipis han de proveir una sèrie de béns públics que defineixen el producte turístic, a més de ser responsables de l'ordenació del territori: infraestructures diverses, neteja de carrers i platges, equipaments públics, cura del paisatge, seguretat ciutadana, entre d'altres. La incapacitat d'atendre adequadament, en quantitat o qualitat, aquesta provisió de béns públics empobriria de manera directa l'atractiu del producte turístic i la viabilitat econòmica de l'activitat.

La promoció econòmica i ocupació

La política de promoció econòmica local està formada per un conjunt de mesures microeconòmiques que les corporacions locals apliquen amb l'objectiu de dinamitzar la base econòmica de la vila, activar noves empreses i afavorir la plena ocupació dels recursos humans i productius del municipi. Aquestes línies d'actuació coincideixen

amb els pilars bàsics de l'estratègia europea per a l'ocupació. Per articular-les, la concertació en el territori ha esdevingut un element clau al voltant de l'instrument dels Pactes Territorials. Aquests han de contribuir a la creació d'activitat tot respectant el desenvolupament equilibrat del territori, la millora de la competitivitat de les empreses petites i mitjanes i el foment de la concertació entre les institucions locals, les organitzacions sindicals i patronals i la societat civil, tot això fent servir una metodologia basada en el treball en xarxa i l'aprofitament de les noves tecnologies d'informació i comunicació i la transversalitat.

Així doncs, la coordinació i col·laboració intermunicipal per als programes de promoció econòmica és una necessitat territorial, donat que els espais d'influència econòmica directa en el municipi rarament s'ajusten a les delimitacions geogràfiques; i és també funcional, per la necessitat de compartir experiències i establir estructures conjuntes.

Altres activitats productives

La reivindicació de l'equilibri entre els diferents sectors productius ha de ser el model de país a articular. Això significa que l'anàlisi que es fa sobre la funció d'alguns d'ells va molt més enllà de la simple constatació del seu pes en el PIB, per prendre en consideració altres variants com l'equilibri territorial o la preservació del medi ambient. És per això que, malgrat que el marc jurídic no contempla la intervenció dels ajuntaments en temes relacionats directament amb l'activitat agrària o pesquera es fa necessària una política local en aquest terreny, sobretot en aquells municipis en què el sector primari té una importància significativa. S'imposa una actuació global i coordinada de totes les administracions implicades, que cobreixi des del seguiment i control de les decisions que es prenen a nivell d'UE fins a l'atenció concreta a les necessitats del món rural, agrícola i pesquer.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DEL COMERÇ

Comerç urbà

Crear, mantenir o reforçar la regidoria de comerç.

No autoritzar l'obertura de cap nou gran centre comercial que pugui afectar cap nucli comercial urbà consolidat. Cal que el planejament urbanístic afavoreixi el desenvolupament del petit i mitjà comerç urbà, evitant la implantació de grans superfícies comercials concentrat en mans de grans grups econòmics, especialment a les perifèries dels municipis.

Afavorir un marc municipal més favorable per a la implantació d'empreses comercials catalanes.

Revisar els índexs de situació dels carrers per tal d'ajustar la tributació a la rendibilitat comercial real de la zona.

Reforçar la participació de les entitats representatives del sector comercial de la ciutat en l'execució de la política municipal de comerç. Potenciar l'associacionisme en el sector, fort i ben estructurat que faciliti la supervivència i desenvolupament del model comercial català.

Elaborar un pla d'orientació de l'equipament comercial de la ciutat que serveixi de marc coordinador als plans de dinamització comercial dels barris i districtes. Aquest ha de ser un instrument clau per acostar l'oferta a la demanda i per dissenyar un desenvolupament comercial racional i sostenible.

Creació d'oficines o serveis d'Orientació Comercial en base a la informació

elaborada en el POEC i en els diversos plans generals municipals (urbanisme, mobilitat).

Potenciar les illes de vianants i, simultàniament, els plans de dotació d'aparcaments, que afavoreixin el comerç urbà, tan al centre com a totes les àrees urbanes amb una presència destacada de l'activitat comercial. Garantir la mobilitat i el transport públic.

Implantar la figura del dinamitzador comercial de barri. Impulsar la figura de l'Assessor Tècnic Comercial a nivell municipal.

Agilitzar i simplificar la tramitació municipal de l'obertura de nous negocis.

Facilitar la transmissió familiar de l'activitat comercial.

Mercats municipals

Impulsar la dinamització, modernització i viabilitat econòmica dels mercats municipals.

Progressar en la cogestió dels Mercats Municipals, entre les autoritats municipals i els comerciants, per tal d'avançar progressivament cap a l'autogestió d'aquests. Garantir bons resultats en la gestió dels serveis.

Crear un programa de promoció comercial i dinamització dels mercats municipals, nodrit amb una part del recaptat en concepte de taxes de mercats. Facilitar el seu paper de dinamitzador del comerç urbà i de cohesió del teixit social als barris i pobles del nostre país.

Reduir la fiscalitat sobre traspassos de les parades dels mercats.

Ordenació del sector comercial i disciplina de mercat

Unificació i simplificació de les ordenances de comerç.

Millorar les actuacions inspectores sobre comerç per tal de garantir els drets dels consumidors i la disciplina de mercat.

Potenciar, dotant dels recursos suficients, les Oficines Municipals d'Informació al Consumidor (OMIC).

Eradicar la venda no sedentària il·legal.

Promoció del consum responsable. Fer pedagogia del consum, fent actuacions concretes de formació tan a escolars com per a consumidors en general. Promoure les iniciatives de comerç just i solidari i la seva popularització.

Facilitar al comerç informació i formació sobre el medi ambient, augmentant la conscienciació i sensibilització general. Impulsar el reciclatge, facilitant la tasca al comerciant amb assessorament i suport tècnic directe per part del municipi.

Impulsar i donar suport tècnic, econòmic i formació a la normalització lingüística del català, tan en la retolació com en l'atenció al client. Garantir el respecte a la identitat local i nacional especialment en el comerç orientat a l'activitat turística.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DEL TURISME

Definir i planificar quin tipus de turisme es vol desenvolupar a cada municipi.

Estudiar els recursos naturals i les potencialitats culturals i patrimonials que hi pot haver en el municipi per tal de potenciar-los com a atractiu turístic, esdevenint importants punts d'afluència turística.

Els recursos que han servit de factor d'atracció turística es poden però, malmetre fàcilment, sovint a causa de la mateixa afluència de turistes. Per tant, l'Ajuntament ha de valorar a cada moment la gestió més adequada dels recursos naturals, patrimonials i culturals de la població per tal de garantir el seu manteniment a mig i llarg termini.

Cal fer una especial atenció a l'impuls del turisme medi ambiental, cultural i relacionat amb el patrimoni històric, que trenqui el turisme estacional, permetent l'allargament de l'activitat econòmica i orienti el turisme local de manera que no posi en perill ni la qualitat del servei ofert ni la sostenibilitat general.

Gestionar els serveis específics per al turisme (informació, divulgació cultural, promoció).

Vetllar per tal que l'activitat municipal en el seu conjunt contribueixi a potenciar els valors d'atractiu turístic de la població (neteja de carrers, cura de façanes, enjardinaments, potenciació d'equipaments esportius, ...). Un turisme de qualitat exigeix un país endreçat i cuidat.

Servei de promoció turística

Dotar-se d'una oficina d'informació municipal per tal d'atendre les consultes dels turistes. Per això cal disposar, sobretot, de dades actualitzades sobre els serveis d'allotjament, restauració, transports, lleure, meteorologia i emergència. Cal també l'adaptació de l'horari d'atenció al públic d'aquestes oficines a les necessitats del turisme, que és a qui ha d'acabar donant servei.

Projectar el municipi a l'exterior per mitjà de l'assistència a les fires de turisme i l'aprofitament de tots els canals possibles de promoció existents, inclosos els que ofereixen actualment les noves tecnologies. Promoure la col·laboració entre els municipis i les diverses administracions per tal de millorar l'eficàcia i racionalitzar els recursos emprats.

Promoure òrgans de projecció turística i fòrums de debat sobre el futur i les possibilitats del sector, garantint la participació dels diversos agents presents en el sector (institucionals i privats).

Desenvolupar plans de desenvolupament transversal del turisme en els municipis, per tal d'implicar i conscienciar a la resta d'àrees municipals amb responsabilitats que afecten al desenvolupament del turisme (urbanisme, mobilitat, cultura, medi ambient, neteja, promoció econòmica).

Estudiar l'impacte del turisme en el territori per planificar millor i gestionar de manera òptima els recursos necessaris.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA PROMOCIÓ ECONÒMICA

Mesures de política nacional amb incidència sobre les competències

municipals en matèria de promoció econòmica

Descentralització del model de política de desenvolupament industrial que en l'actualitat realitza la Generalitat: suprimir les delegacions provincials del Departament d'Indústria i el seus serveis (CIDEM, ...) i crear delegacions comarcals, facultades i dotades econòmicament per a com a Agències de Desenvolupament Local, en la promoció de plans de suport a PIMES, transferència de tecnologia, promoció de la innovació, captació d'inversions, l'establiment d'acords de cooperació interregional amb altres països de la UE, etc. Aquestes agències haurien de ser l'eix d'una política de reequilibri econòmic territorial i de diversificació sectorial de les activitats de les diferents comarques.

Donar major participació als municipis en el servei català de col·locació.

Segregació de la gestió de les prestacions per desocupació del servei d'ocupació, integrant-les en la Seguretat Social.

Constitució dels Serveis Locals d'Ocupació (SLO), organismes autònoms municipals, cofinançats pels ajuntaments i la Generalitat mitjançant contractes-programa plurianuals, amb les Meses Locals, les quals haurien d'estar constituïdes per la corporació local, les organitzacions empresarials i els sindicats amb implantació local. Les seves funcions serien les següents:

- a) Intermediació al mercat de treball, canalitzant les ofertes d'ocupació cap als demandants inscrits, amb una gestió més eficaç que les actuals oficines de l'INEM
- b) Desenvolupament de programes de formació ocupacional i de reciclatge de treballadors, essent facultats, també, per a sol·licitar plans agrupats de formació (per a empreses de menys de 250 treballadors) amb càrrec als fons de l'Acord de Formació Contínua
- c) Realitzar els Plans d'Ocupació i altres accions adreçades a aturats de llarga durada
- d) Realitzar altres programes de formació-ocupació per a col·lectius específics, promoguts per la Generalitat o pel Fons Social Europeu (FSE).

Garantir un desenvolupament eficient del teixit productiu local, afavorint la reconversió i modernització dels sectors tradicionals i la diversificació sectorial de l'activitat econòmica, així com dinamitzar l'aparició d'iniciatives empresarials que aprofitin recursos ociosos o noves oportunitats de negoci, especialment les vinculades als nous jaciments d'ocupació.

Afavorir la plena ocupació dels recursos humans del municipi mitjançant accions que incideixin positivament en la adequació de la qualificació de la població activa (ocupada o aturada) a les necessitats de l'estructura econòmica de l'entorn.

Millorar les possibilitats d'integració laboral de determinats col·lectius amb especials dificultats o en situació de marginació laboral, mitjançant accions que afavoreixin canvis en la cultura empresarial i programes d'adequació de la competència professional dels individus a les necessitats de l'entorn.

Desenvolupament eficient del teixit productiu local

Modernització tecnològica dels sectors econòmics amb més possibilitats de futur, en especial mitjançant les accions que millorin la posició competitiva internacional dels sectors i les que afavoreixin la cooperació interempresarial en el context de la Unió Europea.

Suport a la creació de noves iniciatives empresarials generades en el municipi que,

sota la forma de PIMES, proposin activitats innovadores, organitzacions socials de l'activitat empresarial (cooperatives i societats anònimes laborals) o bé dinamitzin recursos ociosos del municipi.

Diversificació del teixit productiu local, mitjançant accions que afavoreixin la reconversió dels sectors tradicionals en recessió.

Potenciar l'adopció de tecnologies no agressives cap al medi ambient per part de les empreses, principalment les del sector industrial.

Plena ocupació dels recursos humans

Qualificació dels joves en activitats i sectors amb potencial de futur en el context local, mitjançant programes de formació ocupacional i de formació-ocupació (Escoles Taller, Plans d'ocupació, ...).

Millorar la captació d'ofertes de treball per part dels serveis públics d'ocupació.

Portar a terme una política activa de reciclatge de la població activa, mitjançant una tasca prospectiva permanent de les necessitats empresarials i potenciant l'utilització local dels fons públics que es destinen a aquest objectiu.

Requalificació dels aturats de llarga durada, principalment els provinents de sectors o activitats en recessió.

Millorar les possibilitats de col·lectius amb especials dificultats

Potenciació dels plans d'ocupació en col·laboració amb les corporacions locals, promoguts per la Generalitat, per a la contractació d'aturats i aturades de llarga durada per a la realització d'obres i serveis d'interès municipal.

Promoure un canvi en la cultura empresarial cap a l'eliminació de prejudicis, actituds insolidàries i discriminacions.

Incentivar l'accés de les dones al mercat de treball, mitjançant accions de motivació, orientació, formació i qualificació.

Difondre entre les empreses els avantatges de la contractació de majors de 45 anys i promoure accions de reciclatge específiques per aquest col·lectiu.

Millorar la integració laboral dels immigrants, especialment dels provinents de països no membres de la Unió Europea.

Incidir en les possibilitats d'ocupació dels minusvàlids, dels exdrogaadictes i drogaadictes en procés de rehabilitació, i dels excarcerats.

Programació, prospecció de necessitats i organització de la gestió

Elaboració d'un estudi socioeconòmic global de l'estructura econòmica municipal o actualització de l'existent.

Elaboració d'un estudi de necessitats formatives i de qualificació dels treballadors en el sectors econòmics amb més potencial de desenvolupament en el territori.

Elaboració d'un estudi nous jaciments d'ocupació en el municipi.

Establiment d'una bateria d'indicadors econòmics amb actualització permanent per tal de preveure les oscil·lacions conjunturals i establir mesures correctores en el termini més breu possible.

Creació d'un organisme autònom municipal o servei propi encarregat de la gestió directa d'aquestes polítiques, que tingui un òrgan de gestió que garanteixi la presència dels grups municipals de la Corporació i potenciï les mesures locals com un òrgan de participació dels agents econòmics de la localitat (sindicats, organitzacions empresarials, cambres i agrupacions de comerciants) en l'elaboració de la política de promoció econòmica local.

Potenciar i col·laborar en la creació dels Observatoris del Mercat de Treball, com institucions d'anàlisi, d'avaluació i de confecció d'estudis de la realitat territorial, tant del municipi com de la comarca.

Fer dels Pactes Territorials unes eines útils de desenvolupament econòmic i d'ocupació pel municipi, amb col·laboració amb el territori, més enllà de la seva actual utilització com una eina de solució d'activitats puntuals i sense continuïtat.

Mesures de formació dels recursos humans del municipi

Elaboració d'un catàleg integral d'especialitats de la formació ocupacional en funció de les necessitats del municipi.

Promoció de les actuacions d'autoformació i formació ocupacional a distància en nuclis poblacionals dispersos, mitjançant l'elaboració de material didàctic necessari i garantint la infraestructura telemàtica adient.

Promoció municipal de plans agrupats de reciclatge de treballadors, per tal de que les PIMES es puguin beneficiar dels fons dedicats a la formació contínua (l'ajuntament pot fer d'ens coordinador de diverses empreses).

Implementació d'accions formatives d'adaptació del treballadors a les transformacions tecnològiques (cofinançades per la Unió Europea).

Creació de serveis d'inserció en els centres de formació ocupacional de titularitat municipal que ultrapassin el caràcter de "borses de treball" i esdevinguin centres actius de la intermediació amb empreses per a la captació d'ofertes genèriques de treball.

Creació d'una Escola-Taller i/o Casa d'Oficis (si existeix una important franja d'atur juvenil) que faciliti un aprenentatge ocupacional en alternança de col·lectius de joves sense qualificar, alhora que es recupera un espai urbà o medi ambiental d'interès local.

Mesures adreçades a empreses

Creació d'un espai de suport a les noves iniciatives empresarials (vivers d'empreses, centres de negoci, ...), principalment les promogudes per aturats i les d'economia social, dotat a la infraestructura i el personal adient.

Creació d'un equip d'agents qualificats per a donar suport a les PIMES en àrees com el foment de l'activitat exportadora, les inversions tecnològiques, la transferència de tecnologia, la cooperació empresarial i la captació de subvencions i programes públics per a fomentar la qualitat, el disseny industrial, ...

Implementar un servei d'assessorament i informació per a les empreses per tal de

potenciar l'adopció de tecnologies no agressives i d'estalvi energètic cap al medi ambient i facilitar la captació d'ajuts públics en aquest sentit.

Recerca, en l'àmbit de la Unió Europea, d'ajuts a les zones dependents o amb forta presència de sectors en recessió (tèxtil, confecció, ...), per a la modernització del sector i la diversificació productiva del territori.

Elaboració d'un estudi en l'àmbit local de detecció d'oportunitats de negoci.

Reciclatge de directius i comandaments mitjans de PIMES en tecnologies i tècniques de gestió innovadores.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE L'AGRICULTURA I LA PESCA

Elaborar la redacció prioritària del Plans Especials dels espais de conreu (secà i regadiu) per fixar , entre d'altres, les tipologies de les construccions relacionades amb el conreu, les tipologies dels tancats, la definició exacta dels usos, i la reordenació de la xarxa de camins.

La creació d'instruments reguladors de la producció agrària local, per regular la producció i la demanda de productes i per assolir una agricultura de qualitat i ecològica.

Establir perímetres de protecció en les zones de recàrrega dels aquífers.

La creació de parcs agrícoles i ordenar l'horta marginal.

Programar plans d'impuls per la millora i la conservació dels camins rurals.

Identificar en un catàleg específic les masies i cases rurals susceptibles de reconstrucció o rehabilitació.

Priorització del condicionament de les xarxes de comunicació entre diversos municipis rurals i les seves capitals de comarca.

Impulsar els projectes d'electrificació i telefonia de les diverses explotacions i habitatges rurals.

Potenciació d'iniciatives perquè els productes agrícoles autòctons s'acullin a les diverses denominacions d'origen comarcal o a les denominacions dels productes de qualitat.

Donar suport a la promoció i comercialització dels productes artesans.

Col·laborar amb la promoció d'activitats alternatives com l'agroturisme o el turisme verd.

Col·laborar amb les confraries de pescadors respectives en tots aquells aspectes amb incidència en l'àmbit local.

LA CIUTAT DE LES PERSONES

Els anomenats serveis personals, que demanen un intens treball transversal i en xarxa, aglutinen aquelles àrees que més incidència tenen en la qualitat de vida de la ciutadania. Educació, cultura, tot allò relacionat amb els temes socio-sanitaris, igualtat d'oportunitats, joves, gent gran, prenen un caràcter bàsic pel que fa al desenvolupament d'iniciatives i activitats. Cal tenir en compte, d'entrada, que normalment aquestes àrees són les més mal dotades pressupostàriament dins dels ajuntaments però que, en canvi, són les que s'apropen més a la realitat dels vilatans. Tanmateix, són també espais on noves iniciatives es poden desenvolupar amb una alta rendibilitat des del punt de vista cost-eficiència.

Serveis socials

Genèricament els serveis socials abasten, mitjançant la intervenció del personal preparat i amb el suport d'equipaments i recursos adequats, tot el conjunt d'actuacions i activitats organitzades que s'orienten a la promoció dels mitjans necessaris per prevenir la marginació i a la prestació de suport personal, d'informació, d'orientació i d'ajut a tots els ciutadans. Alguns dels fenòmens de canvi social més rellevants que s'estan produint a les nostres ciutats són l'envelliment progressiu de la població, els canvis en l'estructura familiar i l'arribada de nous ciutadans i ciutadanes procedents de països extracomunitaris. Tots aquests canvis socials poden ser factors d'exclusió social i impliquen nous reptes per a les polítiques socials en l'àmbit local que s'han de traduir en:

a) Una política de promoció positiva dels sectors més necessitats, és a dir, d'aquells

col·lectius que per la seva condició econòmica, social, humana o d'origen estan en pitjors condicions.

- b) Una política d'integració econòmica, social i cultural que faci efectius els principis de no discriminació.
- c) Una política integral que abordi globalment els problemes dels ciutadans en el marc concret del territori municipal. La complexitat de les problemàtiques socials fa imprescindible que totes les actuacions que es duguin a terme no siguin parcialitzades, sinó que siguin planificades també des de la complexitat. Caldrà que es treballi en contacte directe i en bona coordinació amb d'altres serveis com els de salut, ensenyament, treball, urbanisme, per tal d'aconseguir polítiques actives d'integració dels col·lectius socials vulnerables.
- d) Una política de participació ciutadana que faci possible la implicació comunitària en la resolució dels problemes socials i l'aprofundiment del principi de subsidiarietat.
- e) Una política que fomenti la solidaritat enfront dels fenòmens de desigualtat que es produeixen a nivell global.

El marc legislatiu determina que els municipis superiors a 20.000 h constitueixen una Àrea Bàsica de Serveis Socials (Llei de Descentralització dels Serveis Socials del Principat de Catalunya -Llei 4/94, de 20 d'abril-) i han de prestar com a mínim:

- Serveis bàsics d'atenció social primària.
- Serveis d'atenció domiciliària.
- Serveis residencials d'estada limitada.
- Serveis de menjador.
- Serveis d'assessorament tècnic d'atenció social primària.
- Serveis de centres oberts per a infants i adolescents.

També hauran de programar:

- Serveis socials d'atenció primària.
- Prestar i gestionar els serveis socials d'atenció primària.
- Coordinar aquests serveis amb els de mateix nivell prestats per institucions d'iniciativa privada o mercantil.
- Proporcionar suport informatiu d'avaluació a l'administració de la Generalitat.

A més, hauran de:

- Prestar i gestionar els serveis que rebin per delegació.
- Col·laborar en la gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions del Departament de la Generalitat.

Els municipis superiors a 50.000 h. hauran de prestar i gestionar els serveis de transport públic adaptat.

Hauran d'oferir els serveis d'una Àrea Bàsica de Serveis Socials, de forma agrupada amb altres municipis per mitjà del consell comarcal. Els Consells comarcals han de prestar, com a mínim:

- Serveis d'atenció a la infància i a l'adolescència.
- Atenció precoç.
- Integració laboral.
- Transport adaptat.
- Centres ocupacionals.
- Habitatges per a persones amb disminució.
- Centres de dia, residències i habitatges tutelats per a la gent gran.
- Centres de dia per a toxicòmans.

Els sectors regionals són compostos per un conjunt de comarques a determinar, que té les funcions següents:

- Centres d'acollida i residencials per a infants i adolescents.
- Centres per a dones maltractades.
- Serveis d'integració familiar.
- Centres de dia d'atenció especialitzada, centre residencials i serveis de valoració per a persones amb disminució.

Així doncs, tot i que les competències de serveis socials directes del municipi són les d'atenció primària, veiem que en tot el desplegament dels serveis socials l'administració local a través dels consells comarcals hi tindran un paper fonamental, i d'aquests dependrà que els serveis socials arribin a les poblacions. Per tant, els regidors de serveis socials hauran d'impulsar i vetllar perquè aquests serveis arribin als territoris, perquè es faci efectiva la descentralització, que preveu la Llei, però sobretot s'hauran de posar esforços per tal de trobar els mecanismes de finançament, convenis, concerts o subvencions per anar teixint aquesta xarxa pública.

Sanitat i salubritat pública

La salut és un estat de benestar físic, mental i social complet, i no només l'absència de malaltia. Aconseguir el grau més alt possible de salut és un objectiu social d'importància màxima, la realització del qual exigeix la intervenció de molts altres sectors socials i econòmics, a més d'aquells relacionats amb la salut. Per això, cal l'atenció integral a l'individu, la família i la comunitat, mitjançant programes d'educació sanitària i promoció de la salut, prevenció, cura, rehabilitació i reinserció.

Tots els professionals sanitaris, els polítics i, en general, el conjunt de la ciutadania han de ser cada cop més conscients que el sistema sanitari no és un ens la funció del qual sigui només la de garantir el dret del malalt a ser correctament diagnosticat i tractat, sinó que també ha de procurar que la persona no emmalalteixi. És a dir, que un bon sistema sanitari té l'obligació de garantir l'accés al dret a la salut.

Per tant hem de saber diferenciar entre política sanitària (que comprèn només els objectius i les activitats relacionades amb els serveis sanitaris), i la política de salut, els objectius de la qual són millorar els nivells de salut i benestar dels ciutadans i ciutadanes a través de mesures multisectorials, que abracen les polítiques d'obres públiques, benestar social, agrícoles, educació, ambientals, ... i totes les activitats que directament o indirectament afecten l'estat de salut de la població.

Històricament els ens locals havien intervingut en aquells serveis sanitaris no garantits per l'administració central. Aquest era el cas de l'atenció psiquiàtrica, l'assistència a la població sense recursos, mesures preventives en l'edat escolar, programes de salut maternoinfantil, etc. Actualment les competències municipals en matèria sanitària es troben regulades a partir de la normativa local i de la legislació sectorial de l'Estat i de les comunitats autònomes. Aquest nou marc legal defineix una situació diferent. Es reconeix als municipis un paper molt reduït en la gestió i direcció dels serveis sanitaris. L'art. 25 de la LRBRL concreta les competències en protecció de la salubritat pública, participació en la gestió de l'Atenció Primària de Salut i la prestació dels serveis socials i promoció i reinserció social.

Esports

La legislació municipal obliga als municipis de més de vint mil habitants a dotar-se d'infraestructures esportives. El decret legislatiu 1/2000 de la Generalitat (Llei de l'esport) en el seu capítol 2, article 39, nomena les obligacions del municipi. Diu que correspon als municipis promoure de manera general l'activitat esportiva, la construcció i millora d'instal·lacions (a més concreta que les poblacions de més de cinc mil h. n'han de garantir l'existència d'ús públic), la utilització d'aquestes instal·lacions, fer uns cens d'aquestes i vetllar pel compliment de les previsions urbanístiques sobre reserva d'espais. Els governs autonòmics poden legislar en foment, divulgació, planificació, coordinació i implantació de la pràctica esportiva.

La llarga tradició esportiva de Catalunya ha fet que el nostre país fos conegut arreu. Gràcies a l'entesa al llarg dels anys de les diferents associacions, clubs i institucions amb les diferents administracions i especialment amb els ajuntaments, han donat com a resultat un nombre elevat d'èxits esportius i una basta xarxa d'instal·lacions esportives. Ara bé, el fet d'estar més o menys dotats d'aquestes infraestructures esportives, i de tenir un ampli moviment associatiu entorn l'esport, l'administració, i

especialment alguns ajuntaments, no han aconseguit ni garantit que l'esport arribi a totes les capes de la població; sovint els ciutadans de Catalunya, un cop ultrapassada certa barrera d'edat, (a vegades coincidint amb un allunyament del que es pot qualificar d'esport de competició) troben dificultats materials i econòmiques per poder mantenir-se en forma amb la pràctica de l'esport.

Caldrà, doncs, estudiar en cada municipi quines són les necessitats i les demandes esportives reals dels diferents sectors de la població, i quina és la forma de treure el màxim profit de les instal·lacions actuals o futures, sempre tenint en compte tots els nivells de pràctica esportiva.

Educació

La participació dels ajuntaments en la prestació dels serveis d'ensenyament és molt més intensa del previst formalment a les normes legals. A més de complir abastament les obligacions legals de facilitar terrenys per a les escoles i altres centres públics, treballen per participar en tots els òrgans educatius al seu abast i, a més, han impulsat nombroses experiències de serveis complementaris, ja sigui a nivell d'educació i sosteniment d'escoles bressol, d'ensenyaments artístics, de centres de formació professional, d'escoles per a persones adultes o de l'organització de serveis i activitats diverses de suport a l'ensenyament (renovació pedagògica, etc). Davant aquest estat de coses, és just reivindicar la necessitat de reconèixer als ajuntaments la condició d'administració educativa, amb totes les prerrogatives que això comporta.

La proximitat a la ciutadania en les actuacions polítiques i administratives dels poders públics fa evident l'aposta per la participació dels municipis en la gestió de la planificació escolar, les infraestructures educatives, els procediments d'admissió d'alumnes, els serveis complementaris i de suport a l'educació, i els programes d'intervenció socioeducativa, així com la gestió de l'ensenyament infantil, l'educació de les persones adultes, els programes de garantia social i, progressivament, l'ensenyament obligatori.

La participació municipal en els centres d'ensenyament es centra fonamentalment en dues instàncies: els consells escolars de centres públics i els consells escolars municipals.

La presència municipal en els consells escolars de centres públics (integrats per diferents sectors de la comunitat educativa i un representant de l'Ajuntament) té una gran importància ja que permet, entre d'altres finalitats, l'apropament dels recursos municipals a l'escola i el de la realitat de l'escola a l'Ajuntament. També pot fer possible realitzar un seguiment efectiu del procés d'admissió d'alumnes, vetllar per la millor gestió econòmica dels recursos de l'escola i coordinar la programació d'activitats de l'escola amb la de l'Ajuntament. El ple de l'Ajuntament és qui designa el representant municipal al consell escolar, que pot ser un regidor o bé un tècnic.

Els consells escolars municipals són un òrgan obligatori en aquelles poblacions que tinguin un mínim d'un centre amb tot el cicle d'educació primària (a la resta d'ajuntaments és opcional). Es tracta d'uns organismes de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament nouuniversitari dins l'àmbit municipal. La seva composició es determina pel reglament municipal, d'acord amb unes bases que aprova la Generalitat. S'ha de garantir la participació dels diferents sectors de la comunitat educativa a nivell local, sense perjudici que l'Ajuntament vulgui integrar-hi altres sectors relacionats amb l'educació (sindicats, entitats culturals, patronal, etc).

No obstant aquest marc formal de participació, els dictàmens i les propostes dels consells escolars municipals han estat sistemàticament ignorats pel Departament d'Ensenyament, fet que ha desmotivat la participació de les persones que representen els diferents estaments de la comunitat educativa i ha buidat de contingut les funcions consultives que tenen encomanades. Així mateix, la falta de diàleg de l'Administració educativa catalana amb els ajuntaments, coneixedors de primera mà de les

necessitats dels seus municipis, ha comportat greus dèficits en la planificació educativa i disfuncions importants en l'oferta de places escolars. De fet, aquesta situació es deriva també de la falta d'un marc institucional que reguli les relacions entre les diferents administracions.

Des del moment de la recuperació de les institucions d'autogovern a Catalunya, el nostre sistema educatiu patia ja un fort dèficit de places escolars públiques, que s'ha anat agreujant amb una política educativa amb una forta presència del sector privat i amb la gestió rígida i centralista feta pel Departament d'Ensenyament. Aquesta segona qüestió ha provocat el progressiu allunyament entre la realitat educativa quotidiana i les autoritats responsables de la seva gestió.

Des de l'òptica d'ERC, són moltes les disfuncions que afecten la política educativa que s'està fent actualment a Catalunya: la manca d'una línia de política educativa coherent del Govern, la falta de planificació escolar, la falta de diàleg amb els interlocutors educatius i, especialment, amb les administracions locals, l'afavoriment del sector privat amb concerts abusius, la falta de previsió, la carència pressupostària per a l'ensenyament públic, han provocat el deteriorament del sistema educatiu i un creixement lent però constant, al llarg dels darrers anys, de l'oferta escolar privada sostinguda amb fons públics.

Cultura

La cultura és l'aspecte més rellevant de la nostra vida col·lectiva. L'activitat cultural és allò que dona personalitat a una població i, de totes les accions de la persona, la que més ajuda a l'alliberament de la consciència individual i col·lectiva. La cultura, doncs, és un bé individual i col·lectiu i, malgrat la seva dimensió universal, només pot desplegar totes les seves potencialitats en un entorn de proximitat. Per això, el paper dels ajuntaments és clau pel que fa a les funcions, les competències i fins i tot pel que fa al finançament dels serveis culturals bàsics d'atenció directa als ciutadans. I aquest paper clau que, en l'actualitat, desenvolupen les polítiques culturals en la cohesió social, en el desenvolupament econòmic i en la transmissió de la informació i el coneixement, es veurà seriosament compromès si no és possible trencar les inèrcies heretades.

Des dels ajuntaments, la tasca de suport a les activitats culturals pot suposar un impuls a l'acció de les entitats i els organismes promotors i, al mateix temps, una millora per a la vida col·lectiva de la ciutadania. En aquest sentit, cal bandejar opcions de caràcter dirigista (l'ajuntament com a motor i protagonista de l'activitat cultural sempre acaba per tenir efectes socialment paralitzadors) o d'altres clarament absentistes (l'ajuntament subvenciona acríticament les propostes culturals que li arriben des d'entitats o empreses).

ERC entén el fenomen cultural a partir dels eixos bàsics següents:

- a) Com un element integrador que posi en contacte col·lectius d'un mateix municipi provinents de realitats culturals diverses i que, alhora, actuï com a font d'arrelament nacional, amb la llengua catalana com a vehicle lingüístic.
- b) Com un element de realització personal, vehicle de coneixement i creativitat, ciutadania, identitat i capacitat crítica. Cal, doncs, prioritzar aquelles activitats on els ciutadans tinguin un paper actiu i participatiu.
- c) Com un element de dinamització social. Per això la política cultural del municipi ha de potenciar l'associacionisme i la participació, treballant conjuntament amb entitats locals i buscant la coordinació amb d'altres regidories.
- d) Com un dret democràtic que ha de ser a l'abast de tothom. Això es tradueix, per exemple, en entrades bonificades a persones menys afavorides, serveis gratuïts de biblioteca i d'arxiu, organització d'actes populars, campanyes de difusió, línies

de subvencions o establiment de convenis amb l'associacionisme local.

Política lingüística

L'objectiu de la normalització lingüística és, per a ERC, l'hegemonia de la llengua catalana en tots els àmbits d'ús social i en tots els Països Catalans. No obstant això, és evident que som molt lluny d'acomplir-lo.

És especialment preocupant la situació lingüística en àmbits com l'empresarial, la justícia, els mitjans de comunicació, els audiovisuals i la indústria cultural; alhora que és desigual en els diversos territoris de la nació. Des dels ajuntaments cal impulsar de manera decidida el procés de normalització lingüística, tant en les activitats de l'ajuntament com en tots els àmbits de la població.

L'objectiu fonamental de tot ajuntament quant a la política lingüística que s'ha de seguir ha de ser l'assoliment de la plena normalització de l'ús de la llengua catalana a les seves dependències.

A partir de les dades sociolingüístiques dels padrons municipals, enquestes, estudis, etc., cal planificar les accions prioritàries de normalització lingüística. Igualment important és presentar mocions al Ple favorables a la unitat de la llengua catalana, a l'ampliació de les respectives lleis de normalització i de política lingüística i dels ajuts oficials a l'extensió del coneixement i de l'ús del català i a tots aquells aspectes de la política lingüística coherents amb el que defensa ERC.

Cal tenir en compte, pel que fa al Principat, que, segons la nova redacció de l'article 5 de la Llei 8/1987 municipal i de règim local de Catalunya, establerta per la Llei 1/1998 de política lingüística, el català és la llengua pròpia de l'administració local i, per tant, tota la documentació interna i tot el que s'adreça a la ciutadania o a d'altres administracions, s'ha de fer en català. Els ajuntaments d'arreu del territori català han d'assumir la responsabilitat i el lideratge que els correspon en política lingüística en l'àmbit municipal, ja que els avanços remarcables només s'han produït al Principat (tot i que molts d'ells han delegat aquesta responsabilitat en el Consorci per a la Normalització Lingüística) i en casos aïllats i de forma excepcional a les Illes i del País Valencià.

Joventut

La joventut, en tant que grup generacional que pateix una especial incidència de determinats problemes socials, mereix un tractament singularitzat en el marc d'una pràctica municipalista de caràcter progressista. Es tracta d'aconseguir que el conjunt de polítiques que s'impulsen des de l'ajuntament (habitatge, ensenyament, promoció econòmica, sanitat, participació ciutadana, etc.) prenguin en consideració les seves particulars necessitats. De fet, l'article 68.b) de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya els reconeix (als ajuntaments) la potestat d'exercir activitats complementàries a les que corresponen a d'altres administracions públiques en matèria de joventut. De totes maneres, malgrat l'acusat protagonisme de la Generalitat en la regulació i prestació de serveis a la joventut, no hi ha dubte que els ajuntaments tenen un cert marge de maniobra per desenvolupar una política pròpia en aquest àmbit.

No obstant això, el pilar fonamental de la política de joventut és que aquesta sigui gestionada de forma majoritària i comptant amb la participació directa dels joves, ja estiguin associats a alguna entitat o bé a títol individual. La regidoria de joventut és la principal responsable que l'ajuntament compleixi amb els objectius d'una política integral en matèria de joventut. La seva funció principal és vetllar per tal que totes les regidories tinguin en compte la problemàtica dels joves a l'hora de tirar endavant els seus projectes. Així doncs:

a) Calen iniciatives municipals a favor de l'associacionisme que no es poden limitar al

- jovent associat i que cal preocupar-se també dels que no ho estan (estructurats al voltant del grups d'amics, companys de feina o d'estudi).
- b) S'ha de potenciar el Consell Local de Joventut com el millor interlocutor entre el govern municipal i les entitats juvenils. Alguns dels consells locals de joventut es constitueixen per iniciativa de les entitats ja existents al municipi; d'altres, en canvi, ho fan per iniciativa del mateix ajuntament. Aquests darrers han estat consells amb molt poca autonomia pròpia. Aquesta falta d'autonomia no beneficia ni els consells ni els ajuntaments. Els consells locals de joventut són un instrument de diàleg continu amb l'administració per tal de dur a terme una crítica constructiva i col·laborar en l'àmbit social juvenil.
 - c) Tots/es els/les joves dels Països Catalans tenen el dret a rebre informació i assessorament sobre qualsevol tema que afecti el seu desenvolupament individual. És per això que són necessaris els punts d'informació juvenil (PIJ). Hi ha centres de les més variades característiques: on només es dona informació o on solament es fan feines d'assessorament. Cal recordar també que hi ha centres que depenen directament dels ajuntaments i que d'altres són mancomunats entre diferents governs locals o depenen de les mateixes associacions o dels consells locals de joventut.
 - d) Aconseguir una feina és una fita imprescindible per al ple desenvolupament i emancipació del jovent dins la societat. En l'actualitat existeixen dos grans problemes en el camp de l'ocupació juvenil: l'elevat índex d'atur i l'altíssima precarietat laboral, que obliga molts joves a caure en mans de les Empreses de Treball Temporal (ETT), i a patir discriminacions salarials entre els mateixos treballadors de l'empresa, on es veuen abocats a acceptar contractes de molt curta durada, una elevada rotació i excessiva sinistralitat.
 - e) L'habitatge constitueix un bé de caràcter primari, imprescindible per a la vida privada de les persones. Malauradament, però, a la major part dels municipis dels Països Catalans hi ha grans mancances en aquesta àrea. Es tracta d'uns dèficits que en gran mesura afecten al jovent. La manca d'habitatges a preu assequible els fa inaccessibles per a les persones i col·lectius sense uns recursos suficients, com és el cas del jovent.
 - f) L'ensenyament és un dels eixos fonamentals en el desenvolupament del jovent. És per això que cal vetllar per la seva qualitat. Una bona formació és sinònim de majors oportunitats en el futur i per tant és necessari garantir l'accés a una educació de qualitat sense cap mena de discriminació, potenciant pressupostàriament els centres d'ensenyament públic i evitant la massificació dels centres docents.

En definitiva, cal corregir les tendències socials errònies que afecten als joves que els condemna a una minoria d'edat allargada artificialment, negant la possibilitat d'accedir, quan abans millor, a la plena autonomia personal i, com a conseqüència, a la plena ciutadania.

Cooperació al desenvolupament

Com a partit d'esquerra progressista, ERC no pot entendre i, menys encara, aplicar cap model d'organització social que no es fonamenti en la solidaritat. I això en dues vessants fonamentals: la solidaritat interna entre tots i cadascun dels ciutadans d'una mateixa col·lectivitat i la solidaritat externa des d'aquesta comunitat a les persones, grups i pobles més desafavorits.

En una col·lectivitat (i en el cas que ens ocupa, en un municipi), la cultura de la solidaritat ha de tenir diverses i complementàries traduccions pràctiques. Des de les mesures tributàries tendents a una millor justícia distributiva fins als agermanaments de cooperació amb els pobles del Sud, passant pels programes de suport als col·lectius locals més desprotegits.

El model de cooperació implantat des dels anys 70, des del Nord i traduït bàsicament

a través de AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament) no solament no ha resolt les grans diferències Nord-Sud, sinó que les ha agreujades. Així doncs, si als anys 70 les diferències d'ingressos entre el Nord i el Sud eren de 1 a 30 a principis dels 90, aquesta diferència havia passat de 1 a 60. Cal, doncs, impulsar un canvi radical en l'estratègia de la cooperació vehiculant-la de manera efectiva a través de polítiques de canvi estructural: comerç just, condonació del deute extern, transferències de tecnologia, models de creixement sostenible... En resum, cal vincular de manera coherent acció solidària i acció política.

Un dels mecanismes al nostre abast i que poden ajudar a avançar en aquesta línia, és el que anomenem cooperació descentralitzada que garanteix la participació directa no solament de la comunitat "donant" sinó per sobre de tot de la comunitat "beneficiària", tant en la selecció com en l'execució i supervisió dels projectes de desenvolupament. L'àmbit municipal és un dels més idonis per l'aplicació de la cooperació descentralitzada i la praxis dels agermanaments solidaris, un dels seus resultats més reeixits.

Seguretat ciutadana i protecció civil

El concepte de seguretat pública ha passat de concebre's en un sentit estricte d'ordre públic a un altre concepte més ampli, que ja no conté només la repressió del delictes sinó també la protecció de les persones davant de situacions de risc personal general, com poden ser catàstrofes d'origen natural o causades per l'activitat humana.

Pel que fa a la seguretat ciutadana, durant massa temps, les forces de l'esquerra hegemònica han estat incapaces d'articular una proposta pròpia en aquest àmbit, limitant-se, en el millor dels casos, a adaptar amb més o menys fortuna les fórmules assajades tradicionalment per les formacions conservadores. El que cal fer, ben al contrari, és articular propostes imaginatives i en clau progressista al servei de la ciutadania, en el benentès que la seguretat és un component fonamental per al benestar de la col·lectivitat.

A l'Estat espanyol la seguretat pública està encomanada en forma de competència exclusiva a l'Estat. En aplicació d'aquesta competència l'Estat ha dictat les dues lleis fonamentals en aquesta matèria: la Llei Orgànica 2/86 de cossos i forces de seguretat i la Llei Orgànica 1/92 sobre protecció de la seguretat ciutadana. No obstant, l'Estatut d'Autonomia del Principat preveu la creació d'un cos propi de policia i la legislació local sempre ha regulat (amb més o menys extensió) les policies locals.

Els Mossos d'Esquadra han passat de ser una policia residual i d'aparador a començar a exercir funcions pròpies de policia a partir de la Llei del 10/1994 i del nou model aprovat fruit de les negociacions Estat-Generalitat. Aquest nou model reforça la idea del model del 1985, és a dir, que el servei policial bàsic s'integra només a partir de la policia de la Generalitat i de les policies locals. A més, s'introdueix el principi de desplegament territorial en substitució de funcions de les forces de l'Estat, si bé en cap moment no es parla del replegament d'aquestes.

La seguretat ciutadana a l'administració local és reconeguda en l'art. 63.2 de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, i l'art. 25.2 de la Llei de bases de règim local. Aquests articles especifiquen que el municipi exercirà competències en seguretat de llocs públics, compliment de les ordenances, en ordenació del trànsit de vehicles, persones a la via pública i protecció civil. La nova llei, pendent d'aprovació, d'Ordenació del Sistema de Seguretat Pública de Catalunya, introdueix pocs elements nous que, en tot cas, s'incorporen a les propostes de programa. Aquest marc legislatiu es complementa al Principat amb la Llei 10/84 sobre coordinació de policies locals i la llei 16/91 de les policies locals.

És en aquesta complexa realitat que els municipis desenvolupen les seves potestats en seguretat pública. Les funcions de les policies municipals es concentren en les matèries de trànsit urbà, de policia administrativa, de via pública i de vigilància en general. Tot, però, en base a una permanent política de coordinació i cooperació amb la resta de cossos de seguretat, amb la perspectiva final que hi hagi al Principat, tan

sols dos nivells de policia com a cossos de seguretat bàsics del país: les policies locals, coordinades adequadament i ben dotades, com a policia integral i ordinària i el cos dels Mossos d'Esquadra, cos especialitzat per als afers supramunicipals i com a suport de les policies locals i en substitució d'elles en els municipis que no en tinguin. D'altra banda i pel que fa a la protecció civil, els ens locals exerciten diverses responsabilitats i potestats, en el cas del Principat es basen en el decret 234/90 i la llei 4/97. Els governs autonòmics han projectat la seva activitat en la creació de gerències de protecció civil, de comissions interadministratives de participació i actuació en els sinistres, promoció de voluntariat, redacció de plans especials (PENTA, INFOCAT, etc.) i territorials.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DELS SERVEIS SOCIALS

Coneixement de les necessitats de la població

Conèixer objectivament les necessitats de la població.

Conèixer bé els recursos disponibles, les mancances i, a partir d'aquí, saber quina pot ser l'oferta del municipi.

Estudiar prèviament qualsevol projecte, planificant les nostres actuacions a través d'un coneixement autèntic del tipus de necessitats de la població.

Infantesa, adolescència i família

Treball conjunt dels centres de salut mental i les escoles bressol.

Clara política de suport a les famílies, econòmic i funcional (estructurals, guarderies, mainaderes, llars infantils, etc.)

Potenciar els espais conjunts entre gent gran i nens.

Detectar les famílies en situació de risc a través de les escoles, APA, EAIA, EAP, serveis socials d'assistència primària, hospitals, etc, actuant de forma ràpida i eficaç.

Estudiar les situacions de risc i buscar una sortida rehabilitadora, sempre que sigui possible des del punt psicosocial, adaptada a les necessitats de les famílies potencialment afectades.

Acords amb les OTG, per millorar les capacitats laborals. Transversal amb treball.

Ajuts a l'habitatge –construcció o rehabilitació- amb col·laboració amb el patronat municipal de l'habitatge o ADIGSA.

Potenciació de les escoles d'adults de forma transversal amb ensenyament.

Beques per menjadors escolars de forma transversal amb ensenyament.

Serveis per atendre els nens i nenes quan surten de l'escola quan els seus progenitors o tutors encara treballen.

Pla integral d'escoles Bressol de forma transversal amb Ensenyament.

Dependències

Les campanyes municipals d'informació i prevenció sobre les drogues han d'incloure l'alcohol.

Campanya informativa sobre la malaltia alcohòlica. Conscienciació de les famílies, a partir de les AMPA o altres mitjans, del consum jove de l'alcohol. Incloure-la en les campanyes de prevenció de drogues en els centres d'ensenyament secundari.

Potenciar la col·laboració dels ens locals amb les entitats que treballen amb el mitja.

Disseny de programes específics d'intervenció en zones de risc, més que plans generals.

Aplicació de programes d'auto formació per l'auto ocupació en el procés de reinserció sociolaboral.

Millora de la interconnexió de la informació en la xarxa de serveis socials, garantint la confidencialitat externa, creant un banc de dades úniques.

Creació de narcosaules de narcosaules i us terapèutic de qualsevol tipus de substància, amb control mèdic i sanitari.

Programes de prevenció de caràcter transversal.

S'ha de seguir treballant per estendre l'intercanvi de xeringues i la dispensació de preservatius entre la població de risc i dispensació de metadona.

Aprofundiment en el tractament de les ludopaties.

Atenció immediata de les toxicomanies.

Homogeneïtzació d'estàndards generals d'intervenció.

Economia, treball, habitatge, famílies monoparentals

Davant les problemàtiques cròniques familiars de manca de recursos econòmics, problemes de treball i habitatge, hauríem de centrar-nos en millorar les capacitats personals dels ciutadans, potenciant al màxim la formació bàsica i formació ocupacional, millorar sobretot les capacitats laborals a través de formació laboral específica en activitats que tinguin més sortides en el nostre municipi.

Disminucions

Físics

Aplicació immediata de la llei de barreres arquitectòniques del Parlament de Catalunya.

Canvi en el sistema de prestacions als disminuïts, de forma que no depengui del pressupost anual, si no de les necessitats de l'afectat, en funció dels barems econòmics (adaptació de l'habitatge, vehicle eines de treball, etc.).

Pla gestor d'adaptació total del transport públic, a cada municipi.

Reserva d'habitatge públic per adaptar.

Psíquics

Ampliació de l'oferta d'habitatge públic.

Reserva de sol per centres ocupacionals.

Potenciació dels programes de cogestió del treball.

Millora del suport a les famílies (ajuts, etc.).

Increment de les dotacions destinades a la inserció laboral.

Creació de centres de contenció de curta estada.

Actualització del cens de persones discapacitats.

Suport a les entitats que treballin en la promoció i integració.

Estandardització de la prestació del servei.

Ampliació de les places residencials.

Sensorials

Aplicació de la llei del Parlament de Catalunya de supressió de barreres arquitectòniques: barreres sòniques, guals homologats, etc.

Accés a la cultura, espectacles públics, adaptació de les biblioteques al llenguatge Braille, ordinadors sonors, etc.

Audibilitat als espais públics, parcs, espais oberts, etc.

Garantir els serveis d'interpretació de signes o lectura labial a fi de facilitar l'accés de la població amb deficiència auditiva als serveis d'ús quotidià o habitual, serveis de salut, escoles esport, etc.

Cens de població amb disminució auditiva.

Tenir present en l'organització de qualsevol activitat, que ha de poder ser accessible per a les persones amb disminució.

Gent gran

Increment dels serveis d'atenció domiciliària (treballadors/res familiars, bugaderia, menjars, etc.).

Potenciar els canals de participació de la gent gran, que han de ser normalitzats, reforçant preferentment l'intercanvi generacional.

Adreçar a les persones amb més dependència als recursos com centres de dia, pisos tutelats o residències, acostant-nos a les ràtios de la UE.

Treballar conjuntament amb la Generalitat amb l'objectiu de crear els recursos necessaris per a la població que pateix processos de senilitat (residències, etc.)

Per aquells ajuntaments que tinguin delegada la gestió dels viatges de l'INSERSO, treballar per l'establiment d'uns nous barems que afavoreixin les rendes més

baixes, així com donar una major transparència i difusió de la concessió de places. Ajut per aquelles persones que tinguin rendes inferiors als 6.000 EUR any.

Realització conjunta amb el Departament de Benestar Social d'un pla de recursos i un pla de finançament quinquennal que respongui a les necessitats reals de la gent gran, residències, atenció domiciliària, habitatges tutelats, centres de dia, etc.

Incorporar el transport públic subvencionat per la gent gran en aquells municipis que encara no el tinguin.

Pla integral municipal de la gent gran, multidisciplinar, integrant-hi diferents regidories, polítiques culturals, lúdiques, socials, etc.

Potenciació de les activitats físiques per a la gent gran (transversal amb Esports).

Implantació definitiva de les ABS reformades en tots els municipis, a fi de millorar l'assistència sanitària a la gent gran (transversal amb Sanitat i amb Parlament).

Implicar la gent gran en la vida quotidiana i especialment en la vida activa participativa i amb activitats formatives.

Immigració

A les poblacions on hi ha col·lectius importants d'immigrants evitarem les actuacions destinades exclusivament a immigrants, sinó que totes les regidories del municipi haurien de tenir la sensibilitat de pensar en els col·lectius culturalment diferents i socialment més desprotegits a l'hora de programar qualsevol tipus d'iniciativa.

Els ajuntaments han d'inserir les seves actuacions per a la població immigrants en els serveis normalitzats per a la població en general i ho han de fer des de la transversalitat, tractant els temes de manera horitzontal.

L'immigrant ha d'accedir als recursos socials en les mateixes condicions que els autòctons, l'ajuntament ha d'afavorir les polítiques socials adreçades a tots els ciutadans.

El protagonisme en l'acolliment dels immigrants ha de recaure en l'Administració local per ser la més propera als ciutadans i la primera on aquests s'adrecen. La immigració requereix un compromís i un consens municipals, la política social d'immigració passa per construir un nou espai social català, amb una administració descentralitzada, propera al ciutadà i de qualitat i amb un finançament adequat.

S'ha de garantir la no discriminació dels immigrants en l'habitatge, evitant la formació de guetos. Amb la nova Llei el dret a un habitatge digne, amb les mateixes condicions que els autòctons s'ha restringit perquè l'empadronament ja no garanteix l'accés a l'habitatge o a la regularització.

Segons la Llei 8/2000 independentment de la seva situació legal els immigrants tenen dret a l'assistència sanitària pública d'urgència, en cas de malaltia greu o accident, els empadronats irregulars tenen els mateixos drets que els autòctons.

També tenen dret a disposar d'una assistència social que faciliti el procés d'integració mitjançant la dignificació de les seves condicions de vida. Aquesta assistència social podrà ser proporcionada pel centre d'atenció primària que tinguin assignat i o per l'ajuntament on estiguin empadronats.

Es necessari crear espais perquè els immigrants que acaben d'arribar, i durant els primers mesos de la seva estada al país, assisteixin a classes específiques de coneixement de la llengua catalana, dels costums i del funcionament dels serveis d'acollida. Aquesta és una de les activitats previstes en el Pla Interdepartamental d'Immigració que ara duen a terme diverses entitats socials, sense cap coordinació, i deixant de banda la llengua del país.

Creació d'equips de mediació.

Igualtat per a les dones

Polítiques actives per poder-se integrar amb igualtat de drets i oportunitats en la vida laboral i social promovent l'elaboració de "Pactes del Temps", on els ajuntaments liderin acords amb els principals actors locals (organitzacions empresarials i sindicals, escoles, associacions...) amb la finalitat de millorar la coordinació dels horaris dels diferents serveis i adaptar els horaris escolars i laborals a la necessària conciliació de la vida laboral i personal.

Acció municipal coordinada entre els diferents estaments: sanitari, judicial, social, associatiu i policial per lluitar contra la violència. Major participació de les dones en protocols d'actuació.

Incentivar el llenguatge no sexista al nomenclàtor d'espais i als edificis públics.

SIDA

Reforma del reglament de llicències, per tal que els locals de consum sexual, proporcionin preservatius, lubricants als usuaris i usuàries i informació sobre les MTS.

Promoure campanyes d'informació constant entre el col·lectiu de treballadors/es del sexe.

Creació d'un programa específic de tractament i control d'aquelles persones infectades que es troben històricament fora de la xarxa assistencial, identificant els punts més conflictius del territori del municipi.

Augmentar les dotacions de recursos humans i materials de les unitats d'assistència mòbil.

Garantir a les persones dedicades a la prostitució exàmens mèdics periòdics, amb plena garantia de confidencialitat i reserva, garantint que els CAP estiguin preparats humana i materialment.

Incrementar l'oferta d'atenció domiciliària (psicòlegs/logues, treballadors/res socials i familiars, etc.), a aquells malalts crònics que no es puguin valer per ells mateixos.

Suport a les famílies que tenen algun membre afectat.

Fer conèixer les causes i prevenció de l'epidèmia a Catalunya a través dels mitjans de comunicació pública, ràdios locals o publicacions periòdiques. Donar a conèixer de forma intensa els recursos que la població té a l'abast.

Serveis socials d'atenció primària

Els Serveis Socials d'Atenció Primària (SSAP) han de treballar per la millora de la qualitat de vida dels grups en situació de risc, prevenir les situacions de marginació.

Han d'oferir atenció individual i familiar, intervenció grupal i comunitària, atenció social i comunitària.

Si bé el tractament individual i familiar és molt important, s'ha de completar amb l'atenció grupal i el fet de poder donar solucions de forma col·lectiva.

Treballar més en la intervenció comunitària, juntament amb entitats i associacions de barri.

Treballar la transversalitat dels SSAP, amb àmbits com l'escolar, socio-sanitaris, etc.

Pobresa

Recerca, detecció i treball per pal·liar la "pobresa digna".

Treball dels equips socials (psicòlegs/logues, educadors/res socials, treballadors/res socials, etc.) amb seguretat ciutadana en la detecció de rodamóns i reorientació en tallers ocupacionals.

Creació de residències de nit per a rodamóns, acompanyats de programes d'inserció.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA SANITAT I LA SALUBRITAT PÚBLICA

Col·laboració en la planificació i la gestió dels serveis sanitaris

L'objectiu és evolucionar cap a un model sanitari més avançat, on qualsevol ciutadà o ciutadana tingui dret al millor tractament mèdic existent, siguin quins siguin els mitjans econòmics de què disposi. Cal defensar, doncs, una aportació pública creixent al sosteniment del sistema i cal, també, aconseguir una major cobertura de prestacions que garanteixin, com a mínim, les necessitats bàsiques en matèria sanitària dins dels anomenats "estats del benestar". Des dels ajuntaments els objectius fonamentals serien:

Facilitar l'accés als serveis sanitaris de tota la població.

Incrementar els recursos destinats a la prevenció i la promoció de la salut.

Potenciar l'Atenció Primària de Salut.

Major participació municipal en la gestió dels recursos, és a dir, una major participació a definir els objectius, elaborar els pressupostos i fer un seguiment dels centres d'Atenció Primària de Salut, adscrits a la població. En aquesta legislatura, la reforma de l'assistència primària ha d'estar completada a tot el territori de Catalunya i, per tant, han d'estar en funcionament totes les àrees bàsiques de salut.

Des dels ajuntaments cal potenciar la coordinació dels serveis sanitaris amb l'objectiu de millorar la seva eficiència i la seva proximitat a la ciutadania.

Proposar allà on no hi sigui la creació d'un òrgan participatiu i consultiu: el **Consell Local per a la Salut**, amb possibles comissions específiques segons el municipi, com la Comissió Local de Drogodependències. Pel que fa a les grans ciutats del país, els consells locals tindran una implantació de barri o de districte i es prioritzarà (com als petits municipis) la coordinació d'aquests consells amb les àrees bàsiques de salut que els corresponguin per territori. Esdevindran els òrgans de coordinació entre els serveis de salut convencionals i les entitats que els representen (SCS, ICS, hospitals, Sindicats, usuaris, grups polítics i professionals reconeguts) i el municipi o districte.

La funció d'aquest Consell serà la d'assessorar, orientar i controlar les polítiques de salut locals, així com —cal insistir-hi— la d'un òrgan coordinador imprescindible entre institucions diverses amb l'objectiu d'apropar les ciutadanes i els ciutadans al seu dret a l'accés a la salut.

Salubritat pública

Actuar amb major decisió sobre els sorolls excessius, vibracions, radiacions i factors contaminants químics, biològics i radiològics que afecten negativament la majoria de la població.

Controlar els aliments i els additius alimentaris, la qualitat dels productes bàsics de consum i l'aigua (tant l'aigua potable com de la de les piscines).

Procurar que els ciutadans i ciutadanes disposin d'una oficina d'atenció al consumidor d'àmbit local o comarcal que els informi, assessori i defensi.

Supervisar la higiene dels habitatges i àmbits físics de convivència humana (albergs, hotels, residències per a la gent gran, mitjans de transport, mercats, zones d'esport), així com l'actuació responsable de les persones encarregades de manipular aliments de consum comunitari.

Vigilar de manera continuada l'estat de les aigües residuals i dels residus sòlids, procurant la construcció de depuradores si no se'n disposa.

Promocionar el respecte a tots els espais verds i naturals dels municipis, corresponsabilitzant-ne la ciutadania quant al manteniment en tant que es tracta d'espais públics afavoridors de salut. No cal dir que això implica la dignificació —o, en el seu cas, la desaparició— de les construccions i edificacions il·legals o "al·legals" que sovint envolten els nuclis de població de les nostres viles i ciutats.

Controlar els animals domèstics i aplicar, si cal, de programes de desratització.

Controlar de les plagues modernes (coloms, cotorres, gavines, etc.) amb programes específics.

Endegar campanyes adreçades als propietaris de gossos per a la recollida dels excrements.

Aplicar les normatives i ordenances municipals per a la tinença d'animals domèstics.

Incentivar campanyes de salubritat de bars i restaurants.

Promoció de la salut.

Entenem com a promoció de la salut totes les actuacions orientades a conservar, millorar i restaurar la salut com a estat de complet benestar físic, mental i social. Per promoure la salut cal ajudar les persones i col·lectivitats a aprendre i acceptar la responsabilitat del seu propi benestar. Per tant, pel que fa als ajuntaments, és necessària una actuació que condueixi a millorar la qualitat de vida de la població, afavorint les activitats preventives. Aquestes actuacions es portaran a terme des de les àrees bàsiques de salut en estreta col·laboració amb l'àmbit municipal pertinent, i consistiran essencialment en l'assoliment dels objectius individuals i col·lectius següents:

Elaborar programes preventius com ara els de drogodependències, la sida, l'alcoholisme, les ludopaties, l'educació sexual o els programes de promoció de l'activitat física.

Donar una millor informació de com utilitzar els recursos sanitaris existents i reforçar l'educació sanitària com a potenciadora de l'autonomia personal.

Col·laborar en la prevenció de les malalties cardiovasculars, promocionant la disminució dels factors de risc com el tabac, la hipertensió, la hipercolesterolèmia i l'obesitat.

Col·laborar en la creació de programes preventius adreçats als infants, amb una millora de la qualitat assistencial també a les escoles i un acurat seguiment regular del seu desenvolupament físic i intel·lectual, educant en els hàbits que fomentin la salut.

Col·laborar en la prevenció del càncer mitjançant campanyes divulgatives d'educació sanitària i facilitant els controls corresponents per al diagnòstic precoç.

Potenciar programes d'abast local o comarcal de prevenció de les drogodependències, amb participació dels diferents sectors implicats (regidories de Sanitat, de Serveis Socials, policia local, jutges, metges, associacions d'extoxicòmans).

També es procurarà que l'assistència primària disposi de serveis específics adreçats a la dona, com la planificació familiar o les campanyes de detecció precoç de malalties específiques.

Donar tot el suport assistencial necessari per al tractament, la rehabilitació i la reinserció del malalt/a agut i crònic, independentment de l'edat i situació econòmica.

Millorar l'atenció a la gent gran amb polítiques de coordinació dels recursos assistencials, inclosos els domiciliars (menjar a domicili, teleassistències, treballador familiar, fisioteràpia a domicili).

Participar activament en la coordinació amb els centres d'atenció primària i reclamar, si cal, el desenvolupament dels òrgans de participació i la col·laboració que es precisin en funció de l'àmbit territorial i poblacional específic.

Promocionar la creació per part del SCS de centres de cures pal·liatives i clíniques del dolor, així com d'unitats de convalescència que permetin una plena reincorporació social quan això sigui possible.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE L'ESPORT

Política en quan a recursos tècnics i humans

Reconversió dels tècnics existents en el Servei d'Esports

Aquells ajuntaments que disposin de tècnics cal posar-los a desenvolupar programes d'esport i salut, esport per a discapacitats, esport per a gent adulta i activitats físiques per a la gent gran.

Oficina d'assessorament a l'esportista

En els grans nuclis de població o capitals de comarca fóra convenient la creació d'aquesta oficina que contempli les vessants d'informació, suport tècnic, promoció i seguiment de l'esport no federat.

Aquest ha de ser un centre d'acollida on tots els ciutadans que vulguin puguin rebre un assessorament tècnic pel que fa a la pràctica d'esport de lleure, des de la programació de la preparació física fins a llocs on practicar l'esport o rebre consell mèdic.

Política d'equipaments

Els equipaments esportius han de ser el centre de l'activitat esportiva dels nostres pobles o barris, tant per l'esport federat com per al de lleure. Seria interessant que les entitats esportives tinguessin la seva seu social en el mateix equipament.

Noves instal·lacions:

- a) Haurien de ser tant per a l'esport federat com per a l'esport de lleure o salut.
- b) L'equipament hauria d'incorporar els criteris de sostenibilitat des d'el disseny i en tots els seus elements.
- c) Redactar un projecte de gestió amb anterioritat a la seva construcció.

Instal·lacions existents:

- a) Adaptar-les tant com sigui possible per a la pràctica tant de l'esport federat com el de lleure.
- b) Promoure modificacions en les seves instal·lacions per tal d'anar incorporant criteris de sostenibilitat.

Gestió:

- a) Cal procurar rendabilitzar al màxim les instal·lacions, obrir-les tant a l'esport federat com al de lleure, així com a l'ensenyament primari i secundari.

Manteniment:

- Projecte de neteja tant ordinari com extraordinari
- Projecte de manteniment tant ordinari com extraordinari
- Projecte de seguretat de la instal·lació

Supressió de barreres arquitectòniques:

- Aconseguir la plena supressió de barreres arquitectòniques que dificulten l'accés a les persones amb disminucions físiques, en totes les instal·lacions.

Recuperació d'espais naturals com a espai lúdic:

Aprofitar els espais naturals per a l'home, creant zones per a l'esbarjo, el passeig i l'esport on es pugui practicar tranquil·lament el córrer, anar en bicicleta o simplement caminar amb una relativa tranquil·litat.

Circuits per a l'esport

Crear circuits urbans per a la pràctica de l'esport.

Equilibri entre zones

Cal estudiar les mancances a nivell d'instal·lacions i de desequilibris que es puguin donar dins d'una mateixa ciutat o comarca, i procurar compensar-los amb instal·lacions bàsiques.

Previsions urbanístiques

Vetllar per a la reserva d'espais i qualificacions de zones per a la pràctica de l'esport i l'emplaçament d'equipaments esportius tant en els plans municipals com en els comarcals.

Equipaments comarcals o mancomunats

Treballar perquè en les nostres comarques es construeixin les instal·lacions complementaries que preveu el Pla d'instal·lacions esportives de Catalunya (PIEC)

Política de promoció esportiva

Rellançament de l'esport de participació. Organització de torneigs (municipals, comarcals) d'esports bàsicament populars, i promocionar-los a nivell d'empreses, col·lectius, associacions, etc.

Nous esports. Ampliar l'oferta esportiva tradicional promocionant altres pràctiques esportives no massificades, canalitzant les iniciatives de nous col·lectius de practicants i de noves "modes" esportives (patinatge, skate board, ...)

Foment de la bicicleta. Íntimament lligat amb els serveis d'urbanisme, cal que els municipis adaptin la nova estructura urbana per crear carrils bici. En l'estructura antiga s'hauran d'estudiar les possibilitats.

Esport i salut. Realitzar campanyes d'informació dirigides a tota la població per tal de donar a conèixer els beneficis que per a la salut comporta la pràctica esportiva. Cal divulgar les diferents alternatives que pot oferir al municipi.

Esport per a la gent gran. Creació de programes d'exercici físic per a la gent gran, dotant-los de mitjans i promocionant-los a tots els barris, casals d'avis, AV, etc.

Esports per a discapacitats físics i psíquics. Promocionar l'esport dins d'aquests col·lectius d'una manera rigorosa, oferint-los les diverses possibilitats, tant a nivell de lleure com de competició, mantenint contactes amb associacions especialitzades en aquest temes.

Potenciar l'associacionisme esportiu. Els clubs i les associacions esportives són els principals centres impulsors de l'esport a la ciutat. Cal aconseguir augmentar el nombre de persones que participen en les associacions i en els clubs. Al mateix temps, cal que els mateixos clubs portin a terme tasques de promoció esportiva entre els seus associats, convidant-los a que passin, en la majoria de casos, de mers espectadors a practicants de l'esport al qual són afeccionats.

Per això, cal realitzar programes de participació de la gent adulta, utilitzant si convé les instal·lacions municipals i el suport tècnic de l'ajuntament.

Manifestacions esportives. Cal que en totes les manifestacions esportives que es realitzin en el municipi es destaquí el caràcter nacional de Catalunya i la promoció de les seves seleccions esportives nacionals.

Els ajuntaments, a més a més, han de vetllar pel compliment del compromís d'utilitzar el català com a llengua oficial de tot esdeveniment esportiu.

Consells municipals d'esports. Cal constituir els CME on hi participin tots els representants de les diferents entitats i associacions esportives, associacions de veïns, associacions de mares i pares, associacions de gent gran, així com personalitats local del món esportiu de la ciutat per a l'assessorament i seguiment de la vida esportiva municipal

Esport en edat escolar. L'esport en edat escolar forma part de l'educació i dels aprenentatges dels infants i per tant inclou les activitats físico-esportives que es desenvolupen tant en horaris lectius com no lectius. Aquests últims cada dia tenen més importància.

Treballar conjuntament amb els estaments d'ensenyament i els esportius, per tal de planificar l'esport en l'edat escolar, tant en l'àmbit escolar com amb el de lleure.

Creació d'escoles d'iniciació esportiva, adreçades principalment a les edats compreses entre els 4 i els 16 anys. L'actiuat en el període de 4 a 12 anys hauria de ser de jocs preesportius i poliesportius i en el període de 13 a 16 anys l'especialització en l'esport escollit.

Garantir una revisió mèdica obligatòria a tots els nens i nenes que facin practica esportiva

Programes de formació de monitors i entrenadors.

Implicació dels pares i mares en l'organització de les activitats

Potenciar l'esport femení en edat escolar

Convenis amb els clubs locals per tal de potenciar l'esport de base amb caràcter formatiu.

Potenciar els consells esportius comarcals

Campanyes contra la violència i la intolerància dins el món de l'esport.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT EDUCATIU

Iniciar el procés de municipalització de la gestió del sistema educatiu

Sota els principis de subsidiarietat i d'apropament dels serveis públics al ciutadà, com a mesura de gestió més democràtica i eficaç, ERC proposa una progressiva assumció de competències en la planificació i la gestió de l'educació per part de les administracions locals.

Mitjançant la delegació de competències i la transferència dels recursos adequats, les administracions locals han de poder gestionar les infraestructures i els diferents serveis educatius, tot potenciant l'autonomia dels centres escolars i aportant solucions efectives a les seves necessitats d'acord amb els corresponents

projectes educatius.

Així mateix, els ajuntaments, i en el seu cas els consells comarcals, han de poder planificar l'oferta escolar dels seus àmbits territorials d'actuació, en tant que responsables i coneixedors directes de les necessitats educatives reals del territori. Els dictàmens elaborats pels corresponents consells escolars municipals han de ser un element primordial, i les administracions locals han de tenir més poder decisor en la planificació del mapa escolar de totes les etapes educatives.

Dotar de mitjans a les administracions locals per tal d'establir programes d'intervenció socioeducativa, amb dotació pressupostària específica mitjançant convenis de col·laboració amb la Generalitat de Catalunya, per atendre aquelles problemàtiques de l'alumnat que depassen el marc estrictament escolar.

Aquests programes socioeducatius, liderats pels corresponents municipis o consells comarcals, han de comportar la creació de mecanismes estables de coordinació interdepartamental (Justícia, Benestar Social, Sanitat, Cultura i Ensenyament) amb l'administració local (Serveis Socials, Serveis d'Atenció Especialitzada, ...), i altres recursos existents en la comunitat, amb l'objectiu d'abordar, a partir d'equips interdisciplinaris, i a escala local, les diferents problemàtiques que puguin presentar determinats sectors de l'alumnat.

En aquest procés de municipalització de l'educació, pel que fa al traspàs de competències de diferents etapes educatives, ERC proposa començar, a curt termini, pels sectors més deficitaris com són l'educació infantil (0-3) i l'educació de persones adultes, prèvia elaboració dels corresponents mapes escolars i la transferència pressupostària corresponent i, a mitjà termini, l'assumpció progressiva de l'educació obligatòria.

Trapassar a les administracions locals el procediment d'admissió d'alumnes mitjançant la creació d'Oficines Úniques Municipals d'Escolarització que, sota la direcció de la corresponent comissió de matriculació, assumeixin les competències de tramitació, baremació i aplicació de les normes legals que regeixin en el procés de preinscripció i matriculació de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics. Aquestes oficines d'escolarització, també tindrien la funció d'orientar i informar les famílies de l'oferta educativa existent, sens perjudici de la informació que puguin oferir els mateixos centres.

Corresponsabilitzar les administracions locals en el procés de planificació del mapa escolar, l'oferta de places escolars públiques i l'avaluació de les necessitats d'escolarització, als efectes de concessió de nous concerts educatius als centres de titularitat privada, dels corresponents municipis i comarques, així com en l'establiment d'itineraris entre centres d'educació primària i centres d'educació secundària. Les propostes municipals i/o comarcals, avalades preceptivament pels respectius consells escolars municipals, tindrien un valor molt superior a l'actual per a la planificació general del Departament d'Ensenyament.

Sol·licitar la delegació de competències a les incorporacions locals en el procés d'admissió d'alumnes del primer cicle de l'educació infantil. Decret 31/2002, de 5 de febrer.

Cedir als ajuntaments totes les llars d'infants mitjançant el traspàs de competències amb les corresponents dotacions pressupostàries i materials a les administracions locals.

Traspàs de les llars d'infants de titularitat de la Generalitat als municipis.

Fer plans especials per al desenvolupament del Primer Cicle de l'Educació Infantil (0-3 anys), finançats mitjançant conveni amb el Departament d'Ensenyament. Els objectius d'aquest pla serien:

- a) Aconseguir una oferta pública suficient en aquest cicle, mitjançant la creació de noves escoles bressol, tant en terrenys nous com aprofitant equipaments escolars existents que estiguin poc utilitzats.
- b) Gestionar l'oferta educativa d'educació infantil 0-3
- c) Vetllar per la qualitat pedagògica de l'educació ofertada en aquest cicle.
- d) Vetllar per la connexió amb el segon cicle de l'educació infantil, assegurant una continuïtat, tant a nivell pedagògic com a nivell de centres.

Crear, allà on sigui necessari, Escoles d'Ensenyaments Artístics i Musicals, facilitant el suport i els convenis de subvenció necessaris, així com la projecció i difusió del treball dels seus alumnes.

Transferir als municipis la titularitat de les escoles públiques d'educació de persones adultes, mitjançant el traspàs de competències amb les corresponents dotacions pressupostàries i materials.

Gestionar des de les administracions locals les beques i ajuts de material escolar i vetllar perquè tots els centres que ho necessitin disposin dels serveis de transport i menjadors.

Establir plans d'actuació pel que fa al manteniment de centres docents públics, així com coordinar el personal auxiliar i de serveis que depent de l'Ajuntament.

Impulsar una escola de qualitat a tots els municipis de Catalunya

L'objectiu de la qualitat ens ha de portar a pensar en una escola que ajudi a progressar tothom, no només una part petita de la població; que arribi a tots els racons del país amb les mateixes condicions i que sigui un instrument d'integració de la nova ciutadania i de disminució de les desigualtats socioeconòmiques.

Les autoritats locals han d'apostar decididament per millorar la qualitat de les seves escoles, com una clara opció estratègica de futur.

Planificar el mapa escolar de cada municipi (o de l'àmbit local corresponent) amb els següents criteris:

- a) Assegurar una oferta suficient de places públiques a totes les zones escolars. En cas negatiu, caldria planificar la construcció de centres que reequilibrassin el dèficit de places.
- b) Promoure l'existència de centres integrats de titularitat pública, en les mateixes condicions que els ja existents de titularitat privada.
- c) Determinar amb precisió els itineraris educatius dels alumnes des dels 3 fins als 18 anys en cada zona escolar. En el cas que no sigui possible l'existència d'un centre integrat, cal assegurar la coordinació organitzativa i pedagògica entre els actuals CEIP i IES.
- d) Coordinar amb els municipis propers, sempre que sigui necessari, l'oferta de places de secundària postobligatòria per tal d'afavorir que l'alumnat pugui triar entre tots els recorreguts curriculars possibles.
- e) Fer una previsió i un seguiment dels projectes sobre nous centres, per tal de garantir el seu manteniment posterior i l'adequació a les necessitats escolars municipals.
- f) Fer les oportunes reserves de sòl a les zones de nova urbanització per, en un futur, ubicar els centres d'ensenyament infantil i primari prop dels domicilis de

l'alumnat.

Promoure la redacció i aplicació de Projectes Educatius Municipals.

Promocionar l'intercanvi d'experiències, informació i recursos entre els centres del municipi, afavorint la seva interconnexió en xarxa. Els ajuntaments han de posar els mitjans necessaris per facilitar aquesta organització dels centres del seu territori i fer difusió regularment, a través dels mitjans de comunicació habituals, de les experiències realitzades als centres de la localitat.

Elaborar, planificar i gestionar els programes d'acolliment i d'atenció educativa a l'alumnat procedent de famílies immigrants. Tutelar des dels ajuntaments els primers anys d'escolarització i promocionar l'aprenentatge de la llengua entre les mares i els pares d'aquest alumnat per poder-les informar directament del procés educatiu de les seves filles o fills.

Augmentar el pressupost i millorar la gestió del manteniment de les infraestructures dels centres educatius públics d'educació infantil i primària.

Assegurar els recursos suficients i adients per garantir la integració de les persones amb necessitats educatives especials.

Obrir els centres educatius a la comunitat

L'escola, entesa com un servei públic d'educació, ha d'estar oberta al seu entorn, i aquesta obertura no només s'ha d'entendre com un valor del seu projecte educatiu, també ha d'incloure actuacions que concretin aquest servei i l'adaptin a les necessitats reals de la població.

Garantir l'oferta de places de menjador escolar als centres infantils, de primària i de secundària.

Vetllar per un compliment rigorós de l'escolarització obligatòria, fent un seguiment acurat d'aquells alumnes o col·lectius que evidencien problemes d'absentisme, etc.

Elaboració, planificació i execució de programes socioeducatius amb l'objectiu d'abordar, a partir d'equips interdisciplinaris, i a escala local, les diferents problemàtiques que puguin presentar determinats sectors de l'alumnat que depassen el marc estrictament escolar.

Crear un protocol de suport a l'adolescència. Regularia els passos a seguir en les diferents situacions que poden sorgir al municipi amb les noies/ies en edat adolescent. Hi hauria un àmbit específic amb representació i coordinació de diferents estaments (governació, justícia, sanitat, serveis socials, ...). Faria de pont entre el centre educatiu, família i la resta de la comunitat del municipi i descentralitzaria les actuacions a seguir.

Garantir la intervenció socioeducativa en el medi obert i la presència al carrer de professionals qualificats, especialment en les franges horàries de patis, entrades i sortides dels centres educatius i hores no lectives, on s'hagin detectat situacions de risc (agressions, baralles, drogues, ...)

Promoure, per a l'alumnat en conflicte, programes de serveis a la comunitat en lloc de mesures punitives.

Col·laborar en l'establiment de canals de comunicació entre els centres, les

empreses i les administracions per tal d'ajustar l'oferta de formació professional a les necessitats locals del mercat de treball.

Elaborar Plans d'Usos i Serveis per als centres escolars del municipi, en resposta a la necessitat d'obrir-se al seu entorn i ser un focus de serveis a la comunitat. Aquests plans haurien de contemplar:

- a) La gestió de programes de compra i lloguer de llibres de text i material didàctic, en tant aquests no siguin gratuïts.
- b) La gestió dels serveis escolars (menjador, horaris d'acollida al matí i la tarda).
- c) L'obertura de serveis educatius a la comunitat: biblioteca, accés a les TIC, esport.
- d) L'oferta d'activitats extraescolars de caràcter formatiu, cultural, lúdic o esportiu per als alumnes del centre, en horari no lectiu i, sobretot, en períodes vacacionals.
- e) L'oferta de serveis i activitats socioeducatives per a infants de 0-3, en horari extraescolar, per atendre les necessitats de les mares i els pares que per raons laborals necessitin aquest servei. Aquest servei complementari estaria ubicat preferentment a les llars d'infants.
- f) L'oferta d'espais per al món associatiu de l'entorn, sempre que les seves activitats no siguin incompatibles amb les del centre.

Aquests plans serien elaborats en col·laboració amb les AMPA, els ajuntaments i altres entitats del municipi i es coordinaran amb el conjuent de la planificació general del centre.

El seu finançament provindrà de tres fonts diferents: aportacions de les diferents administracions implicades, a través de convenis de finançament lligats al projecte; quotes dels usuàries dels serveis, i aportacions de les AMPA o de les entitats socials de l'entorn.

Cal vetllar sempre per tal que les activitats educatives fora de l'horari lectiu no augmentin encara més les diferències entre classes socials, per la qual cosa s'haurien de preveure sistemes d'ajuts econòmics per tal que les famílies amb pocs recursos puguin participar-hi en igualtat de condicions.

Potenciar els programes ciutat-escola. Aquests programes han de posar a l'abast de les escoles tots els recursos educatius presents al territori (museus, itineraris, activitats, associacions culturals, entitats, etc.)

Crear comissions mixtes de docents-representants municipals per elaborar materials educatius que acostin els recursos de la localitat a les diferents etapes de formació personal. Aquestes activitats han d'estar integrades en les programacions dels centres. Han de promoure especialment l'educació per a la ciutadania i la participació democràtica.

Promoure la creació d'una comissió de delegats i delegades dels centres educatius. D'aquesta comissió sortiria la representació de l'alumnat al Consell Escolar Municipal.

Fomentar els itineraris escolars segurs.

Incentivar la col·laboració de l'alumnat a la vida activa municipal.

Potenciar la participació de la comunitat educativa en la planificació i la gestió dels recursos educatius

Un dels principis que orienten les propostes d'actuació d'ERC en el terreny de l'ensenyament sempre ha estat el de potenciar la participació social, no només a nivell consultiu sinó, també, pel que fa a la planificació i la gestió dels recursos educatius. ERC proposa en l'àmbit local:

Major participació de l'administració municipal i de la comunitat educativa en aquest camp, en consonància amb el procés de municipalització de l'ensenyament que estem impulsant.

Reformar la normativa actual de centres escolars de manera que els ajuntaments puguin disposar d'un representant als consells escolars dels centres privats sostinguts amb fons públics.

Coordinar i dinamitzar l'actuació de les persones que representen el municipi als consells escolars dels centres i fomentar els intercanvis entre elles.

Vetllar per tal que les persones que representen el municipi als consells escolars prenguin com una prioritat important el foment de l'aprenentatge de la llengua catalana en l'àmbit de l'ensenyament i la garantia d'una veritable coeducació als centres educatius.

Promoure i dinamitzar la participació dels consells escolars territorials, tot augmentant-ne les competències. En particular, els dictàmens dels consells escolars municipals, que tindrien un caràcter primordial, haurien de ser tinguts en compte pel que fa a:

- Procediment d'admissió d'alumnes
- Planificació del mapa escolar i de l'oferta educativa
- Delimitació de zones educatives
- Autorització de nous concerts educatius
- Avaluació dels centres educatius
- Infraestructures educatives
- Conservació i manteniment de centres
- Elaboració de projectes educatius de ciutat o comarca
- Programes d'educació compensatòria
- Observatori del mercat laboral per orientar l'oferta de formació professional
- Disseny dels programes de garantia social
- Menjadors i transport escolar
- Serveis extraescolars
- Tots aquells altres que se li encomanin.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA CULTURA

Més enllà de la dimensió, els habitants o el pressupost de cada ajuntament, convé tenir presents set grans línies de treball per potenciar una política cultural municipal digna d'aquest nom:

- a) Equipaments
- b) Patrimoni històric
- c) Lectura pública
- d) Cultura artística. Difusió i creació
- e) Cultura popular. Festes
- f) Cultura cívica

Equipaments

Dissenyar una bona política cultural als municipis comptant amb una xarxa d'equipaments adequada a la realitat. A part de la biblioteca -obligada en municipis de més de 5.000 habitants- és convenient comptar i mantenir espais públics coberts que, segons els recursos, es poden anar especialitzant. Així, la figura d'un pavelló polivalent -apte per a l'esport, el concert, ball i fins i tot teatre- es pot considerar el mínim exigible.

Convé analitzar quines són les mancances o la millor rendibilització d'aquells equipaments que ja es tenen al municipi (biblioteca, teatre, espai per a concerts, arxiu, museu...) bé es tracti de locals públics o privats: societats, centres cívics, teatres, auditoris, cinemes, etc.

De manera indicativa, caldria pensar en l'existència de:

- a) Un teatre o auditori en municipis o territoris de cobertura de 25.000 habitants i una sala d'exhibició d'espectacles professionals en municipis majors de 5.000 habitants.
- b) Un centre d'art a cada municipi major de 25.000 habitants a partir de l'establiment de les condicions mínimes d'infraestructura i programa corresponents i una sala d'exposicions a tots els municipis superiors a 5.000 habitants.
- c) Un arxiu obert permanentment al públic per als municipis majors de 25.000 habitants, integrat en un servei de patrimoni i al museu o col·lecció local, cas que existeixi.

Si el projecte és de nova planta, atorgar-lo per mitjà d'un concurs d'idees podrà aportar, igualment, algun aspecte innovador des del punt de vista arquitectònic o funcional. En la redacció del projecte és útil consultar les entitats que hauran d'utilitzar l'espai.

Pel que fa al finançament, cal acordar previsions a llarg termini -es tracta d'equipaments irresolubles en un parell o tres de pressupostos- i el màxim de consensuades en el pla polític.

Un calendari o programa d'inversions municipal acostuma a ser imprescindible si es volen aconseguir resultats davant de les diputacions i la Generalitat.

Donar suport a la creació d'infraestructures per part de la societat civil. Cal no oblidar que aquelles entitats que disposen de patrimoni propi són les que ofereixen una més gran garantia de continuïtat i de treball seriós.

Patrimoni històric

El marge de les administracions locals en la protecció dels béns culturals es limita als béns immobles. Els béns immobles d'importància local poden ser declarats béns culturals d'interès local per part dels propis ajuntaments, tret que el municipi no superi els 5.000 habitants. En aquest cas, serà el Consell Comarcal qui acordarà la protecció dels béns culturals.

Els ajuntaments poden sol·licitar a la Generalitat la protecció dels béns de més relleu, com a béns culturals d'interès nacional. També cal tenir en compte els beneficis que es poden obtenir a partir de l'aplicació de l'1% cultural que cedeix la Generalitat en realitzar grans obres i infraestructures.

La protecció al patrimoni es pot fer per a elements singulars o bé per a conjunts. Posteriorment, en l'establiment de normatives urbanístiques, caldrà tenir en compte els béns catalogats i el seu entorn.

Des de l'àmbit de la cultura es pot influir també en la determinació dels criteris urbanístics dels centres històrics (façanes, cablejats, paviments i mobiliari urbà) i en el procediment d'atorgament de la llicència d'obres (finca amb possibles restes arqueològiques). És de cabdal importància la confecció d'un catàleg de béns culturals -amb la fitxa corresponent- per tal que no desapareguin els signes d'identitat dels nostres pobles i ciutats.

Exigir als propietaris la conservació dels béns culturals o l'establiment de mesures cautelars mitjançant les potestats sancionadores i d'inspecció tot donant exemple amb els que són de propietat municipal.

Dotar l'arxiu municipal de les condicions adequades d'espai, temperatura, humitat, prevenció d'incendis i personal.

Difondre el patrimoni local: publicar llibres o fullets, organitzar festes o rutes a determinats indrets, obrir una pàgina web, fer samarretes o calendaris, organitzar visites, etc. Per a una bona difusió insistim en la importància de disposar d'un catàleg de béns culturals. Aquesta base de dades ha de ser accessible al públic, especialment als qui tenen drets reals sobre els seus elements, i als investigadors. Per tal de conservar la memòria col·lectiva també és un deure l'acreciment del patrimoni cultural.

Sovint de forma imprevista es té l'oportunitat d'adquirir algun element, ja sigui un bé immoble (casa pairal, ermita, etc) o moble (objecte arqueològic, escrit o imatge antiga etc). Per això cal dotar els pressupostos municipals d'una partida a tal efecte. La llei atorga a l'administració local drets d'adquisició preferent per a l'acreciment del patrimoni cultural immoble. Sobre aquesta qüestió és bo iniciar una política de foment de donacions (especialment textos i fotografies) i difondre el que s'obtingui mitjançant exposicions. Sempre serà més fàcil que una institució conservi aquests béns d'una forma adequada que no pas un particular.

Potenciar una política d'edicions pròpia sobre temes culturals i històrics relacionats amb el municipi. Cas que n'hi hagi, és necessari atorgar ajuts a les petites editorials especialitzades en temàtica local.

El patrimoni històric i cultural té un punt important de suport en l'existència de museus. Segons la llei, el museu és una "institució permanent, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, oberta al públic, que reuneix un conjunt de béns culturals mobles i immobles, els conserva, els documenta i estudia, els exhibeix i en difon el coneixement per a la recerca, l'ensenyament i el gaudi intel·lectual i estètic i es constitueix en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans".

Per tal que un museu arrelí en una població es convenient comptar amb la col·laboració d'un museòleg per tal d'elaborar un projecte museològic i museogràfic adaptat a cada realitat concreta.

A banda de tenir cura dels museus de titularitat municipal, l'ajuntament ha de participar en la gestió dels museus locals del seu terme (cas que n'hi hagi) i fomentar els de titularitat privada.

Lectura pública

El servei de biblioteca pública és obligatori als municipis de més de 5.000 habitants. Amb tot, des d'ERC som partidaris d'estendre l'obligatorietat d'equipament bibliotecari fix per als municipis majors de 3.000 habitants així com del co-finançament per part del departament de Cultura.

Les noves biblioteques públiques han de ser capaces de donar resposta a la societat de la informació i garantir-ne un accés universal. Han de ser també espai de trobada i d'intercanvi, veritables punts de dinamització cultural i del coneixement.

El repte a cada municipi, especialment els superiors als 25.000 habitants, és el d'implantar xarxes locals de lectura pública i recursos informatius, integrant les biblioteques públiques, les escolars i les d'entitats així com els centres de documentació i informació. En els municipis més petits, un pla de bibliobusos podria permetre que tots els nuclis de població a partir de 300 habitants tinguessin accés al conjunt de recursos del sistema de lectura pública.

Aprofundir en la seva dimensió social de la lectura pública (atenció a sectors desfavorits, amb handicaps o problemes; préstec hospitalari, a domicili...) o la seva dimensió educativa (major imbricació amb les escoles de primària i secundària i suport a les biblioteques escolars).

Finalment, atesa la importància cabdal de les noves tecnologies en qualsevol dels àmbits personals, formatius i professionals, caldrà preveure una dotació de recursos a les biblioteques amb l'objectiu d'arribar a disposar d'un ordinador multimèdia i amb connexió a internet per a cada 1.000 habitants.

Cultura artística. Programació i difusió

La creació artística ofereix un camp amplíssim d'activitats en les quals la participació ciutadana ha de jugar un paper central. Conscient d'aquest fet, l'ajuntament ha de facilitar ajut material (locals, finançament, etc.) o de personal (col·laboració en l'organització d'actes, legalització d'associacions, etc.) de manera puntual o periòdica i per mitjà de convenis, premis o subvencions.

L'ajuntament ha de col·laborar a la conservació de tota expressió de cultura; sobretot d'aquelles que, tal com passa en el cas de certes creacions (plàstiques, literàries...), tenen un caràcter efímer. Per tot això, en segons quines ocasions es convenient conservar exemplars de la producció literària o musical, o a la col·lecció local de la biblioteca o al fons municipal d'art.

Nombrosos ajuntaments organitzen festivals, "happenings", seminaris, trobades, cicles, certàmens, premis, jornades, exposicions... amb l'objectiu de promocionar un àmbit o un altre de la cultura. Dins d'aquests grans objectius, es pot encaminar la programació cap al terreny on més convingui a cada municipi en concret: recolzar la promoció turística, potenciar la progressiva implantació d'un públic local etc.

Mantenir una programació estable de teatre, música i dansa al llarg de l'any per potenciar la creació d'espectadors. Cal tenir present que hi ha importants subvencions de la Generalitat i les diputacions a través de la Xarxa de Teatres Públics. En aquest sentit, és important la potenciació de grups del país (siguin de música, teatre o dansa).

És important comptar amb la participació ciutadana en la gestació i execució de les iniciatives que es decideixi impulsar. Això es pot fer en forma de comissions, patronats, consells assessors o força altres organismes.

Cultura popular. Festes

La cultura catalana, tal com ho acostumen a ser les de caràcter mediterrani, és molt rica en manifestacions populars i tradicionals. L'ajuntament pot jugar en aquest camp un paper important en la seva difusió i potenciació.

És important la participació dels ciutadans i entitats en l'organització i execució dels actes culturals. Es tracta d'una pràctica que pot contribuir poderosament a

l'articulació del teixit social i que, lluny d'essencialismes, té una poderosa càrrega integradora de cara als fills d'aquells ciutadans nous i joves.

A nivell pràctic, l'activitat municipal en aquest apartat ha de passar, fonamentalment, per potenciar la imatgeria, el bestiari i els elements genuïnament locals; fer atenció al calendari festiu tradicional de l'any i impulsar la creació de mecanismes estables (amb participació popular) a l'hora de preparar les grans festes anuals, particularment la festa major.

Catalanitzar les celebracions populars (festa major, carnaval, Sant Jordi etc) amb la incorporació d'elements lúdics i folklòrics autòctons.

Cultura cívica

El foment de l'associacionisme local és una tasca de la qual un ajuntament progressista no es pot desentendre en cap cas. Cal fer-ho, però, amb imaginació i sense caure en el parany dels dos grans models de relació amb la societat civil que han imperat en els ajuntaments en els darrers anys. Per una banda, el de CiU, que ha consistit a potenciar extraordinàriament entitats i associacions a base de subvencions paternalistes i sovint clientelitzadores. Ha estat una pràctica de deixar fer sense que hi hagi hagut criteris objectius ni una planificació lògica, cosa que no pot passar en una política cultural que es pretengui mínimament avançada. Per l'altre cantó, el model potenciat per PSC i IC ha estat justament el contrari. L'administració hi ha jugat un paper predominant sense deixar gairebé espai a la societat civil, amb la qual cosa s'ha provocat un increment notable de la despesa pública i s'ha posat en perill la mateixa continuïtat de força col·lectius i associacions locals.

ERC opta per una alternativa molt diferenciada d'aquests dos models. Es tracta de potenciar una entesa equilibrada entre l'administració i la societat civil. Es tracta d'una opció que, administrada de manera adequada, pot donar uns resultats excel·lents. En conseqüència, cal tenir molt en compte que per a un ajuntament sempre serà més rendible econòmicament i políticament una entesa amb la societat civil que no pas una actuació en solitari.

Iniciar una política de convenis de col·laboració amb les diferents entitats locals que substitueixi progressivament la pràctica d'atorgar subvencions indiscriminades. Cal regular d'una manera clara i comprensible per a tothom el mecanisme per accedir a aquests convenis.

Els agermanaments que es poden establir amb d'altres municipis són una eina molt útil per fomentar les relacions col·lectives, el foment de la vida cultural i el turisme. La motivació de l'agermanament pot ser solidària, històrica etimològica etc. Buscar nous amics a l'Europa comunitària o a l'entorn pot ser, a més, una bona via amb vista a sol·licitar finançament ja que la CE subvenciona els agermanaments.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Pla municipal de normalització lingüística

Els ajuntaments han d'elaborar un pla municipal de normalització lingüística (PMNL), adequat a les necessitats sociolingüístiques de les diferents zones, que estableixi clarament quins són els objectius prioritaris, les actuacions que cal per tal d'assolir-los per als pròxims quatre anys i la dotació necessària dels mitjans per poder dur-los a terme. Aquest pla, aprovat pel Ple, es revisarà, s'avaluarà i s'actualitzarà cada any.

Cal dotar cada municipi almenys d'una plaça de tècnic/a en normalització lingüística que s'encarregui de planificar el procés d'implantació social de la llengua catalana al municipi, i si el municipi no ho pot assumir, se n'encarregarà el Consell Comarcal.

En l'elaboració i execució d'aquest PMNL, cal implicar-hi les entitats culturals i esportives, els partits polítics, els sindicats, les organitzacions d'empresaris i de comerciants, les associacions de veïns, perquè, coordinadament amb l'ajuntament i l'oficina o servei local de català en les poblacions on n'hi hagi, actuïn d'impulsors i de supervisors de la normalització lingüística en el seu àmbit d'actuació.

En una segona fase posterior a l'elaboració del PMNL cal impulsar un Pla Municipal de Qualitat Lingüística, per controlar que el model de llengua que rep la població sigui correcte i adequat.

Administració local

Cal exigir el requisit lingüístic en l'accés a la funció pública.

Cal organitzar tots els temes de normalització lingüística transversalment de manera que l'òrgan que se n'ocupi pugui actuar a tots els departaments.

Cal recordar que l'Ajuntament que no tingui aprovat el pla de normalització lingüística intern està incomplint l'art. 9.3 i la disposició primera de la Llei 1/1998, de política lingüística.

Cal mantenir l'exigència del coneixement del català (oral i escrit), segons aquests perfils lingüístics —aprovats en el reglament municipal intern—, en la convocatòria de noves places i en les promocions internes de l'ajuntament. En el cas del Principat, aquest aspecte queda regulat pels articles 294.2 i 310.2 de la Llei 8/1987, modificats per la Llei 1/1998.

Cal reciclar lingüísticament el personal d'acord amb els perfils lingüístics.

Cal establir un pressupost municipal per corregir els nomenclàtors que encara no estan normalitzats. Altrament, estan incomplint la Llei de política lingüística.

És important exigir la normalització de la documentació als proveïdors i concessionaris dels ajuntaments i dels organismes que en depenguin.

Per dinamitzar la normalització interna, en els ajuntaments mitjans i grans es fa necessari disposar de personal propi de normalització amb dedicació exclusiva, que dugui a terme tasques d'assessorament lingüístic intern i de foment del coneixement i de l'ús del català en tots els departament i els organismes que en depenen, en col·laboració estreta amb les delegacions territorials del Consorci per a la Normalització Lingüística en el cas del Principat i dels tècnics i tècniques de normalització lingüística i serveis municipals de català dels Països Catalans.

Cal que a les biblioteques municipals hi hagi subscripcions de la premsa local, comarcal i nacional en català. Així com el material audiovisual, la connexió a Internet i altres elements relacionats amb les tecnologies de la informació i la comunicació.

Entitats

A part de les actuacions previstes al PMNL en l'àmbit sociocultural, s'han d'incloure clàusules de normalització lingüística en els convenis amb les entitats i en els acords puntuals per atorgar subvencions i oferir el suport tècnic necessari per dur a terme les actuacions que s'hi indiquin.

Sector socioeconòmic

A més de les mesures previstes al PMNL, cal difondre des de les àrees municipals relacionades amb l'activitat econòmica i de consum les subvencions que la Generalitat valenciana i la de Catalunya i els Consells Insulars concedeixen, o haurien de concedir, a les actuacions normalitzadores i donar ajuts als comerços i a les empreses del municipi que avancin en l'ús del català. En aquest sentit, el departament que atorga les llicències d'obertura de negoci pot gestionar les ajudes i oferir el suport necessari.

En les poblacions que disposin d'oficina municipal d'informació al consumidor o d'una àrea de consum, aquests òrgans han de difondre els drets lingüístics dels consumidors que, en el cas del Principat, recull la Llei 1/1998 i la que se'n deriva i vetllar perquè no es conculquin els drets que s'hi especifiquen.

Cal tenir en compte que, segons la Llei 1/1988, de política lingüística, els ajuntaments poden aplicar exempcions fiscals per l'ús del català a les empreses i els comerços.

Ensenyament

Cal facilitar els mitjans als centres d'ensenyament que porten a terme programes de normalització lingüística, programes que s'han de fer en el marc d'un programa global i coherent, i impulsar-los des del mateix ajuntament en els territoris on no s'hagin establert. En aquest sentit, cal dinamitzar els projectes lingüístics als centres d'ensenyament i rendibilitzar al màxim la participació municipal en els consells escolars.

És important promoure el reciclatge lingüístic del professorat de tots els nivells educatius i oferir els mitjans per a la innovació i la recerca en el camp de la normalització i la sociolingüística des de les entitats ciutadanes i particulars.

Cal crear una comissió interdepartamental (administració de la Generalitat, administració local etc) per tal de coordinar l'organització de cursos de català per a adults, generals i específics (per a personal de l'administració). Actualment hi ha una dispersió de recursos i una descoordinació d'administracions i de departaments que n'organitzen que provoca que sigui gairebé impossible quadrar l'oferta i la demanda.; és a dir, els recursos econòmics disponibles amb les necessitats de formació de la població o els empleats públics.

Sector audiovisual i noves tecnologies

Cal que les poblacions que tinguin cinemes facin els contactes necessaris per tal d'aconseguir que tinguin el màxim nombre possible de còpies de pel·lícules en català. També cal potenciar la distribució del programari i maquinari informàtic en català en els establiments de venda de material informàtic, com també la creació i distribució de literatura en català. Potenciar el programari lliure.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA JOVENTUT

Associacionisme

Promoure l'associacionisme i donar-li un major reconeixement social i polític. Una bona mesura en aquesta direcció és que els Consells Locals de Joventut, integrats per associacions, tinguin un marge de maniobra suficientment ampli perquè es

pugui visualitzar la idea que participar a través d'una associació és una eina útil per ajudar a millorar la qualitat de vida de la gent jove. També ho és que les entitats juvenils siguin considerades a nivell local com a agents socials pel que fa al seu àmbit de treball.

Elaborar un cens comarcal d'entitats. Aquesta informació ha de servir per coordinar les iniciatives juvenils a nivell comarcal i per elaborar un mapa de prioritats per part de les administracions.

Casals de joves

És necessari que els casals de joves siguin dirigits pel jovent del municipi i no es converteixin en uns locals tancats sinó que restin oberts a totes les iniciatives que puguin sorgir; en aquest sentit seria bo que el casal depengués del Consell Local de Joventut allà on n'hi hagi.

L'animador/a del casal, a més de tenir una bona informació, ha de ser una persona que conegui molt bé el teixit social del municipi i estigui connectat contínuament amb totes les entitats.

Cal un model clar de casal que desenvolupi un projecte social i comunitari, obert a totes les iniciatives dels joves del municipi. L'objectiu principal del casal de joves ha de ser treballar en la dinàmica social i cultural del municipi, promocionant noves iniciatives que enriqueixin la pròpia vida local.

El casal de joves ha de ser alhora un Punt d'Informació Juvenil (PIJ), el centre de totes les iniciatives juvenils i el referent principal del conjunt de les activitats dels joves.

Cal potenciar la creació de casals de joves als municipis en què no n'hi hagi.

Consells de joventut

Promoure l'experiència "l'Ajuntament Jove" com a fórmula per garantir els drets dels joves facilitant la seva participació i atansant les seves demandes a l'Ajuntament amb experiències participatives amb col·laboració amb els centres escolars, que permeti fer arribar propostes al Ple de la població juvenil sense dret a vot.

Obrir els consells locals de joventut a tots al jovent i fer, si cal, una reforma interna per poder-hi encabir tot tipus d'entitats i els grups amb una estructuració més feble.

Cal que el govern municipal reconegui el consell local de joventut com l'interlocutor més vàlid a nivell juvenil, garantint al mateix temps la seva autonomia.

S'ha de millorar, en general, el nivell de relació entre els consells locals de joventut i els governs municipals. Calen convenis o protocols de relació que garanteixin uns recursos estables per desenvolupar l'activitat dels consells.

Cal fomentar la col·laboració dels consells locals de joventut a nivell comarcal per aprofundir en la coordinació de les polítiques juvenils.

Punts d'informació juvenil

S'ha de defensar la creació d'una xarxa de serveis d'informació juvenil que abasti

tot el territori català. Aquesta xarxa hauria de ser descentralitzada i estar convenientment informatitzada. Hauria, a més, de ser coordinada conjuntament pels governs autonòmics, pels consells comarcals, pels ajuntaments i pels consells locals de joventut dels municipis o, si no n'hi hagués, per les entitats juvenils locals.

Cal ampliar l'oferta dels PIJ cobrint àmbits com el dret laboral, el sindicalisme juvenil, els drets del jove consumidor, la informació de la borsa d'habitatge juvenil i l'assessorament sobre projectes d'autoocupació.

Cal assegurar que els PIJ ofereixen veritables serveis, al marge del de la pròpia informació. Cal, doncs, que arribin on és el jovent, especialment als llocs d'estudi, i que estiguin a càrrec de tècnics especialitzats. Tanmateix, cal descentralitzar els Punts d'Informació Juvenil a instituts i universitats, i d'altres llocs on sigui d'un ús útil per als/les joves.

Ocupació

Els governs locals o en el seu cas comarcals han de realitzar un Pla d'Ocupació Juvenil adaptat a la realitat del municipi. Aquest pla ha d'ampliar els incentius en la contractació de joves aturats/des; ampliar i millorar els convenis entre el sector laboral i universitari (per exemple els estudiants en pràctiques); la realització de cursos de recerca de feina i la millora de la informació laboral i de les mesures de suport a l'autoocupació. Han d'ésser plans gestionats amb els sindicats, associacions i organitzacions juvenils i la mateixa Secretaria General de la Joventut i el Fons Estructural de la Unió Europea que haurien de marcar els diversos convenis entre administracions per tal de crear i finançar els plans d'Ocupació juvenil.

Els ajuntaments han d'eliminar la contractació a través de les ETT en l'administració pública.

Els ajuntaments han d'incentivar la contractació de joves aturats, sense que això suposi un augment de la precarietat.

Es potenciaran els convenis amb les entitats juvenils per tal que puguin contractar joves del municipi. Igualment, s'establirà un servei d'assessorament sobre informació jurídica, laboral, etc. a les entitats.

Fomentar les Cases d'Ofici i les Escoles taller com a espais de formació i de creació de nous actius juvenils en el món del treball.

Crear crèdits educatius per a tots els instituts sobre la normativa laboral bàsica.

Formació ocupacional

Atesa la precarietat laboral existent i la constant evolució dels sistemes de producció, es fa del tot imprescindible aportar al jovent la formació bàsica per a l'aprenentatge de noves disciplines.

Establir programes o activitats de formació ocupacional és una conseqüència directa de la deficient formació reglada que s'imparteix. I és que, ben sovint, no es prepara al jovent per aprofitar totes les oportunitats que se'ls puguin presentar. Per això es pot afirmar que la necessitat d'una bona formació ocupacional és la solució a un problema originat per les mancances que presenta el model educatiu existent.

Cal seguir invertint en formació ocupacional en proporció a les necessitats de cada municipi o comarca i tractar que estigui realment orientada cap a l'ocupació dels joves aturats. Així doncs, l'administració local, mitjançant convenis amb les empreses, s'ha de preocupar per inserir professionalment tots els joves que participin activament en els cursos de formació. Tanmateix, s'ha d'apostar per la formació en els sectors de pes en cada municipi i comarca, creant la figura dels Plans locals de Formació Juvenil, gestionats pel Consell Comarcal (al Principat) i pels propis ajuntaments.

Cal que es faci efectiva la col·laboració entre les diverses administracions per tal d'obtenir el màxim rendiment dels plans d'ocupació juvenil. En aquest sentit, també s'ha d'instar al conjunt de les empreses a participar de manera més compromesa tan en l'acolliment de joves aturats com en l'impuls dels instruments de formació ocupacional propis del seu sector.

Cal potenciar de manera decidida la formació ocupacional d'aquell jovent que no hagi obtingut cap titulació que acrediti una formació bàsica i que es pugui acollir als anomenats "Programes de Garantia Social". Per això cal destinar-hi els recursos suficients, tan materials com personals, per evitar l'exclusió del mercat laboral d'aquest col·lectiu.

Autoocupació

Oferir un servei d'assessorament tècnic al jovent que vulgui emprendre una iniciativa d'autoocupació pel que fa a assessorament legal, elaboració del pla d'empresa, tràmits a seguir, etc.

Donar suport econòmic, organitzatiu i estructural a les iniciatives d'autoocupació de joves en forma de viviers d'empresa.

Potenciar els convenis entre els centres de formació i les empreses per tal d'afavorir la inserció laboral del jovent.

Establir un programa de subvencions i préstecs a tipus preferencials per aquelles iniciatives d'autoocupació juvenil que es considerin viables i creadores d'altres llocs de treball per tal de donar resposta al problema de la manca de capital inicial.

Afavorir, mitjançant mesures fiscals, la creació d'iniciatives empresarials fomentades per joves.

Posar en funcionament mesures que potenciïn i promoguin iniciatives d'economia social juvenil (associacions, cooperatives, tallers ocupacionals, etc.).

Fomentar la creació de centres de teletreball especialment en aquelles zones (municipis o comarques) més desfavorides i on molts del seu jovent no troba una sortida professional adient al seu nivell de formació. Aquests centres també haurien de cobrir l'aspecte formatiu tant pel que fa a l'accés a l'educació a distància com a la preparació dels teletreballadors tant en el domini de les eines tecnològiques com en els coneixements necessaris per tirar endavant projectes d'autoocupació basats en el teletreball.

Habitatge

Realitzar un pla de rehabilitació d'habitatges de baix lloguer per a joves.

Apostar en favor de la construcció d'habitatges socials tenint en compte les

diferents necessitats dels grups que les han d'ocupar. És necessari realitzar programes específics per a sectors com els joves.

Cal que els governs locals que siguin seu d'alguna universitat tinguin en compte, pel que fa a l'habitatge, la problemàtica específica dels joves que s'hi han hagut de desplaçar per tal d'estudiar.

Cal elaborar Plans locals d'habitatge públic, que estableixin convenis de residència permanent per a joves residents a la ciutat, i l'obligatorietat de reservar un 20% de sòl apte per a ser urbanitzat per a habitatges de protecció oficial en cada municipi com marca la llei d'urbanisme.

Ensenyament

Garantir l'existència d'oficines d'assessorament i orientació pel jovent en tots els centres d'ensenyament, en els quals es doni informació sobre estudis reglats i no reglats, sortides professionals, etc..

Els consells comarcals i/o les regidories de joventut de signaran convenis amb els centres d'ensenyament per tal de convertir aquelles oficines d'assessorament en Punts d'Informació Juvenil.

Facilitar les possibilitats associatives dels estudiants dins el centre docent, oferint-los recolzament de tot tipus: material, espai de trobada, fotocòpies, etc.

Dinamització cultural

Evitar, en la mesura del possible, l'organització directa i exclusiva per part dels departaments de joventut, de les activitats culturals per a joves. Per tant, tota acció en aquest àmbit ha de facilitar la iniciativa juvenil i donar suport a la pròpia producció cultural del jovent i de les associacions. Això s'aconseguirà per la via del suport als projectes del jovent i ajudant a crear una infraestructura que permeti donar a conèixer la feina feta.

Donar el suport dels governs locals a iniciatives culturals elaborades per les entitats o pel jovent del municipi, com una forma de garantir una major implicació d'aquests a la vida local.

Crear un circuit de concerts a nivell municipal o comarcal, on els joves que tinguin inquietuds musicals puguin agafar experiència i formar-se, tot compartint els seus coneixements i talent amb d'altres joves. Es podria arribar a acords amb altres organismes que hagin pres acords similars i intercanviar grups o ampliar el circuit.

Crear un espai fix per exposicions d'artistes joves, que permeti donar-los a conèixer a la ciutadania al marge dels circuits comercials. Habilitar llocs per a convertir-los en espais on els joves puguin reflectir tot tipus d'expressions artístiques.

Assegurar la participació dels grups i entitats juvenils en la preparació i organització de les festes locals.

Els governs locals han de potenciar la llengua catalana donant suport als processos de normalització i aprofundint en l'ús social del català, sobretot entre els joves.

Fomentar la interrelació entre tot el jovent d'arreu dels Països Catalans. Una bona

iniciativa en aquesta direcció seria fomentar intercanvis mitjançant les entitats juvenils dels respectius municipis.

Lleure i equipaments esportius

Coordinar amb les entitats juvenils les activitats esportives i els casals en els períodes de vacances, evitant duplicitats i incidint sobretot en aquells aspectes on no hi ha prou oferta.

Millorar la coordinació de l'ajuntament amb la secretaria general de Joventut de la Generalitat per ampliar, millorar i gestionar els albergs de joventut de la ciutat així com les activitats de lleure.

Reconèixer i potenciar l'aparició de la figura de l'animador/a sociocultural, com a impulsor/a de projectes de participació juvenil. Considerem necessari un servei d'educadors/es i/o animadors/es per a les famílies que no poden pagar un cangur o un esplai extraescolar.

Afavorir la formació de monitors, directors d'esplai i voluntaris, donant suport a la creació d'escoles de formació en el lleure i casals per a joves.

Donar suport als esplais ja consolidats i a les noves iniciatives en aquest sentit, especialment als projectes realitzats en aquells barris que tinguin més necessitats socials.

Crear un carnet esportiu jove que permeti l'accés tant a equipaments públics com privats.

Sanitat

Drogues

Plans municipals de prevenció de consum de drogues, tindran com a objectius prioritaris la prevenció del consum de drogues entre el jovent i la de donar al jovent informació objectiva sobre les conseqüències del consum de drogues, aquests plans es duran a terme a centres d'ensenyament obligatori i instituts i entre altres actuacions inclourà l'edició de material didàctic especial per cada grup d'edat a qui vagi dirigit.

Programes de rehabilitació social de joves amb drogodependències, com poden ser, atenció especial en la seva tornada als estudis, cursos de formació professional, foment de contractació de joves que superin una toxicomania o estiguin en plans de desintoxicació.

Alimentació i qualitat de vida

Impulsar campanyes de conscienciació periòdiques als centres d'ensenyament tant primari com secundari.

Editar material didàctic pel professorat.

Controlar les dietes dels menjadors escolars.

Organitzar cursos orientats a la formació dels pares i mares per una educació alimentària adequada.

Fomentar les activitats esportives per tal de que els joves les incorporin com a hàbit amb més facilitat.

SIDA

Campanyes periòdiques d'informació sobre SIDA entre el jovent, amb l'objectiu d'educar en el respecte i la no discriminació de les persones afectades, aquestes campanyes es centraran als centres d'ensenyament i es promouran la realització de cursos i l'edició de material didàctic destinat al professorat per dotar-los del coneixements necessaris que els permetin actuar com a formadors en aquest àmbit.

Campanyes de foment entre el jovent de l'ús del preservatiu i facilitar-ne l'accés en els àmbits propers al jove, centres escolars, instal·lacions esportives, cinemes,...

Sexualitat

Realitzar campanyes d'orientació i informació sobre sexualitat i anticoncepció dirigides al jovent.

Els punts d'informació juvenils tindran informació sobre sexualitat i anticoncepció a l'abast del jovent.

Establir punts d'informació sexual que vagin rotant pels centres d'ensenyament del municipi.

Engegar un servei municipal telefònic gratuït i una pàgina web d'informació i assessorament sexual del jovent, que permeti realitzar consultes i que garanteixi l'anonimat dels seus usuaris.

Transport

Reforçar el servei extraordinari que sol aplicar-se a les grans ciutats quan es produeixen actes multitudinaris d'interès per als joves, així com també les nits de dijous, divendres i dissabte.

Estudiar la instauració d'un "tiquet jove" per a tot tipus de transport públic independentment del carnet jove, reduint el preu del bitllet tot beneficiant els joves aturats i els estudiants.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA COOPERACIÓ

Crear la regidoria de Solidaritat: com a eina bàsica d'estructuració d'aquest treball sectorial i com a reconeixement de la cooperació com a element bàsic del treball municipal. Aquesta regidoria no s'ha de desvincular d'altres activitats de cooperació municipal, com són els Drets de les persones, o la relació amb l'acollida de persones immigrades en el propi municipi.

Crear el Consell Municipal de Solidaritat, com a mecanisme de participació dels col·lectius i persones solidàries del municipi en l'àmbit de la cooperació.

Destinar del 0,7% (com a mínim) del pressupost municipal, obrint una partida específica en el pressupost municipal. En aquest sentit, cal seguir els criteris indicats pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per tal de valorar les partides a partir de les quals cal comptabilitzar el percentatge corresponent. També es poden adoptar mesures per tal d'aconseguir recursos destinats a

cooperació, com és la de dedicar-hi també el 0,7% dels sous de polítics i treballadors.

Adherir-se al Fons Català de Cooperació, atesa la seva condició de referent unitari del municipalisme en el camp de la cooperació. Així mateix, i sempre que sigui possible, s'intentarà presentar projectes municipals de cooperació a través del Fons, per tal de garantir-ne un correcte seguiment i avaluació tècnica.

Impulsar projectes de cooperació al desenvolupament des del mateix Ajuntament, com a organisme especialitzat en la gestió pública, i en diversos àmbits sectorials. Cal també aprofitar l'experiència dels tècnics municipals, per tal d'impulsar projectes de cooperació especialitzats, de suport al municipalisme.

Promoure agermanaments de solidaritat (de poble a poble), creant i/o impulsant comissions d'agermanament que garanteixin la participació àmplia de tots els sectors de la població.

Organitzar brigades solidàries en el marc dels agermanaments com a element indispensable per garantir una autèntica relació intercultural amb els pobles del Sud.

Crear i/o impulsar els mecanismes de participació per als immigrants del Sud residents a cada municipi, per tal de desenvolupar conjuntament programes de cooperació amb els seus pobles d'origen.

Promoure i impulsar campanyes de sensibilització sobre la realitat dels pobles del Sud i debats sobre els nous reptes de la cooperació.

Promoure el desenvolupament associatiu de les entitats i ONGs de cooperació del municipi.

Donar suport amb posicionaments públics i clars (acords de Ple) a totes les iniciatives supramunicipals tendents a la creació d'un Nou Ordre Econòmic Mundial (ex. campanyes deute extern, contra AMI, etc.)

Impulsar la vinculació de les poblacions europees agermanades amb el propi municipi, a la tasca de cooperació amb els pobles del Sud, mitjançant convenis trilaterals, que poden facilitar l'accés als programes de cooperació europea

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA SEGURETAT CIUTADANA I LA PROTECCIÓ CIVIL

Plena aplicació del model policial català

Tenint en compte, com ja s'ha avançat, que el replegament de les forces i cossos de l'Estat no s'ha produït encara, és forçosa la convivència entre forces i cossos de l'Estat, les de la Generalitat i policies locals. La situació actual encara és susceptible de patir modificacions i retrocessos. Malgrat tot, continuem apostant per la competència exclusiva de la Generalitat en seguretat ciutadana. Pel que fa al moment actual, cal accelerar el desplegament territorial dels Mossos d'Esquadra i els acords amb l'Estat per anar concretant les substitucions dels seus agents. Entenem que ara s'ha d'aprofundir en marcar les directrius del servei policial bàsic entre Mossos d'Esquadra i policies locals, superant el nivell de convivència de convenis entre administracions, actualment vigent i que, segons sembla, vol perpetuar la nova llei. Tant des de la perspectiva i objectius del Govern de la Generalitat com dels municipis. Pel que fa al nivell local, entenem que consolidar la figura de les Juntes de Seguretat

Local serà molt important per a definir la col·laboració entre policies locals i Mossos d'Esquadra, per una banda, i per a exigir, en els territoris pendents de desplegament, que els òrgans de seguretat de l'Estat acompleixin amb les seves obligacions mentre hi siguin.

Plena coordinació entre els diversos cossos tant allà on ja hi ha desplegament com en els municipis on tardarà a arribar-hi

És necessari que allà on es produeix convivència entre els diferents cossos de seguretat sigui la Generalitat qui exerceixi la direcció. Tot plegat en la línia ja prevista en el decret 151/98 del 23/6 de regulació de les juntes locals de seguretat, mentre el desplegament de la policia catalana no sigui efectiva a tot el territori del Principat. Al mateix temps, la Generalitat té l'obligació d'acordar les línies bàsiques de les característiques del desplegament als municipis afectats. A més, ha de requerir les informacions necessàries als cossos de l'Estat pel que fa al replegament dels cossos de l'Estat i els seus efectes en els municipis catalans (casernes, solars reservats a aquests cossos, etc.).

Efectiva coordinació de policies locals

Les potestats dels governs autonòmics en aquesta relació interadministrativa de coordinació han esdevingut insuficients o nul·les en alguns aspectes i insuficients en la majoria dels casos. Sense fer cas a les opinions que denuncien la seva possible incompatibilitat amb els paràmetres establerts a la legislació (com per exemple el cas del Principat), entenem que s'imposen alguns canvis: major protagonista i pes específic de les comissions de coordinació de les policies locals, millors prestacions en els serveis comuns d'utilització supramunicipals, coordinació real en matèria de protecció civil, més concreció en els objectius i les prioritats que han de respectar els municipis coordinats i elaboració dels reglaments que desenvolupin la llei 16/91 del 10/7.

Implicació dels governs autonòmics en la seguretat ciutadana local

A tot el país només una petita part dels municipis disposa de cos propi de policia local. Això comporta una dependència total dels cossos policials d'altres administracions, que fins ara es concretava en la Guàrdia Civil. Com sigui que ara, al Principat, ens trobem en un procés progressiu de desplegament dels Mossos d'Esquadra, i que aquest cos ja ha d'anar adquirint una gran experiència en contactes amb les corporacions locals, creiem necessari prioritzar la col·laboració de la policia catalana en tasques de suport als municipis. S'ha de reactivar la signatura de convenis de col·laboració municipis-departament de Governació per aconseguir, en un temps transitori, la prestació efectiva dels serveis policials a tot el territori rural català. Aquesta col·laboració, que s'hauria de coordinar a nivell comarcal (amb la participació dels consells comarcals), incorporaria també els municipis amb cos propi, i, en especial, aquells que disposen d'un terme municipal molt extens o que són dels considerats turístics i que, per tant, tenen unes necessitats estacionals.

Una policia local moderna i amb prestigi

Hem d'ajudar a acabar amb l'estereotip que la policia local està formada per persones amb poca capacitat o que no serveixen per a altres feines. Reivindiquem la dignificació d'aquest cos. Recordem la necessitat de posar especial èmfasi en la seva formació i reciclatge permanent. Considerem imprescindible que, al Principat, tots els agents locals realitzin el curs de preparació a l'Escola de Policia de Catalunya. També reclamem que els cossos de policia local disposin de tots els mitjans tècnics que necessiten, per la qual cosa entenem que els governs autonòmics han d'ampliar els

seus programes de suport a aquestes policies. Per últim, demanem que les policies locals siguin cossos plenament democràtics en el seu funcionament i representació sindical.

En aquest sentit, és necessari considerar que avançar en la millora de la seguretat, en el més ampli sentit es avançar en la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

Cal adequar els recursos materials i humans, el canals i els protocols de les policies locals a les noves demandes ciutadanes, així com potenciar la transversalitat necessària en matèria de seguretat.

Reforçament de l'autoritat del batlle

Cal potenciar el paper del batlle com a primera autoritat local en matèria de seguretat pública. Malgrat que se li reconegui la direcció de la policia local, l'actuació de la resta de policies en el seu municipi no respon ni al principi de coordinació ni al reconeixement a causa de la seva autoritat. Reclamem el seu paper de màxima autoritat en l'ordre públic local. Cal modificar el decret 151/98 del 23 /6 de regulació de les juntes locals de seguretat, donant a l'alcalde la màxima condició d'autoritat responsable de la seguretat al municipi, concretada en el comandament de totes les forces de seguretat operatives en cada municipi.

Descentralització del servei policial

En municipis de gran concentració urbana cal potenciar la descentralització política i administrativa. És per això que instem també a la descentralització de la policia local. Demanem que cada districte o unitat de població disposi d'una dotació de policia local i que, a més, es creï la figura del policia de proximitat dins les diferents variants o models que existeixen (sigui com a policia comunitària, Guàrdia de Barri, etc).

Replantejament del servei de dipòsit de detinguts

La disposició final quarta de la llei de bases de règim local estableix que els municipis cap de partit i on no existeixi cap centre penitenciari assumiran en règim de competència delegada el servei de dipòsit de detinguts a disposició judicial i que la custòdia dels detinguts correspondrà als agents municipals. Com sigui que la major part d'aquests municipis no disposen dels mitjans necessaris, cal reclamar el establiment de convenis amb el govern autonòmic que concretin de forma específica el finançament de les necessitats reals que esdevinguin del funcionament del servei, ja que té totes les competències sobre centres penitenciaris. Si no és així, apostem per la no municipalització d'aquest servei.

Creació del Servei d'Atenció a les Víctimes del Delicte (SAVD) en els municipis on hi hagi una gran concentració de població/delictes

El millor servei de seguretat ciutadana és aquell que és complementat per una política de prevenció de delictes. També cal, però, donar una atenció especial a les víctimes del delicte, bo i recordant que, com a part integrant de la prevenció, cal que l'administració competent realitzi una adequada política de reinserció dels presos. És necessari en els ajuntaments que no en disposin, treballin per la creació del SAVD. Aquest hauria d'estar integrat no només per agents locals sinó també per persones amb una formació especialitzada (psicòlegs etc).

Participació Ciutadana. El Consell Municipal de Prevenció.

Potenciar la participació i co-responsabilitat dels ciutadans en matèria de seguretat és imprescindible per a poder fer front a les seves demandes. Entenent que, avui, ja no podem plantejar un tractament unidireccional o limitat de la seguretat, cal introduir

fórmules de participació que garanteixin la presència de tots els col·lectius implicats tant en la seguretat com en la percepció positiva de la mateixa, com ara escoles, associacions de botiguers, de veïns, serveis municipals, tècnics especialistes.. Cal analitzar les diferents problemàtiques que puguin detectar al municipi : ciclomotors, mogudes nocturnes, sorolls, convivència juvenil, bretolades, vialitat, mobilitat, senyalització, edificis en mal estat.. i intentar buscar fórmules d'actuació o estratègies polítiques i/o de prevenció. Cal entendre i diferenciar molt clarament les competències del consell respecte de les de la junta de seguretat. Tanmateix, la creació d'òrgans de participació i consulta ciutadana es preveu en la llei de seguretat pendent d'aprovació

Protecció civil

Concebre la protecció civil com a part d'un àmbit global de seguretat, amb especial atenció als aspectes més quotidians, com ara plans d'evacuació d'edificis públics, autoprotecció, prevenció i potenciar la transversalitat entre els sectors implicats.

Emmarcar la protecció civil en el Consell municipal de Prevenció, com a part indissociable de la seguretat entesa com a millor qualitat de vida dels ciutadans.

Reactivar l'aprovació i homologació generalitzada de Plans Bàsics d'Emergència Municipal (PAM, PAU, etc.). Ha de ser una prioritat absoluta dels nous equips de govern aprovar aquests plans, independentment de si el seu municipi té més de 20.000 habitants. També cal adaptar els actuals als nous plans especials que els governs autonòmics vagin aprovant.

Redactar urgentment els Plans Comarcals Bàsics. La coordinació entre els municipis i les comarques amb l'administració autonòmica ha de ser fonamental.

Crear la comissió local de protecció civil. N'han de formar part les persones següents: el batlle, el regidor de governació, les forces de seguretat que tinguin presència al municipi, un representant de la Creu Roja, SEM, un representant dels bombers i, com a mínim, representants del voluntariat i del sector sanitari.

Organitzar una associació de voluntaris/es de protecció civil del municipi.

LA CIUTAT PARTICIPATIVA

Aprofundir en la democràcia implica quelcom més que l'exigència de canals de participació. Implica apostar amb claredat per aprofundir i incorporar els elements participatius en la cultura política i la pràctica democràtica. Encaminant a la ciutadania cap a la corresponsabilitat en les decisions, generant debat i diàleg, fet que comporta informació i facultats de control, per part dels ciutadans, de l'acció municipal. Agendes 21, consells ciutadans, plans estratègics, projectes educatius de ciutat o consells d'infants són només alguns dels noms de diferents experiències amb un cert component de participació ciutadana que, durant els darrers anys, s'han desenvolupat en els ajuntaments catalans. Els ajuntaments han fet un important salt endavant els darrers anys pel que fa a la posada en marxa de processos innovadors de participació ciutadana. Però cal continuar el camí de creació d'instruments i mecanismes de diàleg i debat plural, de deliberació i de contrast d'opinions que serviran per apropar les demandes ciutadanes al Govern municipal. Regular la participació ciutadana en l'accés a la informació, en les formes individuals de relació amb l'Ajuntament, en les entitats i associacions ciutadanes i en els òrgans col·lectius dits pròpiament de participació ciutadana. Aquesta participació, que pot disposar d'un reglament propi o estar prevista al ROM, ha d'establir uns drets i, alhora, uns deures de les entitats i associacions, i és convenient que tracti de la informació municipal. Quan més transparent sigui la informació més fàcil serà pel ciutadà efectuar un seguiment acurat i proper de la gestió i política municipal. S'han de realitzar les passes necessàries per crear i obrir vies de comunicació entre l'administració i els ciutadans, i les noves tecnologies són un mitjà per aconseguir-ho.

El nou món digital obra un espai de circulació permanent d'informació, una nova aposta mediàtica de la qual els ens locals no en poden quedar al marge dels avantatges que comporta. La multiplicitat i diversitat de canals de comunicació que poden ser utilitzats en les relacions entre l'Administració i els ciutadans i empreses obra una nova etapa: l'Administració Oberta. Relacions més centrades en el ciutadà i orientades cap a l'execució de tràmits i serveis administratius en línia, una major simplicitat dels tràmits administratius i de l'intercanvi de dades entre les administracions que, sense que generi confusió a l'usuari respecte de l'administració titular de les competències, faci innecessàries moltes de les gestions que els ciutadans es veuen obligats a realitzar avui en dia.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Facilitar l'accés dels ciutadans i de les entitats a la més àmplia informació sobre activitats, obres, serveis, programes i documents municipals.

Crear estructures i espais que afavoreixin la dinamització del teixit associatiu local, respectant la seva autonomia, que els permeti compartir la presa de decisions que els afecten directament.

Apropar la gestió municipal als ciutadans, millorant-ne l'eficàcia i promovent canals de participació directa de la ciutadania en la gestió de serveis i en la política

municipal.

Creació de les regidories de drets civils, especialment en aquells municipis superiors a 50.000 habitants, com a potenciació de polítiques que, a partir d'una concepció de base igualitària de les llibertats dels ciutadans i de defensa dels drets de les persones, prioritzin el bé comú i la participació de la gent en els afers públics.

Informació municipal

Establir els drets d'accés als mitjans d'informació municipals (butlletí informatiu, ràdio, televisió, ...), mitjançant la redacció del corresponent reglament tal i com determina la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya.

Reconeixement del dret a la consulta de documents públics, arxius, registres, determinant les condicions, forma de petició, terminis de resposta, etc.

Convocatòria pública dels plens, tot convidant als veïns i veïnes a assistir-hi.

Determinar que les entitats i associacions siguin informades dels projectes que els afecten.

El suport a entitats i associacions

Dret a obtenir subvencions econòmiques i a establir convenis amb l'ajuntament.

Dret d'ús de locals i instal·lacions municipals així com la nova tecnologia.

Creació d'una oficina de suport a les entitats amb la finalitat d'assessorar, potenciar serveis comuns, informar de les oportunitats que ofereixen les diferents administracions: Comunitat Europea, Generalitat, diputacions, etc.

Òrgans de participació

Consells municipals: són òrgans de caràcter sectorial que tenen funcions d'assessorament i col·laboració en l'activitat. Permeten d'una banda fer arribar a l'ajuntament les opinions i propostes dels ciutadans, i per l'altra, traslladar informació directa de la gestió municipal. Objectius:

- a) Col·laborar en l'elaboració de programes i projectes.
- b) Ser consultats en l'elaboració d'ordenances i reglaments relatius al sector.
- c) Fer seguiment de l'activitat municipal.

Consells de districte o territorials: corresponen a municipis grans amb una estructura administrativa descentralitzada. En aquests consells es debaten els problemes, propostes, obres, etc., que afecten el territori de referència.

Consells de caràcter específic: per a la col·laboració en la resolució de problemàtiques més concretes com ara les drogodependències o les polítiques entorn de la població immigrada.

Consells de patronats o empreses municipals: cal que disposin de representants del món associatiu.

Comissions de gestió: creades per gestionar serveis públics o instal·lacions municipals.

Audiència pública: reunió de caràcter públic convocada per informar i/o debatre

temes importants per a la ciutat. Podrà ser convocada a petició de diverses entitats.

Iniciativa ciutadana: a través d'un escrit subscrit per un nombre mínim fixat de ciutadans, es pot sol·licitar que l'ajuntament realitzi una determinada actuació.

El dret de petició: qualsevol ciutadà pot demanar un aclariment sobre actuacions municipals. La petició es cursarà sempre per escrit. Si l'administració no resol en el termini de 3 mesos la petició s'entén desestimada.

El dret de proposta: tots els ciutadans tenen el dret de formular a les autoritats propostes d'actuació relatives a matèries de competència municipal o d'interès local. Serà feina del responsable municipal informar al signatari del curs de la proposta i dels acord presos per l'administració.

Dret a intervenir als plens municipals: en temes que els afectin, les entitats o associacions podran fer una exposició, a través d'un únic representant, en el ple municipal per a posicionar-se sobre algun punt de l'ordre del dia. Igualment es podrà intervenir, per petició municipal o sol·licitud ciutadana en les comissions informatives.

Defensor del ciutadà: té com a missió la defensa dels drets i les llibertats reconegudes a favor dels ciutadans i ciutadanes.

Referèndum o consulta popular: entorn a un tema municipal d'especial rellevància, l'alcalde, amb l'acord previ del ple per majoria absoluta, pot sotmetre a consulta popular els assumptes de la competència pròpia municipal i de caràcter local. Ha de sotmetre a ple les sol·licituds de consulta popular presentades per un nombre determinat de veïns, el percentatge dels quals, queda especificat en l'art. 144.2 de la LMRLC.

Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP): són una tècnica per a la intervenció dels ciutadans en els processos de presa de decisions públiques. Organitzats i moderats per tècnics externs que garanteixen una certa independència respecte a la institució que ho encarrega i un tractament professional de la mostra de persones escollides a l'atzar que, després d'un procés d'informació plural i de deliberació col·lectiva, emeten un dictamen (no vinculant) respecte a un problema col·lectiu que exigeix una resposta pública.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ.

Mantenir els mitjans públics amb un compromís de finançament, un esforç de professionalització i pluralisme imprescindibles per poder ser instruments eficaços de comunicació i de participació.

Dotar-se de mitjans competitiu i professionalitzats que puguin ser motors i dinamitzadors de la vida social i cultural dels municipis, amb la doble funció de facilitar informació sobre la vida local i de fomentar la participació ciutadana.

Creació de consells municipals de comunicació, establint el seu règim intern mitjançant un reglament de funcionament o bé reglant els objectius en el ROM (Reglament d'Organització Municipal), amb participació de tots els agents (socials, polítics..), com a garantia de pluralitat, transparència i imparcialitat.

Potenciar les escoles-taller de ràdio i premsa entenen que aquests mitjans són llocs ideals per aprendre un ofici.

Establir, per controlar la independència dels mitjans, controls com auditories externes o la creació de la figura del Defensor del Ciutadà.

ACTUACIONS SIGNIFICATIVES EN L'ÀMBIT DE LES NOVES TECNOLOGIES

Noves tecnologies de la informació i la comunicació

Infraestructures de telecomunicacions

Impulsar el desplegament de les noves xarxes de telecomunicacions

Garantir l'accés a les xarxes de comunicacions de banda ampla a les àrees comercials, industrial, educatives i de serveis del municipi

Preveure, en els nous projectes d'urbanització, les infraestructures de comunicacions adequades a l'ús del sòl, demanant, al promotor, un projecte global de telecomunicacions

Assegurar el correcte desplegament de les infraestructures necessàries per part dels operadors, tot racionalitzant l'ús del subsòl i coordinant les obres per evitar impactes redundants en el territori

Cobriment de les necessitats municipals

Negociar les condicions d'accés a la banda ampla, i l'adaptació dels edificis públics a les TIC.

Disposar d'una anella o xarxa ciutadana que permeti compartir informació entre els diferents serveis municipals i abaratir els costos de gestió i manteniment.

Estudiar la viabilitat de compartir xarxes de veu i dades per a les dependències municipals

Efectuar estudis de viabilitat per trobar alternatives per millorar els costos de telecomunicacions (convenis amb operadors,

Serveis al ciutadà mitjançant les TIC

Serveis directes al ciutadà

Serveis d'informació: posar a l'abast del ciutadà tota la informació disponible, mitjançant la corresponent web.

Oferir informació dinàmica i personalitzada al ciutadà de l'estat de les seves relacions amb l'ajuntament.

Identificació dels serveis municipals i elaboració de la "Carta de Serveis" que estableixi els compromisos de qualitat en la seva prestació.

Administració en línia: Col·laboració amb l'Administració Oberta de Catalunya (AOC) per posar a l'abast del ciutadà, la tramitació de manera transversal a l'organització municipal, allò que necessita del seu municipi:

- a) Implantació ràpida dels processos més emblemàtics:
 - petició de certificacions
 - certificats d'empadronament

- certificats de pagament
 - matriculació escolar
 - inscripció activitats municipals
 - consultat tributs: escombraries, ibis, guals, ...)
 - pagament de multes
- b) servei telefònic de consulta de les gestions, basat en les bases de dades i aplicatius municipals (CRM)

Implantació d'un mapa ciutadà interactiu, amb accés a la informació de serveis, empreses, entitats, que siguin d'interès pel ciutadà

Millora dels serveis municipals

Creació d'una unitat municipal responsable de:

- a) els continguts de la informació
- b) la reenginyeria necessària per a simplificar els tràmits administratius, com a pas previ a la seva tramitació telemàtica.

Potenciar o crear l'ús de la Intranet municipal, com a eina de gestió, d'informació i de coneixement per als empleats públics

Millorar la presa de decisions dels gestors públics amb la creació d'indicadors de gestió (Quadre de comandament) i eines d'explotació de la informació (Datawarehouse)

Impantació d'eines de treball en grup (agendes, fòrums,....)

Implantació de mòduls de formació per ordinador per als empleats públics, amb el doble objectiu de conèixer les eines, els procediments administratius i unificar criteris d'actuació.

Compromís de treballar amb software de distribució gratuïta en la mida del possible, i en català.

Buscar mecanismes d'intercanvi i d'accés d'informació a altres orgnismes, amb l'objectiu de disminuir els requeriments que es demanen al ciutadà: Hisenda, Generalitat, Catastre, Col·legis professionals

Activitat econòmica

Impulsar l'ús de xarxa per a l'intercanvi de bens i serveis.

Millorar la competitivitat de les empreses, facilitant directaments ajuts per al a seva modernització , o bé vehiculant i facilitant l'accés a altres fonts d'ajuts.

Impulsar la localitació d'espais amb disponibilitat d'infraestructuras, per a la promoció i creació de noves empreses relacionades amb les noves tecnologies (vivers d'empreses)

Impulsió del comerç electrònic

Creació d'un "Centre de Tecnologia de la Informació, la Comunicació i el Coneixement", com un espai, amb tecnologia disponible de darrera generació (xarxa inalàmbrica, banda ampla,)comú i disponible que permeti:

- activitats de formació
- punts d'accés del ciutadà a Internet, Administració Oberta

- punt de trobada de professionals
- recursos informacionals

Creació d'una borsa de treball de noves professions

e-democràcia: mecanismes de participació democràtica

Establiment de mecanismes de participació dels ciutadans en la vida pública:

- oferint adreces electròniques d'informació i consulta
- fòrums oberts
- plans municipals a informació pública
- suport tecnològic i espai digital (disc dur) a disposició d'entitats ciutadanes i/o municipals
- reservar un espai de la intranet municipal, per a la pròpia gestió i ús de les entitats ciutadanes.

Mecanismes per acostar les noves tecnologies a la població

- establiment de punts d'accés en espais públics (dependències municipals, biblioteques, escoles, centres sanitaris, entitats ciutadanes, ateneus, centres cívics) a la xarxa ciutadana i Internet, com una manera de treballar per la disminució de la fractura digital.
- "correu electrònic per tothom": facilitar una adreça de correu i bústia dins del servidor municipal a tots els habitants del municipi.

Formació i educació

Compromís de dotar de material i comunicacions , de manera satisfactòria als centres d'ensenyament municipals, centres cívics, o entitats que duguin a terme activitat de formació sense ànim de lucre.

Oferir cursos, presencials i online, de formació bàsica en noves tecnologies, en especials als col·lectius que poden patir marginació digital: gent gran, aturats, immigrants.

Garantir una coordinació en els programes de formació de tot el cicle formatiu (escoles bressol, ensenyament primari, secundari, formació ocupacional), de forma que tant la formació en les TIC com el seu ús de les TIC sigui completa.

Oferir, a través de la web municipal, informació completa de l'oferta formativa en noves tecnologies

Creació d'un Taller de Noves Tecnologies, que ofereixi formació i posterior inserció laboral dels alumnes.